

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

Кафедра організації судових, правоохоронних органів та адвокатури

Прокуратура України

Методичні вказівки

для підготовки до практичних занять та самостійної роботи
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань
К «Безпека і оборона» спеціальність К9 «Правоохоронна діяльність»

Одеса
2025

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 7 від 24 червня 2025 року)*

Укладачі:

Косюта Михайло Васильович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія». ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8021-0873>

Костенко Сергій Костянтинович – доктор філософії у галузі права, професор кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія». ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-1899-0686>

Рецензенти:

Дудченко В.В. - доктор юридичних наук, професор, професор кафедри загальної теорії права та держави Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України;

Руденко М.В. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри публічного та приватного права Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля.

Прокуратура України : методичні вказівки для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань К «Безпека і оборона» спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» [Електронне видання] / М.В. Косюта, С.К. Костенко; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса. 2025. 122 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/13212714-b0a2-4180-8f66-cd8a23dd5fd3>

Методичні вказівки з дисципліни «Прокуратура України» призначені для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти Національного університету «Одеська юридична академія» (галузь знань К «Безпека і оборона», спеціальність К9 «Правоохоронна діяльність»).

Методичні вказівки містять перелік тем, які розглядаються під час навчання, та завдання, які студенти вирішують під час практичної роботи в процесі навчання, посилання на міжнародне законодавство і національне законодавство України та на рекомендовану наукову літературу.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3-5
ТЕМА 1. РОЛЬ ТА МІСЦЕ ПРОКУРАТУРИ В СУСПІЛЬСТВІ ЯК СУБ'ЄКТА ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ.....	6-12
ТЕМА 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІЙ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ.....	13-22
ТЕМА 3. ПРИНЦИПИ (ЗАСАДИ) ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ.....	23-31
ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ СИСТЕМИ ПРОКУРАТУРИ.....	32-43
ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ І УПРАВЛІННЯ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ.....	44-57
ТЕМА 6. КАДРИ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ, ЇХ СОЦІАЛЬНИЙ ТА ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ.....	58-66
ТЕМА 7. ПРОКУРОРСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ТА ОРГАНИ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРАТУРИ.....	67-76
ТЕМА 8. ВЗАЄМОДІЯ ПРОКУРАТУРИ З ІНШИМИ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ ВЛАДИ.....	77-86
Тестові завдання для поточного контролю знань.....	88-114
Перелік питань для самоперевірки.....	115-120
Інформаційні ресурси.....	121

ВСТУП

«Прокуратура України» – навчальна дисципліна для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на факультеті прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія» (спеціальність К9 «Правоохоронна діяльність»). Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Прокуратура України» розроблені на основі навчального посібника доктора юридичних наук, професора Косюти Михайла Васильовича: «Прокуратура України» (Прокуратура України: навчальний посібник / М.В. Косюта. — Одеса: Юридична література, 2024 . — 448 с . ISBN 978–966–419–441–6).

З урахуванням євроінтеграційних процесів, у державі відбулися значні зміни у правовому регулюванні організації та діяльності прокуратури України, а також триває реформування всієї системи правоохоронних та судових органів. Актуальність навчального курсу обумовлена особливою роллю прокуратури як частини сектору безпеки держави та системи правосуддя, що виступає одним з найважливіших гарантів реалізації в Україні принципу верховенства права та додержання Конституції і законів. Крім того, в умовах воєнного стану, запровадженого у зв'язку з збройною агресією РФ, на органи прокуратури покладаються надзвичайно відповідальні завдання щодо документування злочинів проти національної безпеки, воєнних злочинів та притягнення винних до відповідальності. Прокуратура України продовжує виконувати визначені Конституцією України функції навіть в цих складних умовах, активно співпрацюючи з міжнародними судовими інституціями (зокрема, Офісом Прокурора Міжнародного кримінального суду) для розслідування воєнних злочинів та забезпечення невідворотності покарання воєнних злочинців. Отже, вивчення дисципліни «Прокуратура України» є надзвичайно актуальним для професійного становлення сучасного правоохоронця, здатного діяти в умовах реформування правової системи та особливого режиму воєнного стану.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Прокуратура України» є набуття системних знань щодо правового регулювання організації та діяльності органів прокуратури, перспектив їх подальшого розвитку. Важливим аспектом мети є також підготовка майбутніх випускників до професійної діяльності, формування у них відповідних компетентностей та розуміння особливостей прокурорської роботи. До головних завдань курсу належать: надання здобувачам необхідних теоретичних знань, умінь та навичок, які допоможуть їм краще орієнтуватися в роботі органів прокуратури України, розуміти конституційно-правовий статус прокуратури, її функції та повноваження. Реалізація цих завдань сприятиме формуванню висококваліфікованих фахівців, здатних забезпечувати законність і правопорядок, захист прав і свобод людини, інтересів суспільства та держави в межах прокурорської компетенції.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни «Прокуратура України» є система нормативно-правових актів України (конституційні положення, Закон України «Про прокуратуру» та інші закони і підзаконні акти), що регулюють

організацію та діяльність органів прокуратури, а також міжнародні правові стандарти у цій сфері. Предметом дисципліни є теоретичні й практичні аспекти функціонування прокуратури, включно з її завданнями, функціями і принципами діяльності, системою та структурою органів прокуратури, повноваженнями прокурорів, порядком добору, підготовки та юридичної відповідальності прокурорських кадрів, а також питання взаємодії прокуратури з іншими органами державної влади та громадськістю. Предмет охоплює також особливості здійснення прокуратурою конституційних функцій (підтримання публічного обвинувачення, нагляд за додержанням законів під час досудового розслідування, представництво інтересів держави в суді) у сучасних умовах.

В рамках навчального курсу висвітлюються такі основні питання:

1. Місце і роль прокуратури в системі державних органів України. Історія становлення і розвитку прокурорської системи. Правові засади організації та діяльності прокуратури. Конституційний статус прокуратури України; Закон України «Про прокуратуру» та інші нормативні акти, що регулюють прокурорську діяльність.

2. Функції прокуратури України. Підтримання публічного обвинувачення в суді; процесуальне керівництво досудовим розслідуванням; представництво інтересів держави в суді у визначених законом випадках; наглядові повноваження прокуратури; координація діяльності правоохоронних органів у протидії злочинності; міжнародне співробітництво прокуратури.

3. Принципи організації і діяльності прокуратури. Єдність прокурорської системи; незалежність прокуратури; верховенство права; прозорість; політична нейтральність та інші засади, на яких ґрунтується діяльність прокуратури.

4. Система та структура органів прокуратури України. Офіс Генерального прокурора, обласні та окружні прокуратури; спеціалізовані прокуратури та їх компетенція.

5. Організація роботи та управління в органах прокуратури. Повноваження Генерального прокурора та керівників нижчого рівня; система планування і контролю виконання в прокуратурі; прокурорське самоврядування; координаційні повноваження прокуратури щодо діяльності інших правоохоронних органів.

6. Кадрове забезпечення прокуратури. Порядок добору та переміщення прокурорів; підвищення кваліфікації і професійний розвиток; дисциплінарна відповідальність та етика прокурора; звільнення та припинення повноважень; соціальний і правовий захист працівників прокуратури.

7. Поняття та завдання органів прокурорського самоврядування та органів, що забезпечують діяльність прокуратури. Правовий статус всеукраїнської конференції прокурорів, Ради прокурорів України та Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

8. Загальні принципи взаємодії прокуратури з іншими державними органами влади, зокрема з органами судової влади та правоохоронними органами. Взаємодія прокуратури з громадськістю.

Вивчення курсу «Прокуратура України» спирається на знання, отримані здобувачами з інших базових правових дисциплін, таких як теорія держави і права, конституційне право, адміністративне право, кримінальне право, кримінальний процес, а також «Судові та правоохоронні органи». Одночасно даний курс є важливою складовою фахової підготовки майбутніх правоохоронців і слугує підґрунтям для подальшого опанування спеціальних дисциплін професійно-практичного спрямування (таких як криміналістика, оперативно-розшукова діяльність, міжнародне кримінальне право тощо) та успішного проходження практики.

Задля більш ефективного засвоєння матеріалу в рамках курсу передбачається використання наочного матеріалу (презентації, слайди), а також виконання здобувачами вищої освіти контрольних тестів та комплексного практичного завдання, що міститься наприкінці методичних вказівок.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні знати:

- місце прокуратури у державному механізмі та принципи її організації і діяльності;
- систему і структуру органів прокуратури, правовий статус органів, що входять до прокурорської системи;
- функції прокуратури, завдання і повноваження, які використовуються для їх реалізації, основні напрями прокурорської діяльності;
- організаційно-управлінські аспекти роботи прокуратури, визначені законами та наказами Генерального прокурора, основні елементи правового статусу прокурорів;
- порядок добору, переміщення, звільнення та відповідальності прокурора;
- систему та компетенцію органів прокурорського самоврядування, повноваження Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.

Після вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні вміти:

- вільно орієнтуватися в законодавстві про організацію та діяльність прокуратури та застосовувати його на практиці;
- вирішувати конкретні правозастосовні ситуації за участю органів прокуратури при реалізації ними конституційних функцій;
- складати проекти правових актів (документів) від імені посадових осіб прокуратури.

Тема 1. Роль та місце прокуратури в суспільстві як суб'єкта державної влади.

Методичні рекомендації

При вивченні даної теми необхідно звернутися до положень Конституції України та профільного Закону України «Про прокуратуру», що визначають статус, функції та повноваження прокуратури. Рекомендується опрацювати також інші нормативно-правові акти (зокрема, антикорупційне законодавство, законодавство про правовий режим воєнного стану), оскільки вони визначають середовище функціонування прокуратури.

Простежте зародження протопрокурорських інститутів у Середньовіччі, еволюцію прокуратури від часів Російської імперії та Австро-Угорщини до радянського періоду і незалежної України. Зверніть увагу, що первісно (з часів Петра I у Російській імперії) прокуратура запроваджувалася з функцією загального нагляду за законністю. У подальші історичні етапи її повноваження розширювалися (нагляд за слідством, підтримання державного обвинувачення, нагляд за місцями ув'язнення тощо). В незалежній Україні відбулася трансформація ролі прокуратури: від збереження радянської моделі “загального нагляду” у 90-х роках – до реформ, які скасували функцію загального нагляду та звузили компетенцію прокуратури до участі у різних формах судочинства (окрім конституційного).

Проаналізуйте місце прокуратури в механізмі стримувань і противаг. Принцип поділу влади (закріплений ст. 6 Конституції) традиційно не відносить прокуратуру прямо ні до законодавчої, ні до виконавчої, ні до судової гілки. Існують різні підходи: прокуратура розглядалась як незалежний особливий орган, як частина виконавчої влади (через правоохоронну природу), або навіть (історично) як інструмент парламентського контролю. Після конституційної реформи 2016 р. прокуратуру включено до розділу «Правосуддя» (ст. 131-1 Конституції), що зблизило її із судовою гілкою. Водночас прокуратура не здійснює правосуддя, тому не є частиною судової влади, а залишається окремим інститутом. Важливо усвідомити, що сучасна модель визначає прокуратуру як самостійний орган, тісно пов'язаний із судовою системою, але незалежний від впливу як законодавчої та виконавчої, так і судової влади.

Прокуратура покликана сприяти захисту прав і свобод людини та громадянина, хоча після реформ її роль тут більш опосередкована. Раніше функція загального нагляду дозволяла прокурорам реагувати на будь-які порушення прав громадян органами влади, виносячи подання чи протести. Нині прямої правозастосовної функції захисту прав людини прокуратура не має, однак правозахисний характер притаманний усім її основним функціям.

Лекційні питання:

1. Основні етапи історичного розвитку прокуратури в Україні.
2. Організація та повноваження прокуратури України в різні історичні періоди.
3. Прокуратура як орган державної влади та теоретичні підходи до її визначення.

4. Основні функції прокуратури як органу державної влади визначені в законодавстві України.
5. Конституційний статус прокуратури і його вплив на її діяльність.
6. Нормативно-правові акти, які регулюють діяльність прокуратури в Україні.
7. Роль прокуратури у забезпеченні прав людини та громадянина в Україні.
8. Виклики, які стоять перед прокуратурою в забезпеченні прав людини в умовах воєнного стану.
9. Роль прокуратури у системі розподілу державної влади в Україні.
10. Основні завдання прокуратури в Україні, визначені на основі її конституційно-правового статусу.

Питання до практичного заняття:

1. До якої гілки влади слід відносити сучасну прокуратуру України? Обґрунтуйте свою позицію, посиляючись на конституційні норми та наукові підходи (обговоріть аргументи як на користь самостійності прокуратури, так і можливі наслідки її віднесення до судової чи виконавчої влади).
2. Як позначилося скасування функції «загального нагляду» за додержанням законів на діяльності прокуратури? Обговоріть, чи вплинуло це на ефективність захисту прав громадян і якими іншими механізмами зараз забезпечується законність у сфері публічного управління.
3. Обговоріть роль прокуратури у забезпеченні прав людини. Чи достатні нинішні повноваження прокуратури для ефективного захисту прав і свобод людини? Наведіть приклади, коли прокурор втручається задля захисту конституційних прав, та оцініть, чи потрібне розширення (або уточнення) правозахисних функцій прокуратури.
4. Які особливі проблеми виникають у діяльності прокурорів в умовах воєнного стану? Розгляньте, як воєнні реалії вплинули на виконання прокурорами своїх функцій (збір доказів воєнних злочинів, підтримання публічного обвинувачення щодо воєнних злочинців, захист прав цивільного населення тощо) та які законодавчі чи організаційні заходи необхідні для вирішення цих проблем.
5. Чи повинна прокуратура мати право на представництво інтересів держави в суді в широкому розумінні (наприклад, захист інтересів державних підприємств або громадян)? Дискутуйте “за” і “проти” розширення представницької функції прокуратури, беручи до уваги принципи змагальності у суді, наявність інших органів для захисту державних інтересів та європейські стандарти.
6. Які гарантії незалежності та підзвітності прокуратури існують у демократичній державі? Обговоріть механізми, що запобігають політичному впливу на прокурорів (особливий порядок призначення і звільнення Генерального прокурора, заборона втручання в конкретні провадження тощо), а також механізми контролю за діяльністю прокуратури (парламентський контроль, дисциплінарні органи, оскарження рішень прокурора в суді).

Тематика та кейси для самостійної роботи:

1. Виокремте основні етапи історичного розвитку прокуратури на українських землях та поясніть їх значення для формування сучасного інституту прокуратури.
2. Охарактеризуйте організацію прокуратури в різні історичні періоди (імперський, радянський, сучасний) та визначте основні структурні зміни і реформи прокуратури на кожному етапі.
3. Дайте визначення прокуратури як органу державної влади. Які існують наукові підходи до розуміння місця прокуратури в системі влади (як особливого незалежного органу, як частини виконавчої чи судової влади тощо)?
4. Перелічіть і розкрийте зміст основних функцій прокуратури, закріплених в Конституції України та Законі «Про прокуратуру». Як ці функції співвідносяться між собою?
5. Роз'ясніть конституційно-правовий статус прокуратури: як Основний Закон визначає роль і повноваження прокуратури та яким чином це впливає на практичну діяльність прокурорських органів?
6. Які основні нормативно-правові акти регламентують організацію і діяльність прокуратури України? Назвіть принаймні п'ять ключових актів та охарактеризуйте їх значення.
7. Визначте роль органів прокуратури у забезпеченні прав і свобод людини в державі. Які повноваження має прокуратура для захисту прав громадян і як вона їх реалізує на практиці?
8. Які основні виклики постають перед прокуратурою України у сфері захисту прав людини в сучасний період, особливо в умовах дії воєнного стану? Запропонуйте можливі шляхи вдосконалення діяльності прокуратури у цій сфері.
9. У чому полягає місце прокуратури в системі поділу державної влади в Україні? Проаналізуйте взаємодію прокуратури із законодавчою, виконавчою та судовою гілками влади, а також механізми стримувань і противаг за участю прокуратури.
10. Які ключові завдання стоять перед сучасною прокуратурою відповідно до її конституційно-правового статусу? Як ці завдання співвідносяться з принципом верховенства права та потребами суспільства?

№ 1

Президент України одноосібно видав указ про звільнення Генерального прокурора, посилаючись на втрату довіри, без отримання згоди Верховної Ради. Проаналізуйте цю ситуацію з точки зору Конституції: чи відповідає вона порядку призначення/звільнення Генерального прокурора, визначеному ст. 131-1 Конституції України? Які наслідки такого указу та якими мають бути дії парламенту в цьому разі?

№ 2

Уряд вніс законопроект, яким передбачено включити прокуратуру до структури Міністерства юстиції, аргументуючи це посиленням контролю над

органами прокуратури. Оцініть цю ініціативу з огляду на принципи організації прокуратури. Чи не суперечитиме таке підпорядкування конституційному статусу прокуратури? Вкажіть можливі ризики політизації прокуратури у разі прийняття такого закону.

№ 3

Міська рада невеликого міста ухвалила рішення, яким зобов'язала керівника окружної прокуратури щоквартально звітувати перед депутатами про хід розслідування резонансних кримінальних справ, а також пригрозила скоротити фінансування окружної прокуратури з міського бюджету у разі відмови. Проаналізуйте ситуацію: чи має право місцева влада встановлювати такі зобов'язання для прокурора? Чи фінансуються прокуратури з місцевих бюджетів, і чи не порушує рішення міськради принцип незалежності прокуратури? Визначте, як повинна діяти прокуратура у відповідь на таке рішення органу місцевого самоврядування.

№ 4

Громадянин звернувся до обласної прокуратури зі скаргою на незаконне, на його думку, рішення місцевої ради про відмову у приватизації землі. Роз'ясніть, чи має нині прокурор повноваження реагувати на подібні порушення закону з боку органів влади. Які механізми захисту прав громадянина доступні в цій ситуації (судове оскарження, звернення до омбудсмана тощо) і яку роль може відіграти прокуратура (наприклад, чи вправі прокурор представляти інтереси цього громадянина або держави в суді у даному випадку)?

№ 5

Прокуратура здійснює процесуальне керівництво у кримінальному провадженні щодо корупційних кримінальних правопорушень у міністерстві. У межах провадження прокурор отримав ухвалу слідчого судді на обшук в будівлі міністерства та вилучення документів, які можуть бути доказами. Міністр заявив, що дії прокуратури порушують принцип поділу влади і є неправомірним втручанням у діяльність виконавчої влади. Дайте правову оцінку цій ситуації. Чи може прокурор та слідчі діяти відносно органів виконавчої влади у рамках кримінального процесу? Як принцип верховенства права та взаємодія гілок влади проявляються в контексті розслідування кримінальних правопорушень, що вчиняються посадовцями?

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-ВР>
2. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
3. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 06 вересня 2012 р. № 5207-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>

4. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
5. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 р. № 1647-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
6. Про затвердження Порядку розроблення посадових інструкцій державних службовців категорій “Б” та “В”: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 11 вересня 2019 р. № 172-19 (zareєстровано в Мін’юсті 30.09.2019 р. за № 1077/34048). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z1077-19>
7. Віденська декларація та Програма дій (Всесвітня конференція з прав людини, 25.06.1993 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_504
8. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
9. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, 1950 р. (Європейська Конвенція з прав людини, ратифікована Законом України № 475/97-ВР від 17.07.1997 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
10. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

Рекомендована література:

1. Бакаянова Н.М., Свида О.Г. Перспективи розвитку прокуратури України у світлі законодавчих змін. Право України. 2019. № 11. С. 316–333.
2. Банах С. Сучасна концепція адміністративно-правового забезпечення функціонування органів прокуратури України : дис. докт. юрид. наук: 12.00.07 Запоріжжя, 2021. 421 с .
3. Банах С. В. Адміністративно-правове забезпечення функціонування органів прокуратури України: монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2020. 372 с.
4. Бєлов Д. М. Правоохоронна функція держави: роль та місце органів прокуратури . Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Право. 2023. Т. 1, вип . 76. С. 13–19 .
5. Бисага Ю., Швед І . Реалізація функцій органами прокуратури як елемент механізму забезпечення конституційної безпеки держави. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 1. С. 541–546 .
6. Білоус О . Правоохоронна і правозахисна діяльність органів судової влади і прокуратури в Україні : конституційно-правовий аспект : дис . канд. юрид. наук : 12 .00 .02 ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. Київ, 2021. 199 с .
7. Бойко П. Європейські стандарти адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури в Україні: дис. д-ра юрид. наук. Тернопіль, 2023. 235 с .

8. Боровик А . В . Адміністративно-правові засади дотримання прав людини в діяльності органів прокуратури України : монографія . Одеса: Вид . дім «Гельветика», 2022 . 324 с .
9. Єднак В . Органи прокуратури в системі правоохоронних органів України: дис. докт . юрид . наук : 12 .00 .07 / Харківський національний університет внутрішніх справ . Х ., 2020 . 446 с .
10. Жувака С . Історико-правовий аналіз розвитку функцій прокуратури України : дис. канд . юрид . наук : 12 .00 .01 / Національна академія внутрішніх справ . Київ, 2019 . 265 с .
11. Ільєнков О. О. Деякі питання здійснення державного контролю за реалізацією прокуратурою своїх функцій . Наукові записки . Серія: Право. 2020. Вип. 8. Спецвипуск. С. 294–299.
12. Іскендеров Е. Правозахисна діяльність органів прокуратури : дис. канд . юрид . наук: 12 .00.10 / Нац. ун-т «Одес . юрид . акад .» . О ., 2013. 200 с .
13. Каркач П . М . Організація та діяльність органів прокуратури України : навч . посіб . / Нац . юрид . ун-т ім . Ярослава Мудрого . Харків : Право, 2019. 498 с .
14. Кісліцина І. Актуальні питання діяльності прокуратури в умовах воєнного стану. Правова позиція. 2023. № 3. С. 170–174 .
15. Костенко С. Призначення та звільнення Генерального прокурора в Україні у світлі європейських стандартів. *Juris Europensis Scientia*. 2025. № 1. С. 121-126
16. Костицький М. Судова влада: світовий досвід і принципи реформи в Україні. *Суди в Україні*. 1999. № 17. С. 5–12.
17. Косюта М. В. Прокуратура України: навч. посіб. / М. В. Косюта. – Одеса: Юридична література, 2024. – 448 с.
18. Косюта М. Проблеми та шляхи розвитку прокуратури України в умовах побудови демократичної правової держави : дис. д-ра юрид. наук : 12.00.10; Національна юридична академія України ім . Ярослава Мудрого. Х ., 2002. 469 с.
19. Косюта М. Роль і місце прокуратури України в системі поділу влади. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 4. С. 101–113 .
20. Косюта М.В. Місце прокуратури України в системі поділу влади в сучасних реаліях. *Юридичний науковий електронний журнал* . 2021. № 12. С. 467–469.
21. Косюта М. В. Прокуратура як суб'єкт державної влади України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2023. № 97. С. 104–116.
22. Макосій Ю. Д. Конституційно-правові вектори впровадження оптимальної моделі прокуратури у системі механізму захисту прав людини. *Аналітичне-порівняльне правознавство*. 2022. № 6. С. 323–327.

23. Макосій Ю. Д. Місце прокуратури в інституційному вимірі захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 2. С. 312–317.
24. Михайленко О., Ковальський В. Прокуратура суверенної України: час становлення спливає. Юридичний вісник України. 2000. № 48. С. 76–79.
25. Мичко М. Прокуратура України: роль і місце в системі державної влади. Загальні підходи до визначення місця прокуратури в системі розподілу влади. Донецьк: Право, 1999. 160 с.
26. Подкопаєв С. В. Організація та діяльність прокуратури в Україні: монографія / НДІ вивч. проблем злочинності ім. В. В. Сташиса Нац. акад. прав. наук України. Харків: Право, 2020. 362 с.
27. Скибенко О. І. Конституційно-правовий статус прокуратури України в умовах реформування: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 — конституційне право; муніципальне право / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2021. 237 с.
28. Струневич О. П. Історія формування прокурорської діяльності в Україні та світі: монографія. Одеса: Фенікс, 2020. 368 с.
29. Струневич О. П. Історія прокурорської діяльності в Україні: теоретико-правовий аналіз: дис. докт. юрид. наук: 12.00.01. Дніпро, 2021. 423 с.
30. Торяник О. Конституційно-правовий статус прокуратури України: автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.02 / Ін-т законодавства Верхов. Ради України. Київ, 2018. 20 с.
31. Торяник О. Ю. Щодо визначення конституційно-правового статусу прокуратури. Право і суспільство. 2018. № 3. С. 71–74.
32. Хорсуненко О. Прокуратура України та країн-членів Європейського Союзу: порівняльне дослідження: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.10 / Ін-т держ. і права ім. В. М. Корецького; Нац. акад. наук України. Київ, 2018. 224 с.
33. Шапошник А. С. Адміністративно-правові засади діяльності прокурора в Україні: дис. д-ра філософії: 081. Суми, 2023. 279 с.
34. Швед І. Місце органів прокуратури в механізмі забезпечення конституційної безпеки держави: монографія / Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», Ін-т держави і права країн Європи. Ужгород: РІК-У, 2020. 167 с.

Тема 2. Теоретичні засади визначення функцій прокуратури України.

Методичні рекомендації

Вивчіть положення Конституції України (ст. 131-1) та Закону України «Про прокуратуру» (ст.ст. 2, 22-26), які визначають систему функцій прокуратури. Важливими є також норми Кримінального процесуального кодексу України (ст. 36), Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» (ст. 14), Кодексу адміністративного судочинства України (ст.ст. 53-54), Господарського процесуального кодексу України (ст.ст. 53, 55), Цивільного процесуального кодексу України (ст.ст. 56-57), Кримінально-виконавчого кодексу України (ст. 22). З метою повноти розуміння, доцільно врахувати Перехідні положення Конституції (п. 9 розд. XV), щодо тимчасового продовження окремих функцій прокуратури, та законопроект № 5884 від 02.09.2021 «Про створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій».

Слід звернути особливу увагу на поняття функцій прокуратури, їх відмінність від завдань та повноважень, теоретичні підходи до класифікації функцій прокуратури. Провести аналіз еволюції конституційних положень (від ст. 121 Конституції 1996 р. до ст. 131-1 в редакції 2016 р.) та їх значення для статусу прокуратури. Врахувати відмінності, які містять норми Конституції та Закону «Про прокуратуру», якими визначені основні функції прокуратури України.

Для розуміння багатофункціональності прокуратури та її ролі у державному механізмі слід дослідити: поєднання в діяльності прокуратури різних функцій (кримінальна юстиція, представництво, нагляд); причини та наслідки скасування функції «загального нагляду» (нагляду за додержанням та застосуванням законів органами влади) у ході реформи 2014 р.; перехідний період у діяльності прокуратури щодо здійснення досудового розслідування до 2019 р. та нагляд за виконанням судових рішень у кримінальних справах до створення відповідних органів; сучасний стан справ щодо передачі цих функцій іншим інституціям (ДБР, НАБУ, пенітенціарним інспекціям).

Доцільно також вказати актуальні проблеми реалізації функцій прокуратури: забезпечення ефективності процесуального керівництва досудовим розслідуванням та публічного обвинувачення; обмеження представницької діяльності прокурора лише «виключними випадками»; гарантії незалежності прокурорів при виконанні функцій тощо.

Лекційні питання:

1. Поняття функцій прокуратури України: теоретичне визначення і співвідношення з завданнями та повноваженнями прокуратури.
2. Конституційні основи діяльності прокуратури: аналіз положень ст. 131-1 Конституції України щодо функцій прокуратури та їх значення.
3. Основні функції прокуратури за Законом «Про прокуратуру»: зміст і характеристика підтримання державного (публічного) обвинувачення, представництва інтересів держави в суді, випадки здійснення нагляду за додержанням законів.

4. Еволюція функцій прокуратури України: від радянської моделі із загальнонаглядовою функцією до сучасної європейської моделі прокуратури; реформування 2014–2016 рр. та його вплив на функціонал прокуратури.
5. Публічне (державне) обвинувачення в суді як ключова функція прокуратури: зміст, форми здійснення та значення для кримінальної юстиції.
6. Представницька функція прокуратури: підстави здійснення прокурором представництва інтересів держави в суді, її нормативні обмеження та порядок реалізації (виключні випадки, визначені законом).
7. Наглядова функція прокуратури у сфері досудового розслідування: процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, нагляд за негласними слідчими (розшуковими) діями органів правопорядку. Повноваження прокурора щодо забезпечення законності в діяльності органів досудового розслідування та органів, що провадять оперативно-розшукову діяльність.
8. Проблемні аспекти реалізації функцій прокуратури: гарантії незалежності прокурора при здійсненні функцій; взаємодія прокуратури з іншими органами влади під час виконання конституційних функцій; відповідність діяльності прокуратури європейським стандартам та рекомендаціям.

Питання до практичного заняття:

1. Які основні функції прокуратури України встановлені Конституцією та законом? Розкрийте зміст кожної з них і наведіть нормативні підстави їх здійснення.
2. Які нормативно-правові акти визначають повноваження прокурора при здійсненні нагляду за додержанням законів під час досудового розслідування? Як законодавство регулює права прокурора скасовувати незаконні рішення слідчих або давати їм вказівки?
3. В чому полягає різниця між функціями прокуратури та її конкретними повноваженнями? Наведіть приклади, коли прокуратура реалізує одну функцію через різні повноваження (наприклад, функцію обвинувачення – через підтримання обвинувачення, внесення апеляції тощо).
4. Чому функція «загального нагляду» прокуратури була скасована конституційною реформою 2016 р.? Які державні органи наразі виконують окремі наглядові повноваження, що раніше належали прокуратурі (наведіть приклади передачі функцій)?
5. В яких випадках прокурор здійснює представництво інтересів держави в суді? Роз'ясніть критерії «виключних випадків», передбачених законом, і наведіть практичний приклад такої ситуації.
6. Охарактеризуйте порядок підтримання публічного обвинувачення прокурором у суді. Якими нормативними актами регламентовані дії прокурора в судовому провадженні та його право змінити, доповнити або відмовитися від обвинувачення?
7. Як на сучасному етапі забезпечується нагляд прокурора за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах? Які зміни мають відбутись у зв'язку зі скасуванням цієї функції на законодавчому рівні та які органи будуть здійснюють контроль у пенітенціарній сфері?

Тематика і завдання для самостійної роботи:

1. Система функцій прокуратури України: поняття функцій, їх види та місце в структурі конституційно-правового статусу прокуратури.
2. Співвідношення функцій, завдань і повноважень прокуратури: критерії розмежування цих категорій та значення такого розмежування для практики діяльності прокурора.
3. Історичний розвиток функцій прокуратури: еволюція ролі прокуратури від радянського періоду (загальний нагляд) до сьогодення; як змінювалися функції під впливом конституційних реформ.
4. Конституційне регулювання функцій прокуратури: порівняльний аналіз редакції ст. 121 Конституції України 1996 р. та ст. 131-1 (2016 р.), висвітлення ключових змін у переліку функцій.
5. Підтримання публічного обвинувачення в суді: зміст цієї функції, її відмінність від приватного обвинувачення; міжнародні стандарти щодо ролі прокурора в кримінальному процесі.
6. Представництво інтересів держави в суді прокурором: підстави та форми здійснення представницької функції, обмеження (визначені законом «виключні випадки») та гарантії реалізації цієї функції на практиці.
7. Нагляд прокурора за додержанням законів під час досудового розслідування: поняття прокурорського нагляду в досудових стадіях, форми реалізації (процесуальне керівництво, погодження рішень слідчого тощо) та відмінність від нагляду за оперативно-розшуковою діяльністю.
8. Нагляд за виконанням судових рішень у кримінальних справах: роль прокуратури у захисті прав ув'язнених та контролі за діяльністю установ виконання покарань; нормативне регулювання цієї сфери та стан її реалізації у разі передачі функцій іншим органам.
9. Координація діяльності правоохоронних органів у протидії злочинності: чи можна розглядати координаційну діяльність прокуратури як окрему функцію; нормативні положення щодо координаційної ролі прокурора та її практичне значення.
10. Реформування прокуратури і його вплив на функції: аналіз Закону України «Про прокуратуру» 2014 р. (№ 1697-VII) та наступних змін; як законодавче оновлення повноважень прокуратури відобразилося на обсязі та характері її функцій (позитивні результати і проблемні питання).

№ 1

Міська рада прийняла рішення про передачу важливого об'єкту комунальної власності у приватну власність на умовах, що завдають збитків фінансовим інтересам територіальної громади. Окружна прокуратура, вивчивши ситуацію, подала позов до господарського суду про визнання рішення протиправним і його скасування. Чи мав прокурор право на звернення до суду в інтересах держави у цій ситуації? Чи може бути прокурор самостійним позивачем у цій ситуації? Відповідь обґрунтуйте умовами, передбаченими законом, для представництва прокурором інтересів держави в суді (визначте, що таке «виключний випадок» і чому дана ситуація підпадає під нього). Вкажіть норми Закону України «Про прокуратуру», які регулюють

представницьку функцію та форми її здійснення, поясніть роль суду у підтвердженні наявності підстав для представництва.

№ 2

Неповнолітній громадянин залишився без піклування батьків і має спір щодо належного йому житла. Орган опіки та піклування не здійснив необхідних дій для захисту його прав, а з житла неповнолітнього намагаються виселити сторонні особи. Керівник окружної прокуратури, дізнавшись про цю ситуацію, звернувся з позовом до суду в інтересах неповнолітнього про захист його майнових прав. Чи відповідають дії прокурора законодавчим положенням щодо повноважень прокурора? Хто має право здійснити представництво такої особи в суді, якщо орган опіки та піклування неналежним чином виконує свої обов'язки? Відповідь підкріпіть посиланням на статті Закону «Про прокуратуру» та Цивільного процесуального кодексу України.

№ 3

Слідчий поліції закрив кримінальне провадження за фактом хуліганства, мотивуючи це відсутністю складу кримінального правопорушення, хоча зібрані матеріали свідчили про протилежне. Потерпілий звернувся до прокурора зі скаргою на незаконність закриття провадження. Прокурор, перевіrivши матеріали, скасував постанову слідчого про закриття провадження як передчасну і необґрунтовану. Чи діяв прокурор у межах своїх повноважень, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час досудового розслідування? Обґрунтуйте необхідність і законність втручання прокурора, посилаючись на відповідні статті Кримінального процесуального кодексу України (щодо повноважень прокурора як процесуального керівника досудового розслідування) та ст. 2 Закону «Про прокуратуру», де закріплена функція нагляду за органами, що проводять досудове розслідування. Яке рішення може прийняти прокурор надалі для забезпечення ефективного розслідування?

№ 4

У ході судового розгляду кримінального провадження за обвинуваченням посадовця у службовому злочині прокурор дійшов висновку, що зібрані докази є недостатніми для доведення вини підсудного поза розумним сумнівом. Прокурор у судових дебатах оголосив про відмову від підтримання державного обвинувачення і попросив суд виправдати обвинуваченого, хоча потерпілий заперечував проти цього. Чи вправі прокурор відмовитися від обвинувачення в суді і на яких підставах? Як прокурор мав діяти у разі встановлення ним підстав для відмови від обвинувачення? Відповідь обґрунтуйте положеннями КПК України, що регулюють права прокурора в судовому провадженні. Поясніть, як реалізація функції підтримання обвинувачення пов'язана з принципом верховенства права і забезпеченням справедливості судового розгляду. Наведіть приклад: що станеться з провадженням після відмови прокурора від обвинувачення, і чи може

потерпілий самостійно підтримувати обвинувачення далі. Відповідь підкріпіть посиланням на відповідні норми КПК та Закону «Про прокуратуру».

№ 5

Засуджений, який відбуває покарання у виправній колонії, подав скаргу до обласної прокуратури щодо грубого порушення адміністрацією колонії його прав (неналежні побутові умови, відмова в наданні медичної допомоги). Прокурор відділу нагляду за виконанням судових рішень у кримінальних справах виїхав до установи, перевірів викладені факти і виявив їх підтвердження. Чи належить реагування на такі порушення до функцій прокуратури? Враховуючи сучасний стан законодавства, поясніть, чи зберіглася у прокуратури функція нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах. Обґрунтуйте відповідь нормами Перехідних положень Конституції України та Закону «Про прокуратуру» (зазначте, до якого моменту прокуратура здійснює цю функцію та які органи мали бути створені для її перейняття). Які заходи прокурор має вжити за результатами перевірки?

№ 6

Громадська екологічна організація звернулася до обласної прокуратури зі скаргою на незаконність розпорядження обласної державної адміністрації, яким затверджено проєкт детального плану території, що може зашкодити заповідній зоні. Заявники просять прокурора перевірити рішення ОДА та вжити заходів реагування, зокрема опротестувати це розпорядження. Чи має прокурор повноваження проводити таку перевірку і безпосередньо скасовувати або призупиняти дію розпорядження ОДА? Відповідаючи, поясніть різницю між повноваженнями прокурора в умовах дії старої редакції Закону «Про прокуратуру» (до 2014 р.) і чинним законодавством. Наведіть положення чинного Закону «Про прокуратуру», яке забороняє покладати на прокуратуру функції, не передбачені Конституцією і законом. Обґрунтуйте, чи може прокурор в цій ситуації захистити інтереси держави іншим шляхом (якщо так, то за яких умов?).

№ 7

У 2017 році прокурор області розпочав досудове розслідування кримінального провадження щодо ДТП, вчиненої прокурором місцевої прокуратури, та доручив його слідчому прокуратури області. В судах першої та апеляційної інстанції захисники обвинуваченого ставлять під сумнів законність зібраних доказів, посилаючись на те, що прокуратура вже не мала права розслідувати злочини. Роз'ясніть, чи було в 2017 році в прокуратури право здійснювати функцію досудового слідства. Відповідь обґрунтуйте перехідними положеннями законодавства: вкажіть, якими нормами було передбачено, що прокуратура продовжує здійснювати досудове розслідування до певної дати або події. Назвіть цю дату (або подію) та відповідний закон. Чи правомірно прокуратура здійснювала слідство у зазначеному випадку? Хто на сьогодні уповноважений розслідувати такі категорії справ?

№ 8

До Офісу Генерального прокурора надійшов офіційний запит від прокуратури іноземної держави про надання правової допомоги у кримінальному провадженні (йдеться про допит свідків в Україні). Генеральний прокурор доручив відповідному підрозділу організувати виконання цього запиту – було винесено постанову про доручення українським слідчим провести необхідні процесуальні дії. Чи входить взаємодія з іноземними компетентними органами та виконання запитів про правову допомогу до функцій прокуратури України? Обґрунтуйте, спираючись на законодавство: вкажіть норму закону, яка передбачає здійснення прокуратурою міжнародного співробітництва з метою виконання її функцій. Поясніть, як міжнародна правова допомога пов'язана із реалізацією завдань прокуратури із захисту прав і свобод людини та інтересів суспільства і держави.

№ 9

Слідчий поліції, посиляючись на норми КПК 1960 р., які діяли та час вчинення злочину, звернувся до керівника окружної прокуратури з клопотанням санкціонувати обшук у помешканні, де може знаходитись особа, розшукувана за вчинення вбивства двох осіб в 2000 році. Прокурор відмовив, зазначивши, що такі повноваження йому не належать. Чи правильно вчинив прокурор? Обґрунтуйте відповідь, пославшись на норми чинного Кримінального процесуального кодексу України (2012 р.) щодо компетенції слідчого судді надавати дозволи на обшуки та інші слідчі (розшукові) дії, а також на норми, які визначають повноваження прокурора - процесуального керівника та прокурора – керівника органу прокуратури. Поясніть, як реформа кримінального процесу (впровадження інституту судового контролю) змінила класичну наглядову функцію прокуратури в цій частині. Зазначте, які функції прокуратури залишилися у сфері контролю за досудовим розслідуванням, а які перейшли до судової гілки влади.

№ 10

Господарський суд відмовив у позові Державної екологічної інспекції до приватної компанії про відшкодування шкоди, завданої через порушення екологічних норм. Інспекція (позивач) не планує подавати апеляцію, оскільки знаходиться в стадії реорганізації, але шкода є значною. Обласна прокуратура, дізнавшись про цю справу з ЄДРСР, вважає рішення суду незаконним, а обставини справи такими, що порушують інтереси держави, тому подає апеляційну скаргу. Оцініть правомірність дій прокурора. Чи може прокурор вступити в справу на стадії апеляції, якщо не брав участі в розгляді справи в першій інстанції? Відповідь обґрунтуйте нормами процесуального законодавства (ГПК України чи КАС України) щодо права прокурора подавати апеляційну скаргу, а також нормами Закону «Про прокуратуру» про представництво інтересів держави в суді. Поясніть, які критерії визначають

«інтереси держави» у цьому випадку і як прокурор обґрунтовує свою участь у справі.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР . URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-ВР>
2. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя) : Закон України від 2 черв. 2016 р. № 1401-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1401-19>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 р . № 4651-VI . URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
4. Кримінально-виконавчий кодекс України : Закон України від 11 лип. 2003 р. № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1129-15>.
5. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18 берез. 2004 р. № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1618-15>
6. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 6 лип. 2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15>
7. Господарський процесуальний кодекс України : Закон від 06.11.1991 № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1798-12>
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон Української РСР від 7 груд. 1984 р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>
9. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1697-18> .
10. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2135-12>
11. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : наказ Генерального прокурора, МВС України, Служби безпеки України, Держприкордонслужби України, Мінфіну України та Мін'юсту України від 16 листопад 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0114900-12>
12. Про організацію діяльності прокурорів щодо представництва інтересів держави в суді : Наказ Генерального прокурора від 21.08.2020 № 389. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#389-21-08-2020> .
13. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні : Наказ Генерального прокурора від 30.09.2021 № 309. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnihnapryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#309-30-09-2021>.
14. Про організацію діяльності органів прокуратури у сфері запобігання і протидії корупції поза межами кримінального провадження: Наказ Генерального прокурора від 18.11.2021 № 365. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-zosnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#365-18-11-2021>.
15. Про організацію діяльності прокурорів з протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах: Наказ Генерального прокурора від 29.12.2021 № 400. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi->

[generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyidiyalnosti#400-29-12-2021](https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyidiyalnosti#400-29-12-2021).

16. Про організацію нагляду за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність : Наказ Генерального прокурора від 08.09.2023 № 253. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyidiyalnosti#253-08-09-2023>.

17. Про організацію роботи органів прокуратури України у сфері міжнародного співробітництва : Наказ Генерального прокурора від 12.09.2023 № 258. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogoprokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#258-12-09-2023>.

18. Про затвердження Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності : Наказ Генерального прокурора від 08.02.2021 № 28. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyidiyalnosti#28-08-02-2021>.

19. Про створення подвійної системи регулярних пенітенціарних інспекцій: законопроект № 5884 від 2 вересня 2021 р. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72675

Рекомендована література:

1. Басиста І. В., Галаган В. І., Удовенко Ж. В. Повноваження прокурора на проведення процесуальних дій у кримінальному провадженні: окремі проблеми . Науковий вісник Херсонського державного університету . 2023 . Вип. 1 . С . 16–25 .
2. Белоусов Ю. Прокурор: керує? координує? наглядає? розслідує: звіт за результатами дослідження «Роль прокурора на досудовій стадії кримінального процесу» / Белоусов Ю., Венгер В., Мітько В .та ін .; за заг. ред. Белоусова Ю. К.: СТ-Друк, 2017. 268 с .
3. Боровик А.В . Кримінально-виконавча діяльність прокуратури у сфері виконання покарань : навч . посіб . / за заг . ред . О . Г . Колба . Луцьк : СПД Гадяк Ж. В., 2020 . 640 с .
4. Бортник Н. П ., Вітик О . Д . Прокурор як представник інтересів громадян та держави в суді: досвід країн Євросоюзу . Європейські перспективи . 2021. № 1. С . 46–52 .
5. Бурлака Я.А. Прокурорський нагляд за додержанням слідчим законів під час проведення досудового розслідування . Наше право . 2020 . № 4 . С . 92–98.
6. Вахліс І. В. Правова природа та співвідношення процесуального керівництва, контролю та нагляду у кримінальному досудовому провадженні. Право і суспільство. 2024. № 2. С. 247–254.
7. Галаган В. І. Процесуальні правовідносини слідчого, прокурора та слідчого судді на стадії досудового розслідування: монографія. Київ : Видавництво УкрДГРІ, 2018. 191 с .
8. Гловюк І ., Тетерятник Г ., Рогальська В ., Завтур В . Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного, надзвичайного стану або у районі проведення антитерористичної операції чи

заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України . Львів ; Одеса, 2022 . 80 с .

9. Драган О. В. Діяльність прокурора у виконавчому провадженні: актуальні питання теорії та практики : монографія . Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019 . 512 с .

10. Драган О. В. Особливості окремих слідчих дій та процесуального керівництва прокурорів під час воєнного стану . Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право . 2024 . Вип . 81, ч . 3 . С . 185–190 .

11. Дяченко С. В., Ільніцька О. А. Представництво прокурором інтересів держави у господарському процесі . Прикарпатський юридичний вісник . 2023. Випуск 1 С . 17–23 .

12. Карелін В. В. Особливості прокурорського нагляду за додержанням законів під час виконання кримінальних покарань і пробації в Україні . Держава та регіони . 2021 . № 1 . С . 126–130 .

13. Кісліцина І. О. Актуальні питання діяльності прокуратури в умовах воєнного стану . Правова позиція. 2023 . № 3 . С . 170–174 .

14. Клочков В. Організація і процесуальне керівництво прокурором досудовим розслідуванням . Підприємництво, господарство і право . 2021 . № 3 . С . 260–267 .

15. Коваль О. І. Нагляд прокурора за дотриманням законодавства про міжнародну правову допомогу при проведенні процесуальних дій під час досудового розслідування. Київський юридичний журнал. 2023 . № 3 . С . 78–84 .

16. Ковальчук В. Прокуратура України як суб'єкт запобігання кримінальним правопорушенням у сфері виконання покарань і пробації України . Вісник Пенітенціарної асоціації України . 2023 . № 2 . С . 65–71 .

17. Ковальчук В. С. Кримінально-процесуальні засади діяльності прокурорів щодо запобігання злочинності в установах виконання покарань України . Juris Europensis Scientia . 2023 . № 2 . С . 122–125 .

18. Козарійчук Д. В. Повноваження прокурора щодо участі у слідчих (розшукових) діях та їх особистого проведення . Прикарпатський юридичний вісник. 2024 . Вип . 1 . С . 123–127 .

19. Колода А. А. Прокурорський нагляд як механізм виявлення усунення та превенції процесуальних помилок слідчого на стадії досудового розслідування. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер .: Юриспруденція . 2022 . № 57 . С . 101–106 .

20. Косюта М. В. Прокуратура України: навч. посіб. / М. В. Косюта. – Одеса: Юридична література, 2024. – 448 с.

21. Лапкін А. В. Основи прокурорської діяльності в Україні : навч . посіб . у схемах . Вид . 6-те, змін . та допов . Харків : Право, 2020 . 150 с .

22. Лапкін А. В. Проблеми формулювання функції прокуратури, визначеної пунктом 2 статті 131–1 Конституції України. Форум права. 2017. № 5. С. 213–218.
23. Лапкін А. В. Прокурор у кримінальному провадженні: теоретичні, правові та організаційно-методичні проблеми: монографія. Харків: Право, 2020. 1304 с.
24. Мірковець Д. М. Поняття, мета, завдання та принципи процесуального керівництва досудовим розслідуванням. Юридична наука. 2020. № 5, т. 1. С. 178–189.
25. Прокурорське право: навч. посібник / Г. Д. Борейко, О. М. Броневицька, Ю. О. Лісіцина та ін.; за заг. ред. В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 640 с.
26. Проць І. М. Багатофункціональність органів прокуратури як основа забезпечення законності. Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики: матеріали наукового семінару (25 червня 2021р.) / упор. М. Т. Гаврильців. Львів: ЛьвДУВС, 2021. С. 213–217.
27. Свида О. Г. Проблемні аспекти реалізації функції представництва прокуратурою інтересів держави в суді. Правові новели. 2024. № 22. С. 293–300.
28. Світлична Г. О. Функція представництва та процесуальний статус прокурора в умовах реформування системи правосуддя та судочинства. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 4. С. 69–72. 67.
29. Смирнова-Бартенєва В. Деякі питання діяльності прокурора при виконанні судових рішень, пов'язаних із застосуванням примусових заходів медичного характеру. Вісник Пенітенціарної асоціації України. 2020. № 3. С. 145–151.
30. Стефанчук М. М. Напрями вдосконалення процесуального статусу прокурора як суб'єкта реалізації функції представництва інтересів громадянина або держави в суді. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2015. Вип. 34. С. 115–121.
31. Стефанчук М. М. Представницька функція прокуратури: дефекти законодавства. Вісник кримінального судочинства. 2019. № 3. С. 164–175.
32. Стефанчук М. Представництво прокурором інтересів держави в суді: у пошуках тенденцій розвитку концептуального обґрунтування. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Право. 2024. № 37. С. 165–172.
33. Стефанчук М. Представницька функція прокуратури: актуальний концепт судової практики. Актуальні проблеми правознавства. 2024. № 1. С. 117–125.

Тема 3. Принципи (засади) організації та діяльності прокуратури України

Методичні рекомендації.

Для опрацювання теми слід звернутися, насамперед, до статті 3 Закону України “Про прокуратуру” та положень Конституції України (принцип верховенства права, права і свободи людини тощо), а також підзаконних нормативних актів (зокрема, Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів). Варто опрацювати наукові праці про верховенство права, незалежність та політичну нейтральність прокуратури, прозорість її роботи, професійну етику тощо.

Засади (принципи) організації і діяльності прокуратури – це фундаментальні керівні положення, що визначають роль і місце прокуратури у суспільстві та державі. Необхідно приділити увагу тлумаченню кожного принципу, їх класифікації та значенню. Принципи можна класифікувати за сферою дії: на загально-правові, міжгалузеві та спеціальні (галузеві) – залежно від того, в яких галузях права вони застосовуються. Важливо проаналізувати зміст кожної засади, визначеної законом, а саме: принцип верховенства права та визнання людини найвищою соціальною цінністю; принципи законності, справедливості, неупередженості та об’єктивності; принцип територіальності; принцип презумпції невинуватості; принцип незалежності прокурорів; принцип політичної нейтральності; принцип недопустимості втручання в діяльність інших гілок влади; принцип поваги до незалежності суддів; принцип прозорості діяльності прокуратури; принцип неухильного дотримання вимог професійної етики та поведінки.

Слід роз’яснити зміст цих положень, їх взаємозв’язок. Зверніть увагу, що в чинному законодавстві відсутній принцип централізації системи прокуратури, який був передбачений раніше (Законом 1991 р.) – це відображає сучасні реформи, спрямовані на посилення незалежності та ефективності прокуратури. Опрацьовуючи тему, студентам варто проаналізувати, як кожен із принципів реалізується у щоденній діяльності органів прокуратури та яке значення він має для здійснення прокурорами своїх функцій.

Лекційні питання:

1. Поняття принципів (засад) організації та діяльності прокуратури України.
2. Класифікація засади діяльності прокуратури.
3. Зміст принципу верховенства права та визнання життя і гідності людини найвищою соціальною цінністю у діяльності прокуратури.
4. Значення принципів законності, справедливості, неупередженості й об’єктивності в діяльності прокуратури.
5. Принцип територіальності в організації прокуратури та реалізації її повноважень.
6. Зміст принципу презумпції невинуватості та його вплив на поведінку і рішення прокурора під час досудового розслідування і підтримання обвинувачення в суді.

7. Гарантії забезпечення принципу незалежності прокурорів та значення незалежності як ключової засади діяльності.
8. Принцип політичної нейтральності прокуратури та його значення для суспільної довіри до органів прокуратури.
9. Зміст принципу недопустимості незаконного втручання прокуратури в діяльність органів законодавчої, виконавчої та судової влади. Зв'язок цього принципу з повагою до незалежності суддів.
10. Принципи прозорості в діяльності прокуратури та неухильного дотримання вимог професійної етики і поведінки прокурорів.

Питання до практичного заняття:

1. Проаналізуйте, як принцип верховенства права реалізується в діяльності прокурора на практиці. Наведіть приклади ситуацій, коли прокурор зобов'язаний діяти виключно на підставі закону, навіть за наявності суспільного тиску або інших позаправових чинників.
2. Обговоріть застосування принципу законності та справедливості при прийнятті прокурором процесуальних рішень. Як прокурор повинен діяти, щоб забезпечити рівність перед законом і недопущення свавілля під час здійснення наглядових та інших повноважень?
3. Розгляньте ситуацію, у якій прокурор може зіткнутися з конфліктом інтересів (наприклад, розслідування щодо знайомої особи). Який принцип прокурорської діяльності вимагає нейтралізувати особисту зацікавленість, і як це має бути забезпечено?
4. Як на практиці дотримується принцип територіальності при розслідуванні кримінальних правопорушень? В яких випадках прокурор одного регіону може здійснювати повноваження в іншому регіоні, і які правові механізми регулюють підслідність та підсудність справ?
5. Сформулюйте алгоритм дій прокурора у випадку, коли посадові особи або сторонні особи намагаються здійснити тиск чи вплив на хід кримінального провадження. Які нормативні гарантії незалежності прокурора він може використати для протидії такому впливу?
6. Обговоріть, чому для прокуратури важливо додержуватися принципу політичної нейтральності. Як повинні реагувати органи прокуратури, якщо прокурор виявляє публічну підтримку певної політичної сили чи бере участь у політичних заходах?
7. Визначте, яких правил має дотримуватися прокурор у взаєминах із судами відповідно до принципу поваги до незалежності суддів. Як прокурор повинен поводитися у випадку незгоди з судовим рішенням, аби не порушити цього принципу?
8. Проаналізуйте приклади реалізації принципу прозорості в діяльності органів прокуратури. Які форми відкритості (прес-релізи, публічні звіти, надання інформації на запити тощо) використовуються прокуратурою, і які обмеження при цьому встановлює закон?
9. Розгляньте етичні дилеми, що можуть виникати у прокурора під час виконання службових обов'язків. Яким чином принцип неухильного

- дотримання вимог професійної етики допомагає вирішувати такі дилеми, і яку відповідальність може понести прокурор за порушення етичних норм?
10. Обговоріть вплив змін законодавства на систему засад діяльності прокуратури. Які принципи були закріплені раніше (до реформи 2014 р.) і як їх перегляд відобразився на сучасній організації та роботі прокуратури?

Тематика і завдання для самостійної роботи:

1. Розкрийте поняття системи принципів організації та діяльності прокуратури України та поясніть її значення для функціонування прокуратури.
2. Здійсніть класифікацію принципів діяльності прокуратури за різними критеріями (загально-правові, міжгалузеві, спеціальні; конституційні та закріплені в законах тощо). Наведіть приклади принципів кожної групи.
3. У чому полягає принцип верховенства права у роботі прокуратури та як він співвідноситься із конституційним положенням про найвищу цінність людини, її життя і гідності?
4. Що означає принцип законності для прокурорської діяльності та якими способами забезпечується його додержання під час досудового розслідування і підтримання публічного обвинувачення?
5. Проаналізуйте зміст принципів справедливості, неупередженості та об'єктивності. Чому дотримання цих засад є важливим при оцінці доказів та прийнятті процесуальних рішень прокурором?
6. Роз'ясніть сутність принципу територіальності. Як він відображається в побудові системи прокуратури та розподілі повноважень між прокурорами?
7. Дайте характеристику принципу презумпції невинуватості та охарактеризуйте роль цього принципу в діяльності прокурора на стадіях досудового розслідування і судового розгляду (зокрема, щодо публічних заяв про вину особи).
8. Охарактеризуйте принцип незалежності прокурорів. Які законодавчі гарантії незалежності існують в Україні (процедурні, кадрові, фінансові тощо) та як вони запобігають незаконному впливу на прокурора?
9. Розкрийте зміст принципу політичної нейтральності органів прокуратури. Які обмеження встановлено для прокурорів з метою забезпечення їх аполітичності та як цей принцип впливає на довіру до прокуратури в суспільстві?
10. Поясніть значення принципу невтручання прокуратури в діяльність інших гілок влади. У яких формах може проявлятися порушення цього принципу та які правові наслідки настають у разі його недотримання?
11. Що передбачає принцип поваги до незалежності суддів у діяльності прокурора та як він забезпечується нормами права і професійною культурою прокурорського корпусу?
12. Визначте шляхи реалізації принципу прозорості в діяльності прокуратури. Які інформаційні ресурси та механізми використовуються для інформування громадськості про діяльність прокуратури, і які законодавчі обмеження існують щодо відкритості інформації?

13. Охарактеризуйте основні вимоги Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів. Як принцип дотримання професійної етики впливає на імідж прокуратури та дисциплінарну відповідальність прокурорів?
14. Проаналізуйте відмінності у переліку принципів діяльності прокуратури, закріплених у Законі України “Про прокуратуру” 2014 року, порівняно з попереднім законом 1991 року. Чим зумовлене виключення принципу централізації та які нові акценти з’явилися в системі засад діяльності прокуратури?
15. Дослідить виклики, що стоять перед прокуратурою України у забезпеченні принципу верховенства права та законності в умовах сьогодення (реформування правоохоронної системи, воєнний стан, протидія корупції тощо). Які шляхи вдосконалення реалізації цих принципів пропонуються в науковій літературі?

№ 1

В районі скоєно резонансний злочин. Громадськість і медіа вимагають від прокуратури якнайшвидше притягнути винних до відповідальності. Прокурор, відчуваючи суспільний тиск, розглядає можливість подати до суду обвинувальний акт, не чекаючи результатів деяких експертиз, щоб прискорити процес. Проаналізуйте цю ситуацію з точки зору принципу верховенства права: чи має прокурор право порушити встановлену процедуру заради швидкого результату? Які ризики для правосуддя та прав людини виникнуть у разі нехтування вимогами закону? Вкажіть, які норми права повинні спрямувати дії прокурора.

№ 2

Прокурор здійснює процесуальне керівництво у двох кримінальних провадженнях про корупцію. Одне провадження стосується пересічного громадянина – надавача неправомірної вигоди, інше – відомого чиновника, який зловживав службовим становищем, та з яким прокурор особисто знайомий. Прокурор приділяє значно більше уваги справі громадянина, ретельно збираючи докази, тоді як у справі чиновника обмежується мінімальними діями і не поспішає повідомляти про підозру. Чи відповідає така поведінка принципам справедливості, об’єктивності та неупередженості? Які норми права порушуються подібною вибірковістю? Визначте, які дисциплінарні наслідки можливі для прокурора та як повинен реагувати керівник прокуратури на такий випадок.

№3

Прокурор обласної прокуратури, вивчаючи в ході надання практичної допомоги стан організації роботи у кримінальному провадженні в одній з окружних прокуратур області, виявив провадження про тяжке кримінальне правопорушення, яка привернуло його увагу. Він особисто дав вказівки слідчим районного відділу поліції та прийняв процесуальні рішення у цьому провадженні, мотивуючи це “важливістю справи для області”. Проаналізуйте ситуацію з огляду на принцип територіальності та встановлену законом

підслідність. Чи мав право вказаний прокурор здійснювати процесуальне керівництво розслідуванням цього провадження? Які положення Закону “Про прокуратуру” та КПК України регулюють розмежування компетенції між прокурорами різних рівнів і були порушені в даному випадку? Вкажіть, як слід було діяти прокурору обласної прокуратури, щоб він міг законно долучитися до цього провадження.

№ 4

Після затримання підозрюваного в скоєнні тяжкого кримінального правопорушення, прокурор виступив на брифінгу та заявив: *“Ми впевнені в винуватості цієї особи і зробимо все, щоб вона понесла заслужене покарання”*. Також у соціальних мережах від імені прокуратури було опубліковано повідомлення, де підозрюваного названо “злочинцем”. Оцініть таку поведінку з точки зору принципу презумпції невинуватості. Які правові норми забороняють прокурорам оголошувати особу винною до обвинувального вироку суду? Які наслідки можуть настати через публічні заяви прокурора? Вкажіть, як прокурор мав би коректно подати інформацію громадськості, щоб не порушити презумпцію невинуватості і водночас виконати принцип прозорості.

№ 5

Прокурор обласної прокуратури здійснює процесуальне керівництво у кримінальному провадженні щодо посадовця місцевої державної адміністрації. У ході розслідування прокурор отримує “рекомендації” від керівника обласної прокуратури не висувати тяжких обвинувачень, оскільки підозрюваний – близький друг голови ОДА. Одночасно представники підозрюваного пропонують прокурору матеріальну “винагороду” за закриття провадження. Опишіть, які принципи прокурорської діяльності порушуються у цій ситуації та якими мають бути дії прокурора згідно із законом. На які гарантії незалежності (статусні, процедурні, організаційні) прокурор може посперитись, щоб протистояти незаконним вимогам керівництва та спробі підкупу? Опишіть процедуру повідомлення про втручання в діяльність прокурора (як передбачено законом) та можливі дії відповідних органів після отримання такої інформації.

№ 6

Прокурор окружної прокуратури відкрито підтримує певну політичну партію: у вільний від роботи час він виступає на політичних мітингах, публікує дописи в соцмережах із критикою інших партій та з’являється в агітаційних роликах місцевого осередку партії. Водночас у його процесуальному керівництві перебувають кримінальні провадження, фігурантами яких є представники конкуруючої партії. Проаналізуйте цю ситуацію з позиції принципу політичної нейтральності прокуратури. Чи допускає закон участь прокурора в політичній діяльності і де проходить межа між політичними правами громадян та порушенням професійних засад? Які ризики для об’єктивності розслідувань виникають, якщо прокурор є політично

ангажованим? Посилаючись на Закон “Про прокуратуру” та Кодекс професійної етики та поведінки, визначте, які дисциплінарні наслідки можуть настати для прокурора, що порушує принцип аполітичності.

№ 7

Під час судового розгляду кримінальної справи прокурор незадоволений ходом процесу: на його думку, суддя занадто часто стає на бік сторони захисту при вирішенні її клопотань. Після чергового засідання прокурор у присутності журналістів емоційно заявляє, що *“суд допомагає злочинцю уникнути покарання”*. Окрім того, прокурор направив офіційного листа голові суду з вимогою “вжити заходів” до цього судді, погрожуючи подати дисциплінарну скаргу. Виявіть, які принципи діяльності прокуратури порушено такими діями прокурора. Проаналізуйте ситуацію з огляду на принцип поваги до незалежності суддів та заборону публічно ставити під сумнів правосудність судових рішень поза передбаченою процедурою оскарження. Які статті закону і етичного кодексу регламентують поведінку прокурора щодо суду? Які наслідки можуть настати для самого прокурора (в тому числі дисциплінарні) та для розгляду справи у зв’язку з його висловлюваннями? Окресліть, як прокурор мав би діяти в межах закону, якщо вважає рішення або дії судді неправомірними.

№ 8

До обласної прокуратури звернувся журналіст із запитом надати статистичні дані про кількість проваджень щодо посадових злочинів за останній рік. Прокуратура відмовила, мотивуючи це тим, що *“дані слідства є таємними”*. Також з’ясувалося, що на офіційному веб-сайті прокуратури відсутня актуальна інформація про структуру прокуратури, номері контактних телефонів, конкурси на заміщення вакантних посад державних службовців, а прес-релізи щодо діяльності публікуються вкрай рідко. Проаналізуйте цю ситуацію з погляду принципу прозорості діяльності прокуратури. Які норми закону гарантують відкритість інформації про діяльність прокуратури та доступ до публічної інформації? Чи вся інформація може бути відкритою – які законодавчо встановлені обмеження існують? Запропонуйте, які заходи повинна вжити прокуратура для підвищення прозорості своєї діяльності у межах закону.

№ 9

Під час підтримання публічного обвинувачення в суді прокурор поводить себе агресивно: перебиває свідків і захисника, вживає образливі вислови. Окрім того, стало відомо, що цей прокурор поза службою спілкується з родичами потерпілої сторони та коментує матеріали справи, які ще не були досліджені в суді. Дайте правову оцінку такій поведінці. Які положення Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів порушені? Проаналізуйте, як недотримання етичних вимог може вплинути на результати судового розгляду та на авторитет прокуратури в суспільстві. Вкажіть, яка

відповідальність може загрожувати прокурору за порушення вимог професійної поведінки.

№ 10

Для підвищення іміджу прокуратури керівнику окружної прокуратури поставлено неформальний план – забезпечити протягом року направлення до суду певної кількості обвинувальних актів у корупційних злочинах. Керівник, прагнучи виконати цей план, починає тиснути на підлеглих прокурорів, щоб ті скеровували до провадження навіть за недостатніх доказів, “аби не зірвати показники”. Деякі прокурори заперечують проти такої практики, посиляючись на вимоги закону та відсутність доказової бази, проте відчувають ризик негативних наслідків для своєї кар’єри. Проаналізуйте цю ситуацію: які принципи діяльності прокуратури тут конфліктують? Які норми Закону “Про прокуратуру” та підзаконних актів гарантують самостійність прокурора у процесуальних рішеннях та забороняють давати вказівки поза межами закону? Роз’ясніть, як прокурор має діяти, якщо отримує усну або письмову вказівку, що суперечить закону. Яке значення для підтримання верховенства права має дотримання встановлених принципів навіть за наявності “планових” показників ефективності?

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-ВР>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
3. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
4. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
5. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 6 вересня 2012 р. № 5207-VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>
6. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
7. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
8. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-19>
9. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів: затверджений всеукраїнською конференцією прокурорів 27 квітня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17>
10. Про організацію інформування суспільства щодо діяльності органів прокуратури: наказ Генерального прокурора від 11 листопада 2020 р. № 520. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0520905-20#Text>
11. Про затвердження Порядку організації публікації в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному

вебсайті Офісу Генерального прокурора повісток про виклик, повідомлень про підозру та відомостей щодо підозрюваних, стосовно яких надано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування: Наказ Генерального прокурора від 30.05.2023 № 141. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnihnapryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#141-30-05-2023>

Рекомендована література:

1. Берч В. В. Конституційно-правові засади організації та функціонування прокуратури: загальні положення . Науковий вісник Ужгородського національного університету . Серія: Право . 2022 . Вип . 74, ч . 2 . С . 181–184.
2. Билиця І. О. Професійна етика прокурора : монографія . Одеса : Юридична література, 2015 . 184 с .
3. Бисага Ю. Незалежність як ключовий принцип діяльності прокуратури: загальні засади реалізації . Науковий вісник Ужгородського національного університету . Серія: Право . 2022 . Вип . 74, ч . 2 . С . 196–198 . 12 .
4. Войтенко А. Б. Державницький прагматизм професійної діяльності прокурора . Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2023 . № 1 . С . 67–78 .
5. Войтенко А. Б. Методологія дослідження принципів професійної діяльності прокурора . Філософські та методологічні проблеми права . 2022 . № 2 . С . 45–55 .
6. Гловюк І. В. Політична нейтральність прокуратури та відвід прокурора у кримінальному провадженні: проблемні питання . Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права . 2023 . Вип . 1 . С . 110–114 .
7. Д'ячков Д. С. Принципи організації та діяльності прокуратури України в умовах її реформування : дис канд . юрид . наук : 12 .00 .10 . Одеса, 2018. 225 с .
8. Добровольський Д. М. Незалежність як засада організації та діяльності органів прокуратури : дис . канд . юр . наук : 12 .00 .10 / НУ «ОЮА» . Одеса, 2017 . 195 с . 18 .
9. Європіна Л. О. Засади прокурорської діяльності: загальна характеристика. Науковий часопис Національної академії прокуратури України . 2016 . № 3 . С . 74–85 .
10. Колєсник Т. Є. Незалежність як основний принцип діяльності прокуратури в Україні : адміністративноправовий аспект . Науковий вісник Ужгородського національного університету . Серія: Право . 2014 . Т . 2, вип . 29 . С . 79–82 .
11. Косюта М. В. Прокуратура України: навч. посіб. / М. В. Косюта. – Одеса: Юридична література, 2024. – 448 с.
12. Кравчук В. Засади (принципи) організації та діяльності прокуратури Польщі за реформою 2016 року: досвід для України . Підприємництво, господарство і право . 2017 . № 1 . С . 235–239 .

13. Малюга В. І., Михайленко О. Р. Принципи організації та діяльності прокуратури України : монографія . Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2005 . 130 с .
14. Маслова О. Принципи забезпечення незалежності прокурорів в Україні : нормативно-правове закріплення. Вісник Національної академії прокуратури України . 2019. № 2 . С. 117–127.
15. Маслова О. В. Гарантії незалежності прокурора як складова його адміністративно-правового статусу . Правові новели . 2021 . № 13 . С. 145–150.
16. Маслова О. В. Принципи адміністративно-правового забезпечення незалежності прокурорів . KELM . 2021 . № 1 . С . 151–157 .
17. Подкопаєв С. В. Теоретико-правові засади модернізації прокуратури в Україні : дис . д-ра юрид . наук : 12 .00 .10 — Судуострій; прокуратура та адвокатура / Нац . юрид . ун-т ім . Ярослава Мудрого . Харків, 2021 . 494 с .
18. Подкопаєв С. В. Організація та діяльність прокуратури в Україні : монографія / НДІ вивч . проблем злочинності ім . В . В . Сташиса Нац . акад . прав . наук України . Харків : Право, 2020 . 362 с .
19. Покора К. В. Принципи діяльності прокурора спеціалізованої прокуратури у сфері оборони . Актуальні проблеми права: теорія і практика . 2024 . № 1 . С . 251–256 .
20. Проневич О. С. Принцип незалежності прокуратури: догматично-правова інтерпретація та правова регламентація . Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ . 2014 . № 4 . С . 6–16 .
21. Русанова І. О. Повага до незалежності суддів як одна із засад діяльності прокуратури України. Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні : матеріали ІІ Міжнар . наук .-практ . конф . (Чернівці, 18–19 жовтня 2018 р .) / [редкол .: О . В . Щербанюк (голова), А . С . Цибуляк Кустевич (відпов . секр .) та ін .] . Чернівці, 2018 . С . 273–275 .
22. Савенко Д.Л. Верховенство права і законність в організації та діяльності прокуратури України : загальнотеоретичне дослідження : автореф . дис. канд . юрид . наук : 12 .00 .01 / Нац . ун .-т «Одеська юридична академія» . Одеса, 2015. 20 с.
23. Циганок С. Принцип незалежності суддів і прокурорів у країнах Європейського Союзу . Підприємництво, господарство і право. 2019. № 7. С. 227–231.
24. Шемчук В. В. Взаємозв'язок права та моралі в діяльності прокурора. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2023. № 2. С. 110–120.
25. Шемчук В. В. Професійна етика діяльності прокурора . Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ . Серія: Юридична . 2023. № 1. С . 77–85.
26. Шуміло О. М. Сутність і значення забезпечення незалежності прокуратури в Україні. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2023. № 3, ч. 2. С. 221–226.

Тема 4. Організаційні основи системи прокуратури

Методичні рекомендації.

Для ґрунтовного опрацювання теми рекомендується ознайомитись із положеннями розділу II, статей 65-67, 71, 87-91 Закону України «Про прокуратуру» та нормативно-правовими актами, які надані для практичних занять. Особливу увагу варто звернути на такі документи, як: накази Генерального прокурора № 365 від 07.08.2020 про загальні засади організації роботи та № 130 від 17.05.2023 про особливості організації діяльності спеціалізованих прокуратур у сфері оборони, Положення про Спеціалізовану прокуратуру у сфері оборони (затв. наказом Генерального прокурора від 30.05.2023 № 144), Положення про Спеціалізовану екологічну прокуратуру (затв. наказом Генерального прокурора від 05.07.2023 № 185), а також на низку наказів щодо розподілу компетенції між органами прокуратур та їх підрозділами за певними функціональними напрямками (наприклад, № 309 від 30.09.2021 про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні). Опрацювання цих документів забезпечить розуміння ієрархії та внутрішніх процедур в органах прокуратури.

Необхідно з'ясувати систему органів прокуратури та їх структуру, принципи її організації і діяльності, порядок підпорядкованості між різними рівнями, а також роль спеціалізованих прокуратур. При цьому, слід мати на увазі, що система органів прокуратури та їх структура це різні поняття. Останнє означає внутрішню побудову окремого органу прокуратури. Також слід розрізняти поняття «спеціалізовані прокуратури» та «спеціалізація прокурорів». Студентам необхідно розуміти, що прокуратура України становить єдину систему органів, побудовану за принципом вертикального підпорядкування: Офіс Генерального прокурора є найвищою ланкою, нижче знаходяться обласні прокуратури, а ще нижче – окружні прокуратури. Єдність цієї системи забезпечується низкою чинників: єдиними засадами організації та діяльності, єдиним статусом прокурорів, спільним порядком організаційного забезпечення, фінансуваням за рахунок державного бюджету та вирішенням внутрішніх питань органами прокурорського самоврядування.

Окремий акцент слід зробити на спеціалізації в системі прокуратури. Необхідно розібратись у статусі Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (як автономного органу прокуратури, підпорядкованого заступнику Генерального прокурора – керівнику САП), який закріплено безпосередньо у Законі України «Про прокуратуру» (ст. 8-1). Крім того, необхідно знати які, на сьогодні, спеціалізовані прокуратури створено наказами Генерального прокурора, а саме: спеціалізовані прокуратури у сфері оборони, що діють на правах департаменту Офісу Генерального прокурора, обласних і окружних прокуратур у визначених регіонах, а також про створення Спеціалізованої екологічної прокуратури як самостійного підрозділу в структурі Офісу Генерального прокурора та обласних прокуратур. При вивченні теми слід з'ясувати компетенцію цих спеціалізованих органів та їхню взаємодію з територіальними (обласними, окружними) прокуратурами.

Крім того, студентам варто розуміти роль органів прокурорського самоврядування (Ради прокурорів України, всеукраїнської конференції прокурорів) в управлінні системою прокуратури – зокрема, їх компетенцію у вирішенні кадрових та організаційних питань внутрішньої діяльності прокуратури.

Лекційні питання:

1. Система органів прокуратури України: складові елементи та організаційні рівні (Офіс Генерального прокурора, обласні та окружні прокуратури, спеціалізовані прокуратури).
2. Структура органів прокуратури: внутрішня побудова окремих органів прокуратури та її взаємозв'язок із принципом територіальності та предметною спеціалізацією прокурорів.
3. Підпорядкованість і централізація в прокуратурі: поняття єдиної системи прокуратури, порядок підлеглих нижчестоящих прокуратур вищестоящим, межі кадрових та функціональних повноважень керівників щодо підлеглих прокурорів.
4. Єдність прокурорської системи та механізми її забезпечення (єдиний статус прокурорів, уніфіковане організаційне забезпечення, фінансування з бюджету, прокурорське самоврядування тощо).
5. Офіс Генерального прокурора України: статус і повноваження. Роль Генерального прокурора як керівника єдиної системи та функції Офісу Генерального прокурора в організації роботи нижчестоящих прокуратур.
6. Місце та функції обласних прокуратур у системі, порядок утворення обласних прокуратур, компетенція керівника обласної прокуратури, взаємодія обласних прокуратур з Офісом Генерального прокурора та окружними прокуратурами.
7. Статус і основні завдання окружних прокуратур, принцип територіальної юрисдикції, порядок створення та ліквідації окружних прокуратур, підпорядкування обласним прокуратурам.
8. Спеціалізація прокурорів та спеціалізовані прокуратури, правові підстави запровадження спеціалізації.
9. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП): статус, організаційна структура, підпорядкованість та особливості діяльності цього органу.
10. Спеціалізовані прокуратури у сфері оборони та спеціалізовані екологічні прокуратури: мета створення, система та структура, територіальна юрисдикція і взаємодія з обласними й окружними прокуратурами.
11. Органи прокурорського самоврядування: система (всеукраїнська конференція прокурорів, Рада прокурорів України) та роль у вирішенні внутрішніх питань діяльності прокуратури.

Питання до практичного заняття:

1. Розгляньте, як принцип єдності реалізується на практиці: якими засобами Офіс Генерального прокурора забезпечує підпорядкованість та координацію роботи обласних і окружних прокуратур. Наведіть приклади

управлінських рішень або наказів, що спрямовані на підтримання єдності (наприклад, єдиний реєстр досудових розслідувань, узагальнення практики, спільні навчання прокурорів тощо).

2. Проаналізуйте склад структурних підрозділів Офісу Генерального прокурора (департаменти, управління, відділи, Генеральна інспекція) та розподіл обов'язків між Генеральним прокурором і його заступниками. На практичних прикладах поясніть, як здійснюється керівництво нижчими рівнями прокуратури через ці підрозділи (наприклад, через Департамент організаційного забезпечення або інші структурні підрозділи).

3. Обговоріть повсякденні функції обласної прокуратури: як контролюється діяльність окружних прокуратур, у яких випадках прокурори обласної прокуратури мають право втрутитися у провадження на місцевому рівні, як організовано роботу спеціалізованих підрозділів у структурі обласної прокуратури. Наведіть приклади взаємодії обласної прокуратури з Офісом Генерального прокурора (звітність, кадрові питання, методичні рекомендації тощо).

4. Розгляньте на практичному прикладі діяльність окружної прокуратури: структуру, типові категорії справ, які вона веде, та як здійснюється її координація з обласною прокуратурою. Обговоріть, як територіальний принцип організації окружних прокуратур враховує адміністративно-територіальний устрій.

5. На основі положень про спеціалізовані прокуратури у сфері оборони та екології поясніть, як спеціалізовані прокуратури вписуються в загальну систему. Хто здійснює керівництво спеціалізованою прокуратурою у сфері оборони, як вона взаємодіє з військовими командуваннями та територіальними прокуратурами? Які структурні підрозділи діють у Спеціалізованій екологічній прокуратурі, і як вона координує свою діяльність з обласними та окружними прокуратурами щодо кримінальних правопорушень проти довкілля та при виконанні повноважень щодо представництва в суді інтересів держави у цій сфері?

6. Проаналізуйте статус Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та визначте його основні відмінності порівняно зі статусом інших спеціалізованих прокуратур. Яким чином на рівні Закону України «Про прокуратуру» визначена предметна спеціалізація САП, в чому вона полягає та її взаємозв'язок з підслідністю НАБУ та підсудністю ВАКС? Які особливі гарантії правового статусу керівників та прокурорів САП вставлені Законом та в чому їх значення?

7. Обговоріть практичні аспекти реалізації представницької функції: як організовано цю роботу в прокуратурах різних рівнів. Наприклад, розгляньте, як в обласній прокуратурі діє підрозділ представництва інтересів держави в суді у земельній сфері та як він координує представництво між обласним і окружним рівнями згідно з наказом Генерального прокурора № 389/2020.

8. З позиції практики поясніть, як вибудована система процесуального керівництва досудовим розслідуванням та нагляду за дотриманням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність: які структурні підрозділи або окремі прокурори за це відповідають на кожному рівні. Як

забезпечується єдність вимог при здійсненні процесуального керівництва та нагляду?

9. Обговоріть на практиці як функціонує прокурорське самоврядування в контексті підтримання організаційних засад. Як рішення органів прокурорського самоврядування впливають на роботу системи (наприклад, затвердження етичних кодексів, захист незалежності прокурорів)? Наведіть приклади ситуацій, коли самоврядні органи вирішують внутрішні питання діяльності прокуратури.

Тематика і завдання для самостійної роботи:

1. Розкрийте визначення прокуратури як єдиної системи органів, її інституційну єдність та відмінність від інших державних органів (на основі Закону України «Про прокуратуру» та Конституції).
2. Які основні принципи організаційної побудови і діяльності прокуратури визначені законом? Охарактеризуйте принципи єдності, територіальності, спеціалізації та інші, наведіть норми права, що їх закріплюють.
3. Опишіть правовий статус Генерального прокурора: порядок призначення і звільнення, строк повноважень, роль у системі прокуратури. Які управлінські функції він здійснює щодо нижчестоящих прокурорів?
4. Визначте, з яких основних структурних підрозділів складається Офіс Генерального прокурора. Як регламентується їх діяльність?
5. Яким чином закон регулює утворення та ліквідацію обласних прокуратур? Розкрийте повноваження керівника обласної прокуратури та сфери відання обласної прокуратури. У чому полягає взаємодія обласних прокуратур з Офісом Генерального прокурора, між собою та окружними прокуратурами?
6. Визначте порядок утворення окружних прокуратур згідно із законом та актами Генерального прокурора. Які завдання виконують окружні прокуратури і як контролюється їх діяльність на регіональному та центральному рівні?
7. Проаналізуйте особливості статусу САП: на основі якого нормативного акту вона діє, в чому її автономія та підзвітність. Які функції покладаються на САП і як її діяльність інтегрована в загальну систему прокуратури України?
8. Охарактеризуйте мету створення прокуратур у сфері оборони та їх організаційну побудову. Які рівні таких прокуратур існують і на які категорії правопорушень розповсюджується їх компетенція?
9. Розкрийте передумови появи спеціалізованих екологічних прокуратур та їх завдання. Як структурно організована Спеціалізована екологічна прокуратура та які механізми координації її роботи з територіальними прокуратурами?
10. Поясніть, які органи прокурорського самоврядування діють та які питання організації системи вони вирішують. Як самоврядування сприяє підвищенню ефективності та незалежності прокурорського корпусу?
11. Висвітліть ключові положення наказу № 309 від 30.09.2021, що визначає організацію роботи прокурорів у кримінальному провадженні. Як цей

документ уніфікує підходи прокурорів різних рівнів до виконання процесуальних обов'язків?

12. Проаналізуйте наказ № 389 від 21.08.2020: які завдання та форми реалізації представництва визначено, як організовано моніторинг підстав для представництва та взаємодію між рівнями прокуратури у цій сфері?

13. Окресліть як визначається чисельність та структура органів прокуратури. Які вимоги до фінансування прокуратури покликані забезпечити ефективну роботу системи?

№ 1

У зв'язку зі зростанням кіберзлочинів Генеральний прокурор розглядає можливість утворення спеціалізованої прокуратури з питань кібербезпеки. Проаналізуйте, чи наділений Генеральний прокурор повноваженнями створювати нові спеціалізовані прокуратури, на якому рівні їх можна утворити та які нормативні акти це регулюють. Які обмеження існують щодо видів спеціалізованих прокуратур? Відповідь обґрунтуйте положеннями Закону України «Про прокуратуру» (визначте необхідну статтю) та відповідними наказами Генерального прокурора. У відповіді посилайтесь на конкретні норми, що надають право на таке рішення.

№ 2

Обласна прокуратура виявила, що одна з окружних прокуратур області систематично порушує вимоги щодо обліку в ЄРДР кримінальних проваджень та не забезпечує якісного підтримання обвинувачення. Які дії вправі вжити керівник обласної прокуратури щодо цієї окружної прокуратури? Чи має він право давати письмові вказівки або вилучати в конкретному випадку кримінальне провадження і передати його іншому прокурору? Обґрунтуйте, виходячи з принципів субординації в системі прокуратури та положень Закону «Про прокуратуру» про повноваження прокурора вищого рівня стосовно нижчого. Укажіть норми закону або відомчих актів, які регламентують порядок такого втручання.

№ 3

Міська рада ухвалила рішення про відчуження об'єкта комунальної власності з порушенням закону. Заступник обласного прокурора дізнався про цю ситуацію із повідомлень у медіа. Оцініть, чи має прокурор право розпочати представництво інтересів держави в суді в даному випадку, які дії для цього він має виконати та хто має бути визначений позивачем. Які умови (підстави) повинні бути дотримані для звернення прокурора з позовом на захист інтересів держави? Відповідь обґрунтуйте, посилаючись на статтю 23 Закону України «Про прокуратуру» та положення наказу № 389 від 21.08.2020. Вкажіть, які форми представництва може здійснити прокурор і яку процедуру інформування про намір пред'явити позов він має виконати згідно з вимогами зазначеного наказу.

№ 4

На території Одеського району Одеської області військовослужбовець Збройних Сил України вчинив кримінальне правопорушення (привласнення військового майна). Визначте, яка прокуратура повинна здійснювати процесуальне керівництво у цьому провадженні? Поясніть алгоритм визначення підслідності та наглядаючого органу прокуратури у таких провадженнях згідно з чинним законодавством. У відповіді посилайтеся на положення КПК України, Закону «Про прокуратуру» та відповідний наказ Генерального прокурора. Обґрунтуйте, хто здійснює керівництво спеціалізованими прокуратурами у сфері оборони та як розмежовується їх юрисдикція за регіонами.

№ 5

Прокурори двох сусідніх областей одночасно виявили факти масштабного забруднення річки, що протікає через обидві області (екологічна шкода торкається двох регіонів). З'ясуйте, як повинна бути організована робота прокурорів у такій ситуації: чи має одна з обласних прокуратур координувати спільне розслідування, або ці функції перебирає Спеціалізована екологічна прокуратура при Офісі Генерального прокурора? Відповідь обґрунтуйте з позиції чинних нормативних документів щодо взаємодії між обласними прокуратурами та Офісом Генерального прокурора, а також загальні положення про процесуальне керівництво. Вкажіть, які структурні підрозділи можуть бути задіяні і як здійснюється комунікація між прокуратурами для забезпечення єдності дій.

№ 6

Новопризначений Генеральний прокурор вирішив оптимізувати структуру ОГП: створити новий департамент та об'єднати кілька управлінь, а також призначити додаткового заступника для керівництва новим напрямом. Проаналізуйте, скільки заступників може мати Генеральний прокурор за законом і які з них обіймають спеціальні посади, визначені Законом. Яким чином Генеральний прокурор затверджує зміни структури свого Офісу (чи потрібні для цього погодження інших органів)? У відповіді надайте посилання на відповідні норми Закону «Про прокуратуру» щодо кількості заступників Генпрокурора та порядок затвердження структури ОГП. Поясніть також, чи має право Генеральний прокурор самостійно змінювати штатний розпис та структуру департаментів, чи існують встановлені межі чисельності їх працівників.

№ 7

Генеральний прокурор вибув у відпустку на 3 тижні і так склалося, що посада першого заступника Генерального прокурора є вакантною. Хто відповідно до законодавства виконуватиме обов'язки Генерального прокурора у цей період? Опишіть порядок передачі повноважень: які нормативні акти це регулюють. Як оформлюється тимчасове виконання обов'язків очільника

прокуратури? У своїй відповіді наведіть відповідну правову норму та зазначте межі повноважень виконуючого обов'язки.

№ 8

Спеціалізована прокуратура у сфері оборони Західного регіону та Чернівецька обласна прокуратура претендують на процесуальне керівництво в одній резонансній справі (справі про корупційне правопорушення у прикордонному загоні, яка розслідується Хмельницьким територіальним управлінням ДБР). Обласна прокуратура вважає, що це її компетенція, а спецпрокуратура – що справа належить до правопорушень у сфері оборони. Хто і в якому порядку має вирішити цей спір щодо піднаглядності? У відповіді вкажіть, чи може Генеральний прокурор своїм рішенням закріпити конкретне провадження за певною прокуратурою, та як регламентується вирішення таких спірних питань (наприклад, внутрішніми наказами про розмежування компетенції).

№ 9

Місцева рада пропонує виділити кошти з міського бюджету на ремонт будівлі окружної прокуратури та придбання службового автомобілю, мотивуючи це покращенням умов роботи правоохоронного органу на місці. Оцініть правову допустимість такої ініціативи. Чи може орган місцевого самоврядування фінансувати потреби прокуратури, чи фінансування прокуратури є виключно функцією державного бюджету? Чи правомірне таке фінансування у разі, якщо будівля, в якій розміщена окружна прокуратура, надана місцевою радою на умовах оренди? Відповідь обґрунтуйте посиланням на відповідну норму закону, що регулює питання фінансування органів прокуратури. Поясніть, чому законодавець встановив такі вимоги до фінансового забезпечення прокуратури та як це пов'язано з незалежністю та єдністю системи.

№ 10

Працівниками Департаменту спеціальних розслідувань Нацполіції України, в ході оперативно-розшукової діяльності, виявлено факт отримання заступником голови районної державної адміністрації неправомірної вигоди в сумі 2 млн. грн. за сприяння у перемозі в тендері заздалегідь визначеному приватному підприємству. Поясніть, яка прокуратура повинна здійснювати нагляд у відповідний ОРС та який орган досудового розслідування має розпочати досудове розслідування. Який орган прокуратури має здійснювати процесуальне керівництво досудовим розслідуванням після його початку? Обґрунтуйте свій вибір.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28 .06 .1996 № 254к/96-ВР . URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-ВР>
2. Про прокуратуру: Закон України від 14 .10 .2014 № 1697-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

3. Про запобігання корупції: Закон України від 14 .10 .2014 № 1700-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
4. Про тимчасове виконання обов'язків посадових осіб, яких призначає на посаду за згодою Верховної Ради України Президент України : Закон України від 17 черв. 2020 р. № 575-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/575-20#Text>
5. Про затвердження структури Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 21 .12 .2019 р . № 99-шц . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0099900-19#Text>
6. Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури України : наказ Генерального прокурора від 07 .08 .2020 р . № 365 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0365905-20#Text>
7. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні : Наказ Генерального прокурора від 30.09.2021 № 309. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0309905-21>
8. Про організацію діяльності прокурорів щодо представництва інтересів держави в суді : Наказ Генерального прокурора від 21.08.2020 № 389. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0389905-20>
9. Про затвердження Положення про Спеціалізовану прокуратуру у сфері оборони (на правах Департаменту) Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 30 .05 .2023р . № 144 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0144905-23#Text>
10. Про затвердження Положення про Спеціалізовану екологічну прокуратуру (на правах Департаменту) Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 05.07.2023 р. № 185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0144905-23#Text>
11. Про затвердження Регламенту Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 22 .02 .2022р . № 35 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0035905-22#Text>
12. Про особливості організації діяльності спеціалізованих прокуратур у сфері оборони : наказ Генерального прокурора від 17 .05 .2023 р . № 130 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0130905-23#Text>
13. Про затвердження Положення про патронатну службу Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 16 січ. 2020 р. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0028905-20#Text>
14. Про затвердження Положення про відділ внутрішнього аудиту Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 24.01.2020 р. № 44. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijnistrukturni-pidrozdili>
15. Про затвердження Положення про управління підтримання публічного обвинувачення в суді Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 30 .01 .2020 р . № 56 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>

16. Про затвердження Положення про управління забезпечення охорони державної таємниці Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 29 .04 .2020 р . № 203 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
17. Про затвердження Положення про управління організаційного забезпечення Єдиного реєстру досудових розслідувань та інформаційно-аналітичної роботи Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 30 .09 .2020 р . № 470 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
18. Про затвердження Положення про Департамент документального забезпечення Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 26 .11 .2020 р . № 565 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
19. Про затвердження Положення про Департамент організаційно-контрольної діяльності, правового та аналітичного забезпечення Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 26 .02 .2021 р . № 50 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijnistrukturni-pidrozdili>
20. Про затвердження Положення про Департамент організації, процесуального керівництва досудовим розслідуванням та підтримання публічного обвинувачення у кримінальних провадженнях про злочини, вчинені у зв'язку із масовими протестами у 2013–2014 роках, Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 31 .08 .2021 № 279 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturnipidrozdili>
21. Про затвердження Положення про Департамент протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 07 .09 .2021 р . № 288 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
22. Про затвердження Положення про Департамент нагляду за додержанням законів органами Державного бюро розслідувань Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора 29 .09 .2022 р . № 202 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijnistrukturni-pidrozdili>
23. Про затвердження Положення про Департамент планово-фінансової діяльності, бухгалтерського обліку та звітності Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 10 .11 .2022 р . № 245 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijnistrukturni-pidrozdili>
24. Про затвердження Положення про Департамент нагляду за додержанням законів органами безпеки Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 23 .11 .2022 р . № 260 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
25. Про затвердження Положення про управління протидії кримінальним правопорушенням у сфері кібербезпеки Офісу Генерального прокурора: наказ

- Генерального прокурора від 08 .12 .2022 р . № 275 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijnistrukturni-pidrozdili>
26. Про затвердження Положення про Департамент нагляду за додержанням законів Національною поліцією України та органами, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю, Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 14 .12 .2022 р . № 281 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-prosamostijni-strukturni-pidrozdili>
27. Про затвердження Положення про управління нагляду за додержанням законів органами Бюро економічної безпеки України Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 02 .01 .2023 р . № 1 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijnistrukturni-pidrozdili>
28. Про окремі питання забезпечення функціонування спеціалізованих прокуратур у сфері оборони (на правах окружних): наказ Генерального прокурора від 17 .03 .2023р . № 75 . <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075905-23#Text>
29. Про затвердження Положення про Департамент кримінальної політики та захисту інвестицій Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 20 .02 .2023 р . № 55 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
30. Про затвердження Положення про Департамент інформаційних технологій Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 13 .03 .2023 р . № 73 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-prosamostijni-strukturni-pidrozdili>
31. Про затвердження Положення про Департамент кадрової роботи та державної служби Офісу Генерального прокурора: наказ Генерального прокурора від 19 .06 .2023 р . № 16 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
32. Про затвердження Положення про управління організаційного забезпечення діяльності (Секретаріат) Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів Департаменту кадрової роботи та державної служби Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 07 .08 .2023 р . № 212 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturnipidrozdili>
33. Про затвердження Положення про Департамент міжнародно-правового співробітництва Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 12 .09 .2023 р. № 259 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
34. Про затвердження Положення про Департамент захисту інтересів дітей та протидії домашньому насильству Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 14 .09 .2023 р . № 268 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijnistrukturni-pidrozdili>
35. Про затвердження Положення про Департамент державного майна, ресурсів та матеріально-технічного забезпечення Офісу Генерального

- прокурора : наказ Генерального прокурора від 18 .10 .2023 р . № 283 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/plozhennya-pro-samostijnistructurni-pidrozdili>
36. Про затвердження Положення про Департамент протидії злочинам, вчиненим в умовах збройного конфлікту, Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 14 .11 .2023 р . № 312 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/plozhennya-pro-samostijnistructurni-pidrozdili>
37. Про затвердження Положення про Генеральну інспекцію Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 28 .12 .2023 р . № 343 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/plozhennya-pro-samostijnistructurni-pidrozdili>
38. Про затвердження Положення про Департамент представництва інтересів держави в суді Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 12.04.2024 р. № 75. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/plozhennya-pro-samostijni-structurni-pidrozdili>
39. Про затвердження Положення про управління організації комунікації з громадськістю, розгляду звернень та запитів Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 25.06.2024 № 154 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/plozhennya-pro-samostijnistructurni-pidrozdili>
40. Про утворення окружних прокуратур : наказ Генерального прокурора від 17 лют. 2021 р. № 39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0039905-21#Text>
41. Положення про Раду прокурорів України : затверджено Всеукраїнською конференцією прокурорів 27 квітня 2017 р. / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0002900-17>

Рекомендована література:

1. Вандін Є . В . Організаційно-правові засади діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури України : дис . канд . юрид . наук : 12 .00 .10 . Одеса, 2017 . 205 с .
2. Д'ячков Д . С . Принцип системності побудови органів прокуратури: проблемні аспекти . Часопис Київського університету права. 2017 . № 3 . С . 121–126 . 42 .
3. Єднак В . М . До питання організаційного устрою органів прокуратури України . Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету . 2018 . № 36 . С . 188–190.
4. Загородній Є . О . Спеціалізована прокуратура у сфері оборони: правове становище, роль в системі органів правопорядку, функції та завдання в умовах воєнного стану . Науковий вісник Ужгородського національного університету . Серія: Право . 2023 . Вип . 80, ч . 2 . С . 135–143 .
5. Ішук Д . О . До характеристики повноважень Спеціалізованої антикорупційної прокуратури . Держава та регіони . Серія: Право . 2020 . № 1, т . 1 . С . 109–114 .

6. Кізь С . М . Недоліки адміністративно-правового законодавства, що негативно позначаються на діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури . Вісник Пенітенціарної асоціації України . 2019 . № 1 . С . 63–73.
7. Косюта М. В. Прокуратура України: навчальний посібник. – Одеса: Юридична література, 2024. – 480 с.
8. Кубаєнко А . В ., Кравченко М . О . Організаційне забезпечення антикорупційної діяльності : навчально-методичний посібник . Одеса : Фенікс, 2023 . 175 с .
9. Лапкін А . В . Спеціалізована антикорупційна прокуратура: проблеми організації та діяльності . Право України . 2017 . № 1 . С . 63–70 .
10. Стефанчук М . М . Посилення самостійності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури в Україні : сучасні тенденції . Правова держава . 2023 . № 51 . С . 41–52 .
11. Чечерський В . І . Ефективність впровадження спеціалізації прокурорів на прикладі Спеціалізованих екологічних прокуратур . Науковий вісник Ужгородського національного університету . Серія: Право . 2023 . Т . 3 . С . 123–128 .
12. Шамара О . В . Відновлення військової прокуратури як елементу системи органів військової юстиції України . Інформація і право. 2024 . № 1 . С . 241–250 .

Тема 5: Організація роботи і управління в органах прокуратури України.

Методичні рекомендації.

Здобувачам необхідно опанувати Закон України «Про прокуратуру» (ст.ст. 9, 11, 13, 17, 22-26), опрацювати нормативно-правові акти Генерального прокурора, надані до теми, зокрема накази: № 365 від 07.08.2020 про загальні засади організації роботи; № 28 від 08.02.2021 про затвердження Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності; № 69 від 17.03.2021 про ведення ЄРДР, статистики та аналізу; № 298 від 30.06.2020 про Єдиний реєстр досудових розслідувань; № 35 від 22.02.2022 про Регламент Офісу Генерального прокурора, а також Положення про систему оцінювання якості роботи прокурорів, затверджене наказом Генерального прокурора № 407 від 29.12.2021.

Крім того, в межах цієї теми необхідно опанувати основні положення наказів Генерального прокурора, які визначають організацію діяльності прокурорів за певними функціональними напрямками: № 309 від 30.09.2021 про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні; № 253 від 08.09.2023 про організацію нагляду за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність; № 389 від 21.08.2020 про організацію діяльності прокурорів щодо представництва інтересів держави в суді; № 400 від 29.12.2021 про організацію діяльності прокурорів з протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах, тощо.

Новітні накази відображають реформаторські підходи: так, наказ № 263 (2024 р.) запровадив у структурі прокуратури напрям підтримки потерпілих і свідків – створено Координаційний центр при Офісі Генпрокурора та відповідні підрозділи при обласних прокуратурах, визначено принципи роботи з вразливими потерпілими (повага до гідності, конфіденційність, недопущення вторинної віктимізації тощо), а також основні завдання: комунікація з потерпілими, скерування їх до служб допомоги, інформування про права і послуги, надання психологічної, правової, медичної допомоги за індивідуальними потребами. Цей наказ реалізує європейські стандарти захисту прав потерпілих і є прикладом того, як внутрішні акти прокуратури реагують на суспільні виклики.

В цілому накази Генерального прокурора відіграють провідну роль у управлінні органами прокуратури, оскільки узгоджують організацію роботи з вимогами законодавства, встановлюють єдині підходи та індикатори ефективності, а також служать правовою основою для внутрішнього контролю і відповідальності. Дотримання цих актів є обов'язком кожного прокурора. Саме через систему наказів забезпечується єдність організаційних засад діяльності прокуратури по всій державі, незважаючи на територіальну розгалуженість та різноплановість покладених функцій.

Планування є одним із ключових управлінських інструментів, що забезпечує ефективне виконання завдань прокуратури. На рівні Офісу Генерального прокурора впроваджуються довгострокові стратегії розвитку та короткострокові операційні плани, які затверджуються Генеральним прокурором. Довгострокове планування охоплює стратегічні цілі на кілька

років, тоді як операційні плани визначають конкретні заходи, виконавців і строки виконання завдань. У квартальних планах Офісу Генерального прокурора передбачаються, зокрема, заходи для вирішення актуальних питань законності, проведення перевірок дотримання законодавства, організації роботи за окремими напрямками, надання практичної допомоги нижчим прокуратурам, аналітичні та навчально-методичні заходи. На рівні обласних прокуратур планування роботи здійснюється на квартал з урахуванням плану Офісу Генерального прокурора і стану законності в регіоні. Керівники окружних прокуратур самостійно визначають потребу, форму і періодичність планування роботи залежно від місцевих умов та потреб практичної діяльності. Такий підхід забезпечує певну гнучкість – на місцевому рівні план може не бути формально обов'язковим, проте його застосування підвищує системність і результативність роботи органів прокуратури. Виконання планів перебуває під постійним контролем керівництва: Генеральний прокурор, його заступники та підрозділ організаційно-контрольної діяльності здійснюють моніторинг виконання запланованих заходів. За потреби плани коригуються у робочому порядку, щоб врахувати зміни в оперативній обстановці.

Ефективне управління в прокуратурі спирається на чіткий розподіл компетенції між рівнями системи та обов'язків між посадовими особами, а також на дієвий контроль за виконанням поставлених завдань. Організація роботи базується на принципах єдиначальності та підконтрольності нижчих органів – вищі прокуратури спрямовують і координують діяльність підпорядкованих прокуратур, забезпечуючи єдність у реалізації функцій. Генеральний прокурор організовує діяльність усієї системи, визначаючи межі повноважень Офісу, обласних та окружних прокуратур щодо виконання конституційних функцій, і видає обов'язкові накази з питань внутрішньої організації. Він розподіляє обов'язки між першим заступником та заступниками, що забезпечує узгодженість роботи Офісу. На рівні обласної прокуратури керівник прокуратури організовує її діяльність, видає накази з основних питань роботи та персонально відповідає за розподіл обов'язків між своїми заступниками. Розподіл обов'язків між працівниками структурних підрозділів здійснюється їх безпосередніми керівниками та затверджується керівництвом прокуратури. У відповідних документах (наказах, положеннях) детально визначаються службові завдання кожної посадової особи та закріплюються напрями роботи. Така регламентація запобігає дублюванню функцій і створює персональну відповідальність за виконання доручень.

Контроль за діяльністю підлеглих прокуратур і підрозділів є одним із основних обов'язків керівників усіх рівнів. Він включає контроль як виконання конкретних наказів і завдань, так і за дотриманням законності в роботі прокурорів. Внутрішній контроль здійснюється за допомогою звітності, інспектування, оперативних нарад, аналізу статистичних показників, а також сучасної організації діловодства та документообороту через запровадження Системи електронного документообігу органів прокуратури (ІС «СЕД»).

Координаційні наради – це основна форма реалізації координаційної функції прокуратури у сфері протидії злочинності. Правовою підставою є ст. 25 Закону України «Про прокуратуру», яка уповноважує Генерального

прокурора та керівників обласних і окружних прокуратур координувати діяльність правоохоронних органів у протидії злочинності. Відповідно до Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності, затвердженого наказом № 28 від 2021 р., координаційні наради з керівниками правоохоронних органів проводяться для узгодження спільних заходів протидії кримінальним правопорушенням. На таких нарадах визначаються пріоритети кримінально-правової політики, аналізуються стан та тенденції кримінальної протиправності, узгоджуються спільні дії щодо запобігання та розкриття кримінальних правопорушень, обговорюються проблеми правозастосування. Рішення координаційної наради оформлюється постановою, яку підписують всі учасники, і яка є обов'язковою до виконання підписантами, з подальшим контролем реалізації заходів. Окрім координаційних, можливі і інші форми координаційної діяльності (наприклад, спільні наради за участі органів державного контролю).

Оперативні наради – це внутрішні наради, які проводяться у разі потреби для обговорення проблемних питань діяльності органів прокуратури на окремих напрямках, стану виконання наказів та доручень, організації роботи структурних підрозділів тощо. В Офісі Генерального прокурора оперативні наради скликаються Генеральним прокурором або його заступниками для вирішення актуальних питань організації і контролю, зокрема за результатами аналізів, доповідних записок або перевірок роботи підрозділів. Рішення, прийняті на оперативній нараді, оформлюються протоколом, який доводиться до виконавців; якщо ж конкретні рішення не приймалися, у книзі обліку фіксується лише факт проведення наради та склад учасників. Виконання рішень, ухвалених на нарадах, береться на контроль керівництвом; про результати виконання заходів учасники наради звітують у визначені строки.

Таким чином, наради – зовнішні (координаційні) і внутрішні (оперативні) – слугують важливими організаційними механізмами: перші забезпечують злагоджену взаємодію прокуратури з іншими правоохоронними органами, а другі – належне управління та реагування на внутрішні питання діяльності прокуратури.

У системі прокуратури передбачено здійснення інспекційних виїздів (перевірок) до підпорядкованих прокуратур з метою вивчення стану організації їх роботи, додержання законності та надання практичної допомоги на місцях. Такі перевірки організовуються, як правило, Офісом Генерального прокурора щодо обласних прокуратур або обласною прокуратурою щодо окружних, на підставі наказу керівника (Генерального прокурора або керівника обласної прокуратури). Підставою може бути наявність даних про суттєві недоліки у роботі чи невиконання раніше наданих зауважень. Перевірка часто поєднується з наданням практичної допомоги – тобто під час виїзду фахівці Офісу чи обласної прокуратури не лише виявляють недоліки, а й консультують, надають методичні рекомендації працівникам на місцях для усунення виявлених проблем і поліпшення роботи. За результатами перевірки складається доповідна записка (або довідка, якщо не виявлено суттєвих недоліків), з якою ознайомлюється керівник відповідної прокуратури; один примірник документа йому вручається для виконання рекомендацій. Виявлені

недоліки повинні бути усунені у визначені строки, а в разі грубих порушень можливе притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності. Перевірки стану організації роботи в структурних підрозділах Офісу Генерального прокурора також проводяться виключно за наказом Генерального прокурора, з дотриманням процедур, передбачених для виїздів в регіони. Таким чином, система внутрішнього контролю включає регулярне інспектування та адресну допомогу, що дозволяє підвищувати ефективність роботи всіх ланок прокуратури шляхом виявлення і виправлення недоліків.

Сучасний підхід до управління в органах прокуратури передбачає впровадження системних засобів оцінки результатів діяльності. Одним із них є статистична звітність і аналітична робота з її показниками. Прокуратура веде Єдиний реєстр досудових розслідувань (ЄРДР) та інформаційно-аналітичну систему «Облік та статистика органів прокуратури» (ІАС «ОСОП»), на основі даних яких формується офіційна звітність про роботу органів досудового розслідування та органів прокуратури відповідно. Передбачено жорсткі вимоги до своєчасності, повноти та достовірності внесення відомостей до ЄРДР і статистичних форм ІАС «ОСОП»; відповідальність за стан цієї роботи покладається безпосередньо на керівників прокуратур. Запроваджено єдину квартальну форму звітності № П «Звіт про роботу органів прокуратури», яка охоплює основні напрями діяльності (кількість пред'явлених позовів, дані про підтримання обвинувачення, нагляд у кримінальному процесі, за виконанням вироків тощо). Показники звітів використовуються для оцінки ефективності роботи як окремих прокуратур, так і органів прокуратури загалом. На їх основі проводиться аналіз стану кримінальної протиправності, результатів роботи з її протидії, ефективності представницької діяльності тощо, що дозволяє виявити тенденції і проблемні питання.

Окрім поточного контролю, впроваджено систему індивідуального оцінювання якості роботи прокурорів. На виконання змін до Закону «Про прокуратуру» (щодо запровадження періодичного оцінювання) Генеральний прокурор наказом № 407 від 29.12.2021 затвердив Положення про систему оцінювання якості роботи прокурорів. Ця система, що повністю запрацювала з 01.01.2025, передбачає щорічне оцінювання кожного прокурора його безпосереднім та вищим керівниками за чіткими критеріями результативності, професійної компетентності, ділової активності, професійного розвитку тощо. Результати оцінювання виражаються в середньому балі: позитивним вважається результат 3,1–6 балів, негативним – менше 3,1. За підсумками оцінювання визначаються напрями підвищення кваліфікації прокурора, а також здійснюється преміювання. Впровадження системи оцінювання покликане мотивувати прокурорів до підвищення ефективності роботи та забезпечити об'єктивні критерії для управлінських рішень щодо кадрових питань.

Крім того, в прокуратурі проводиться аналіз якості роботи через узагальнення практики, підготовку оглядових листів, проведення навчально-методичних семінарів – така аналітична і методична діяльність є невід'ємною складовою управління, спрямованою на підвищення професійного рівня та ефективності діяльності прокуратури.

Лекційні питання:

1. Загальні засади організації роботи і управління в органах прокуратури України: правові основи, роль та повноваження Генерального прокурора у керівництві системою.
2. Управлінські акти в прокуратурі та регламентація внутрішніх процедур, значення наказів Генерального прокурора з окремих напрямів діяльності, наказів про затвердження положень про структурні підрозділи, регламенту Офісу Генерального прокурора, а також наказів з інших організаційних та кадрових питань.
3. Розмежування компетенції та розподіл обов'язків у системі прокуратури: вертикальне підпорядкування між рівнями і горизонтальний розподіл функцій між посадовими особами прокуратури.
4. Планування діяльності прокуратури: види планів, порядок їх розробки і затвердження; особливості планування на різних рівнях (Офіс, обласна, окружна прокуратура).
5. Координація діяльності правоохоронних органів прокуратурою: зміст координаційної функції, форми координаційної діяльності та нормативне регулювання.
6. Оперативні (внутрішньоорганізаційні) наради керівників прокуратури: призначення оперативних нарад, порядок їх підготовки, проведення та оформлення рішень; роль нарад у вирішенні поточних управлінських завдань.
7. Організація контролю за виконанням завдань у прокуратурі: інструменти контролю (звітність, доповідні записки, ІС «СЕД») та порядок здійснення внутрішніх перевірок стану роботи підлеглих прокуратур; взаємозв'язок контролю і надання методичної допомоги підлеглим органам.
8. Статистична звітність та облік роботи органів прокуратури: система обліку (ЄРДР, ІАС «ОСОП»), форма № П звітності, основні показники роботи і їх значення для оцінки ефективності діяльності прокуратури.
9. Оцінювання ефективності роботи прокурорів: запровадження системи оцінювання якості роботи, критерії та процедура щорічного оцінювання, використання результатів оцінки для мотивації і вдосконалення роботи прокурорів.
10. Діяльність прокуратури щодо підтримки потерпілих і свідків: нові організаційні форми роботи, принципи та завдання підтримки потерпілих, нормативне забезпечення цього напрямку діяльності прокуратури.

Питання до практичного заняття:

1. Проаналізувати правові основи і принципи організації роботи органів прокуратури. На основі Закону «Про прокуратуру» та наказу Генерального прокурора № 365 від 2020 р. визначити, як принципи верховенства права, законності, незалежності прокурорів та єдності системи втілюються в організаційній структурі і управлінні прокуратури.
2. Охарактеризувати систему розподілу повноважень у прокуратурі. З'ясувати, які функції виконує Генеральний прокурор, його заступники, керівники обласних і окружних прокуратур. Пояснити, яким чином внутрішні

- накази регламентують розподіл обов'язків між керівниками та між рядовими прокурорами, навести приклади таких документів.
3. Дати характеристику порядку планування роботи в органах прокуратури. Розробити схематично структуру квартального плану роботи обласної прокуратури. Вказати які розділи він містить – перевірки, вивчення стану законності, навчання тощо – та як узгоджується з планом Офісу Генерального прокурора. Які заходи доцільно включити в план роботи обласної прокуратури на наступний квартал для Вашого регіону з урахуванням його криміногенної обстановки.
4. Розкрити механізм координації прокуратурою діяльності правоохоронних органів з протидії злочинності. На підставі наказу Генерального прокурора № 28/2021 описати алгоритм підготовки та проведення координаційної наради: визначення проблеми, формування порядку денного, коло учасників, оформлення постанови наради та контроль виконання прийнятих заходів. Обговорити, як прокуратура координує роботу НПУ, СБУ, ДБР, ДПСУ, ДКВС на прикладі протидії організованих злочинності в сфері незаконного обігу наркотиків.
5. Обговорити роль оперативних нарад у внутрішньому управлінні прокуратурою. Пояснити, коли і з якою метою скликаються оперативні наради в прокуратурі, хто їх проводить та які питання на них розглядаються. На практичному прикладі запропонувати порядок денний оперативної наради в обласній прокуратурі щодо стану підтримання публічного обвинувачення, визначити які рішення може бути ухвалено і як їх задокументувати.
6. Виробити пропозиції щодо проведення перевірки роботи підлеглої прокуратури. Змодельовати ситуацію, коли керівник обласної прокуратури доручає перевірити організацію роботи однієї з окружних прокуратур. Розробити план перевірки: які напрями діяльності перевірити, які документи підготувати за результатами та як надати практичну допомогу місцевим прокурорам для усунення виявлених недоліків.
7. Проаналізувати систему збору статистичних даних та оцінки ефективності роботи прокуратури. Яке значення для цього має ІАС «ОСОП»? На конкретних показниках звіту форми № П продемонструвати, як оцінюється результативність діяльності прокуратур. Наприклад, відсоток задоволених апеляційних та касаційних скарг при перегляді судових рішень у кримінальному провадженні або рівень реального виконання судових рішень за позовами прокурорів – що ці цифри свідчать про ефективність, які тенденції можна виявити при їх аналізі? Пояснити, які заходи вживаються керівництвом за результатами аналізу статистики, як інформація з ЄРДР використовується для прийняття управлінських рішень.
8. Обговорити впровадження системи оцінювання якості роботи прокурорів. Роз'яснити порядок проведення щорічного оцінювання – хто проводить, за якими критеріями. В практичному аспекті: розглянути кейс, коли прокурор отримав низький бал – які дії керівника?. Також розглянути протилежний випадок – високі показники роботи і питання заохочення. Посилатися на Положення про оцінювання 2021 р. (із змінами).

9. Яке призначення Регламенту Офісу Генерального прокурора та основні питання, що ним визначаються? Розгляньте як Регламент регулює процедури проходження документів, підготовки проектів наказів, розподіл обов'язків у апараті ОГП. Як співвідноситься дія Регламенту із загальними наказами про організацію роботи?

Тематика та завдання для самостійної роботи:

1. Правові засади організації роботи та управління в прокуратурі. Перелічити основні принципи (єдність системи, законність, незалежність прокурорів, тощо) згідно із Законом «Про прокуратуру» та розкрити їх значення.
2. Описати структуру органів прокуратури (Офіс Генерального прокурора, обласні та окружні прокуратури), вказати кількісний склад керівництва (Генеральний прокурор, його заступники; керівники обласних та окружних прокуратур та їх заступники) і визначити основні управлінські повноваження цих посадових осіб.
3. Назвати основні організаційно-розпорядчі акти Генерального прокурора, що регулюють діяльність органів прокуратури (накази про організацію роботи, про напрями діяльності – представництво, процесуальне керівництво та підтримання обвинувачення, ведення ЄРДР, тощо). Пояснити, як співвідносяться між собою закон та накази Генпрокурора, які питання можуть визначатися наказами керівників обласних та окружних прокуратур.
4. Планування роботи прокуратури: поняття, види, значення. Розкрити, що таке план роботи прокуратури, які бувають плани за строками та за рівнями. Обґрунтувати, чому планування вважається необхідним елементом управління і які ризики виникають за відсутності планування.
5. Організація документообігу та контрольних доручень у прокуратурі (за Регламентом Офісу Генерального прокурора). Визначити загальні вимоги до підготовки проектів наказів, службових листів, порядку проходження документів та виконання доручень керівництва. Вказати, який підрозділ Офісу Генпрокурора відповідає за організаційно-контрольну роботу та моніторинг виконання управлінських рішень Генерального прокурора.
6. Координаційна діяльність прокуратури як окремих напрямків роботи: законодавче регулювання та завдання. Пояснити, які правоохоронні органи є суб'єктами координації, назвати та охарактеризувати основні форми координації, передбачені наказом № 28/2021.
7. Оперативні наради як засіб впливу на стан організації роботи органів прокуратури та визначення шляхів розв'язання проблемних питань, забезпечення виконання організаційно-розпорядчих актів Генерального прокурора. Особливості проведення та оформлення підсумкових оперативних нарад за певний період роботи.
8. Порядок проведення перевірок стану організації роботи в прокуратурі нижчого рівня. Описати етапи та вимоги при організації виїзду групи працівників в обласну чи окружну прокуратуру: підстави призначення перевірки, формування робочої групи та визначення її керівника, складання плану перевірки, оформлення доповідної записки (довідки) за результатами.

Роз'яснити, яку роль відіграють подібні управлінські заходи та їх співвідношення із принципом незалежності прокурорів.

9. Організація ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР) прокурорами. Роз'яснити, яке призначення ЄРДР, які відомості до нього вносяться згідно з КПК та Положенням про ЄРДР. Визначити, які функції покладено на прокуратуру щодо забезпечення роботи ЄРДР (хто є тримачем реєстру, як здійснюється контроль за внесенням даних, доступом до реєстру тощо). Навести вимоги наказу № 69 (2021 р.) стосовно запобігання витоку інформації з ЄРДР та порядку надання відомостей із нього.

10. Статистична звітність прокуратури: формування, подання, використання. Висвітлити, як саме формується звітність за формою № П – з яких первинних даних, з якою періодичністю, хто підписує звіт та куди він подається. Вказати які розділи включає ця звітність. Пояснити, як результати аналізу статистичних звітів впливають на управлінські рішення в прокуратурі.

11. Система оцінювання якості роботи прокурорів: критерії та наслідки. Перелічити основні критерії оцінювання, закріплені в Положенні про систему оцінювання. Роз'яснити процедуру: хто і як виставляє бали, у які строки проводиться оцінювання, яким документом оформлюються його результати. Окремо зазначити які наслідки для прокурора може мати негативний результат оцінювання та позитивний результат.

12. Навчально-методичне забезпечення та підвищення кваліфікації як елемент організації роботи прокуратури. Описати, як в системі прокуратури організовано підвищення кваліфікації кадрів (діяльність Тренінгового центру прокурорів України, стажування, семінари). Значення методичних рекомендацій з питань застосування законодавства, що затверджує Генеральний прокурор. Навести приклади актуальних методичних рекомендацій (наприклад, щодо підтримання обвинувачення чи представництва) та їх роль у щоденній роботі прокурора.

№ 1

Громадянин прибув на особистий прийом до обласної прокуратури у визначений графіком день, аби зустрітися особисто з керівником прокуратури. Однак у цей день останній був у відрядженні, і прийом проводив його заступник, який на період відсутності керівника призначений виконувачем його обов'язків. Громадянин відмовився спілкуватися із заступником та наполягає на зустрічі саме з керівником обласної прокуратури. На підставі нормативних актів поясніть, як повинні діяти працівники прокуратури в цій ситуації. В якому випадку правомірне призначення заступника керівника виконувачем обов'язків керівника прокуратури? Які роз'яснення мають бути надані громадянину?

№ 2

До чергового прокурора окружної прокуратури звернувся громадянин із заявою про кримінальне правопорушення. Прокурор не зареєстрував відомості в ЄРДР та порадив заявнику звернутися до поліції, оскільки із заяви вбачається, що провадження підслідне саме поліції. Згодом з'ясувалося, що

поліція теж не розпочала провадження, і ситуація набула розголосу. Проаналізуйте дії прокурора з точки зору відповідності КПК України та Порядку ведення ЄРДР. Які заходи реагування повинен вжити керівник прокуратури, дізнавшись про такий випадок?

№ 3

Під час перевірки в обласній прокуратурі квартального статистичного звіту за формою № П однієї з окружних прокуратур виявлено невідповідність між даними ЄРДР та звітом: за окремими показниками кількість зареєстрованих прокурорами правопорушень у реєстрі більша, ніж цифри, наведені у звіті окружної прокуратури. Керівник відділу обласної прокуратури доручив перевірити правильність обліку і виявив, що деякі прокурори окружної прокуратури запізно внесли дані до ІАС «ОСОП» – вже після сформування звіту. З позиції наказу № 69/2021 про організацію ведення ЄРДР і статистики, роз'ясніть хто несе відповідальність за достовірність і своєчасність внесення даних та подання звітності; які заходи потрібно вжити обласній прокуратурі; як у майбутньому запобігти подібним ситуаціям?

№ 4

Заступник Генерального прокурора отримав інформацію про суттєві недоліки в організації роботи однієї з окружних прокуратур у кримінальних провадженнях (систематичне порушення процесуальних строків, невиконання планових завдань тощо). Прийнято рішення направити комісію Офісу Генерального прокурора для вивчення стану справ безпосередньо в окружній прокуратурі. Опишіть на яких підставах та в якому порядку може бути призначена позапланова перевірка організації роботи нижчого органу прокуратури. Яким чином в цій ситуації мав діяти заступник Генерального прокурора? Відповідь обґрунтуйте положеннями наказу № 365/2020 та Регламенту ОГП. Зазначте які аспекти роботи можуть перевірятися і які рішення за результатами перевірки можуть бути прийняті керівництвом.

№ 5

Керівник обласної прокуратури ініціював проведення координаційної наради керівників правоохоронних органів у зв'язку зі зростанням рівня тяжких кримінальних правопорушень в регіоні. На нараду запрошено начальника обласного управління Національної поліції, начальника УСБУ та командира військової частини Нацгвардії. За результатами обговорення підготовлено проект постанови із спільними заходами, але начальник поліції відмовився підписувати постанову координаційної наради, мотивуючи це тим, що не бачить необхідності у цих заходах.

На яких нормах закону ґрунтується координаційна діяльність прокуратури? Чи правильно було визначено учасників координаційної наради? Чи мав право начальник поліції відмовитись від підписання? Який статус мають рішення координаційної наради, якщо постанова підписана її учасниками? Як слід діяти обласній прокуратурі у разі невиконання

правоохоронним органом узгоджених заходів? Відповідь обґрунтуйте з посиланням на Закон України «Про прокуратуру» та Порядок координації.

№ 6

Керівник окружної прокуратури протягом року не затверджував жодного плану роботи, мотивуючи це тим, що накази Генерального прокурора не зобов'язують окружну прокуратуру мати квартальні плани, і що поточні завдання вирішуються у робочому порядку. У результаті перевірки з'ясувалося, що деякі напрямки діяльності були упущені (не проведено навчань для прокурорів, несвоєчасно узагальнено судову практику, не здійснено ряд координаційних заходів).

Чи правомірні дії керівника щодо відмови від планування? Які вимоги висувають організаційно-розпорядчі акти Генерального прокурора щодо планування на рівні окружних прокуратур?

№ 7

З 1 січня 2019 року в прокуратурі впроваджено систему електронного документообігу (ІС «СЕД»), що дозволяє ставити завдання і відстежувати їх виконання онлайн. Проте декілька прокурорів окружного рівня продовжують працювати по-старому, затримують оновлення статусу виконання доручень у системі. Керівник структурного підрозділу обласної прокуратури помітив, що інформація в електронній системі не відповідає реальному стану: деякі завдання позначені як «в процесі виконання», хоча фактично виконані, а інші – не виконані у строк. Проаналізуйте цю ситуацію з точки зору дотримання наказів з питань діловодства і контролю виконання. Вкажіть, які обов'язки мають прокурори щодо своєчасного внесення інформації про виконання доручень; яку відповідальність несуть керівники за підтримання виконавської дисципліни; які заходи впливу може застосувати керівник обласної прокуратури до прокурорів, що ігнорують порядок документообігу?

№ 8

В обласній прокуратурі за результатами щорічного оцінювання, проведеного у листопаді 2025 року відповідно до Положення, затвердженого наказом Генерального прокурора № 407 від 29.12.2021, один із прокурорів відділу отримав середній бал 2,8. Висновок містив зауваження щодо нестачі професійної активності, низької результативності роботи у провадженнях, а також слабе володіння новими методичними рекомендаціями. Сам прокурор не згоден із оцінкою, вважає її суб'єктивною, вимагає перегляду результатів і подав скаргу до апеляційної комісії прокуратури.

Проаналізуйте, які правові наслідки може мати негативна оцінка за системою індивідуального оцінювання якості роботи прокурорів. Який порядок оскарження передбачено для подібних випадків? Які критерії оцінювання підлягають перевірці на предмет об'єктивності? Які рішення може ухвалити апеляційна комісія?

№ 9

У обласній прокуратурі було проведено оперативну нараду під головуванням керівника прокуратури, за участі його заступників і керівників структурних підрозділів про результати перевірки виконання наказу Генерального прокурора щодо реагування на незаконні та необґрунтовані рішення господарського суду, в яких вбачаються порушення інтересів держави. На нараді було визначено низку завдань — зокрема, вчасне опрацювання Єдиного державного реєстру судових рішень, підвищення дисципліни у частині дотримання строків вивчення підстав для представництва та підготовки апеляційних скарг, а також персональне доручення начальнику управління представництва інтересів держави в суді обласної прокуратури проконтролювати внесення відповідних змін у розподіл обов'язків між прокурорами відділів управління. Проте, через місяць було встановлено, що протокол наради не підписано, рішення наради не виконано, жодного звіту не надано. У книзі обліку проведення нарад зроблено лише запис про дату та склад учасників.

Оцініть, які порушення організаційно-управлінської дисципліни допущено в цьому випадку. Який порядок документального оформлення оперативних нарад і контролю за виконанням рішень передбачено у наказах та регламентах? Яка відповідальність може настати за невиконання рішень оперативної наради та ігнорування управлінських вказівок?

№ 10

Відповідно до ст. 9 Закону України «Про прокуратуру», Генеральний прокурор має затвердити порядок вимірювання та регулювання навантаження на прокурорів. Проте, на сьогодні, такого порядку не існує. Уявіть ситуацію, що з 2025 року запроваджено інформаційно-аналітичну систему вимірювання службового навантаження та розподілу кримінальних проваджень, яка автоматично здійснює розподіл між прокурорами кримінальних проваджень, оскільки обраховує індикатори продуктивності, часові витрати, кількість проваджень та результати роботи кожного прокурора. Керівники підрозділів отримали доступ до аналітичних дашбордів. Однак у низці прокуратур виникли конфлікти: працівники висловили побоювання щодо надмірного контролю, порушення конфіденційності, а також несправедливості автоматичних оцінок у випадках роботи зі складними справами, які не враховує система. Проаналізуйте правомірність використання цифрових інструментів моніторингу продуктивності в прокуратурі. Які етичні та управлінські ризики виникають? Як забезпечити баланс між ефективним контролем, усуненням суб'єктивного підходу при розподілі кримінальних проваджень керівником прокуратури та дотриманням правового статусу прокурорів?

Перелік нормативно-правових актів:

1. Конституція України : Закон України від 28 .06 .1996 № 254к/96-ВР . URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-VR>

2. Про прокуратуру : Закон України від 14 .10 .2014 № 1697-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
3. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3855-12>
4. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2012 р. № 1104. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/245837089>
5. Стратегія розвитку прокуратури на 2021–2023 роки: наказ Генерального прокурора № 487 від 30 жовтня 2020 р. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/strategiya-rozvitku-prokuraturi-na-2021-2023-roki>
6. «Про затвердження Регламенту Офісу Генерального прокурора»: наказ Генерального прокурора від 22 лютого 2022 р. № 35. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0035905-22>
7. Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури України : наказ Генерального прокурора від 07 .08 .2020 р . № 365 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0365905-20#Text>
8. Про затвердження Положення про систему оцінювання якості роботи прокурорів: наказ Генерального прокурора від 29 грудня 2021 р. № 407: URL <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0407905-21>
9. Про організацію роботи з питань правового аналізу, систематизації та обліку актів законодавства в органах прокуратури : наказ Генерального прокурора від 15.04.2020 р . № 191. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
10. Про організацію роботи органів прокуратури з особистого прийому, розгляду звернень і запитів та забезпечення доступу до публічної інформації : наказ Генерального прокурора від 06 .08 .2020 р . № 363 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijnistrukturni-pidrozdili>
11. Про затвердження Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності : наказ Генерального прокурора від 08.02.2021 р . № 28 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
12. Про організацію діяльності органів прокуратури з питань ведення Єдиного реєстру досудових розслідувань, статистики та її аналізу : наказ Генерального прокурора від 17 .03 .2021 р . № 69 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/polozhennya-pro-samostijni-strukturni-pidrozdili>
13. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: наказ Генерального прокурора від 30 черв. 2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20>
14. Про затвердження звітності за формою № П «Звіт про роботу органів прокуратури» та Інструкції з її складання : наказ Генерального прокурора від 20 .01 .2021 р . № 11 . URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/2021>
15. Про організацію діяльності прокурорів щодо представництва інтересів держави в суді : наказ Генерального прокурора від 21.08.2020 № 389. URL:

<https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#389-21-08-2020>

16. Про організацію діяльності прокурорів у кримінальному провадженні : наказ Генерального прокурора від 30.09.2021 № 309. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#309-30-09-2021>

17. Про організацію діяльності органів прокуратури у сфері запобігання і протидії корупції поза межами кримінального провадження : наказ Генерального прокурора від 18.11.2021 № 365. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#365-18-11-2021>.

18. Про організацію діяльності прокурорів з протидії порушенням прав людини у правоохоронній та пенітенціарній сферах : наказ Генерального прокурора від 29.12.2021 № 400 URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#400-29-12-2021>

19. Про організацію нагляду за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність : наказ; Генерального прокурора від 08.09.2023 № 253 URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#253-08-09-2023>

20. Про організацію діяльності органів прокуратури з питань підтримки потерпілих і свідків : наказ Генерального прокурора України від 28.10.2024 № 263. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti#263-28-10-2024>.

21. Про затвердження Тимчасової інструкції з діловодства в органах прокуратури України: наказ Генерального прокурора від 12 лют. 2019 р. № 27. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zatverdzhennya-timchasovoyi-instrukciyi-z-dilovodstva-v-organah-prokuraturi-ukrayini>

22. Про затвердження Стандартів діяльності прокурорів у сфері захисту інвестицій під час досудового розслідування: наказ Генерального прокурора від 24 квітня 2024 р. № 84. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0084905-24>

Рекомендована література:

1. Бакаянова Н. М., Полянський Ю. Є., Косюта М. В. та ін. Прокуратура України : навчально-методичний посібник . Одеса : Фенікс, 2020 . 285 с .
2. Банах С. В. Адміністративно-правове забезпечення функціонування органів прокуратури України : монографія . Тернопіль : Економічна думка, 2020 . 372 с .
3. Бойко П. Європейські стандарти адміністративно-правового забезпечення діяльності прокуратури в Україні : дис. д-ра юрид. наук . Тернопіль, 2023 . 235 с .
4. Ільєнков О. О. Деякі питання здійснення державного контролю за реалізацією прокуратурою своїх функцій . Наукові записки . Серія: Право . 2020 . Вип. 8 . Спецвипуск . С. 294–299 .

5. Каркач П. М. Організація та діяльність органів прокуратури України : навч. посіб. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2019. 498 с. 25. Ковалів М. В. Координаційна діяльність прокуратури. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 2. С. 228–232.
6. Колесніков А., Банах С. Інформаційне забезпечення діяльності прокуратури. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2020. № 61. С. 129–132.
7. Курбатова І. С. Роль органів прокуратури України в координації діяльності правоохоронних органів щодо протидії економічній злочинності. Прикарпатський юридичний вісник. 2017. Випуск 1, том 2. С. 116–121.
8. Костенко С. Координаційна діяльність органів прокуратури в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2025. № 1. С. 153–158.
9. Косюта М. В. Прокуратура України: підручник. – Одеса: Юридична література, 2024. – 480 с.
10. Мазурик Р. Адміністративно-правові засади організації та діяльності обласної прокуратури: сучасний стан та напрями удосконалення : монографія. Одеса : Гельветика, 2021. 351 с.
11. Мельник О. В. Поняття і складові організаційного забезпечення роботи прокуратури. Правовий часопис Донбасу. 2021. № 3. С. 27–32.
12. Подкопаєв С. В. Організація та діяльність прокуратури в Україні : монографія / НДІ вивч. проблем злочинності ім. В. В. Сташиса Нац. акад. прав. наук України. Харків : Право, 2020. 362 с.
13. Селезньов В., Курганський О. Організація роботи сучасної прокуратури України — вимоги сьогодення. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 7. С. 157–160.
14. Тогобіцька-Громова А. Керівник в органах прокуратури: адміністративно-правовий статус : дис. . канд. юрид. наук : спец. 12.00.07. Суми : СумДУ, 2019. 227 с.
15. Шапошник А. С. Адміністративно-правові засади діяльності прокурора в Україні : дис. д-ра філософії : 081. Суми, 2023. 279 с.

Тема 6. Кадри органів прокуратури, їх соціальний та правовий захист

Методичні рекомендації

Рекомендовано опрацювати Закон України «Про прокуратуру» (ст.ст. 18, 27-64, 81-91), Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України (затверджене наказом Генерального прокурора № 25 від 10.02.2022), Порядок організації роботи з питань внутрішньої безпеки в органах прокуратури (затверджений наказом в.о. Генерального прокурора № 69 від 27.03.2025), Кодекс законів про працю України, Закон України «Про державну службу», Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів (затв. всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017).

Здобувачам необхідно усвідомити вимоги до кандидатів на посади прокурорів (освіта, стаж, володіння державною мовою, вимоги щодо несумісності), процедуру добору прокурорів окружної прокуратури та процедуру призначення та звільнення прокурорів з адміністративних посад. Важливо розібратися у кадрових (добір, переведення, звільнення) та юрисдикційних (дисциплінарне провадження) повноваженнях Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів. Особливу увагу слід приділити питанням дисциплінарної відповідальності прокурорів: її підставам, видам дисциплінарних стягнень, порядку їх накладення, застосування і оскарження. У питаннях призначення, переведення та звільнення прокурорів слід врахувати зміни, внесені до Закону України «Про прокуратуру» 22 липня 2025 року, та якими суттєво змінений статус прокурорів (окрім прокурорів САП) у бік зменшення фактичного обсягу гарантій їх незалежності (Закон № 4555-IX).

В контексті роботи з кадрами також розглядаються повноваження Генерального прокурора, інших прокурорів, які обіймають адміністративні посади, та Ради прокурорів України, їх значення для незалежності та прозорості кадрових рішень. Не менш суттєвим є засвоєння вимог Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів, які визначають морально-етичні стандарти як під час виконання службових обов'язків, так і поза службою.

Здобувачі мають проаналізувати систему соціального та правового захисту кадрів органів прокуратури: гарантії незалежності прокурорів, державне страхування та медичне обслуговування, матеріально-побутове забезпечення, заходи безпеки щодо життя і здоров'я прокурорів та членів їх сімей.

Лекційні питання:

1. Поняття прокурорських кадрів та правові засади їх статусу. Вимоги до кандидатів на посаду прокурора (кваліфікаційні критерії, обмеження щодо сумісності та суміщення).
2. Порядок добору та призначення на посаду прокурора окружної прокуратури: кваліфікаційний іспит, спеціальна перевірка, рейтинг, конкурс, спеціальна підготовка в Тренінговому центрі прокурорів та в ході стажування, тощо.

3. Організація кадрової роботи та органи, що її здійснюють: повноваження керівників органів прокуратури, кадрових підрозділів і Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів.
4. Порядок призначення прокурорів на адміністративні посади (керівників прокуратур різних рівнів, їх заступників тощо), звільнення з адміністративних посад та особливості проходження служби в органах прокуратури.
5. Дисциплінарна відповідальність прокурорів: дисциплінарні проступки, суб'єкти дисциплінарного провадження, порядок його здійснення та види дисциплінарних стягнень.
6. Підстави і порядок звільнення прокурора з посади, припинення та зупинення повноважень прокурора.
7. Роль та повноваження органів прокурорського самоврядування у вирішенні питань кадрового забезпечення органів прокуратури. Етичні засади діяльності та поведінки прокурорів - Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів, зміст основних принципів і значення дотримання етичних норм у службовій та позаслужбовій діяльності.
8. Соціальний і правовий захист працівників прокуратури: державні гарантії незалежності прокурора, заходи матеріально-побутового забезпечення, страхування життя і здоров'я, пенсійне забезпечення та інші гарантії, встановлені законодавством.
9. Система внутрішньої безпеки в органах прокуратури: поняття та завдання внутрішньої безпеки, повноваження підрозділів внутрішньої безпеки Офісу Генерального прокурора та керівників прокуратур, порядок реагування на випадки правопорушень, зокрема корупційних, серед прокурорів.

Питання до практичного заняття:

1. Зазначте вимоги до кандидатів на посаду прокурора. Якими мають бути освітній і професійний рівень претендента? Чи може бути призначена прокурором особа із певними обмеженнями (наприклад, наявність близьких родичів-прокурорів у тій самій установі, попередня судимість, іноземне громадянство тощо)? Обґрунтуйте відповіді положеннями Закону «Про прокуратуру» та суміжних нормативних актів.
2. Уявіть ситуацію: кандидат успішно склав кваліфікаційний іспит, однак не був включений до резерву. Обговоріть які можливі причини такого рішення. Яким чином кандидат може оскаржити рішення КДКП?
3. Які вимоги висуваються до призначення прокурора на адміністративну посаду (наприклад, керівника окружної чи обласної прокуратури)? Чи потребує таке призначення проходження конкурсу або участі органів прокурорського самоврядування? Проаналізуйте порядок призначення на керівні посади за чинним законодавством та можливі проблемні питання цього порядку.
4. Розгляньте роль Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів: які питання вона вирішує та як взаємодіє із Офісом Генерального прокурора? Як КДКП та органи прокурорського самоврядування можуть впливати на кадрову політику, добір, звільнення чи переведення прокурорів? Наведіть приклади рішень КДКП та Ради прокурорів України з кадрових питань.

5. Прокурор поза роботою публічно висловився в соціальній мережі в спосіб, що може підривати авторитет прокуратури або свідчити про упередженість. Чи є така поведінка порушенням Кодексу професійної етики? Як повинна реагувати прокуратура на подібні випадки? Обговоріть межі допустимої позаслужбової поведінки прокурора та можливі дисциплінарні наслідки.
6. Розгляньте гіпотетичний випадок: прокурор неякісно здійснював процесуальне керівництво у кримінальному провадженні, що призвело до закриття справи за закінченням строків досудового розслідування. Чи підпадають такі дії (бездіяльність) під поняття дисциплінарного проступку? Яке дисциплінарне стягнення може бути застосовано і ким саме? Визначте порядок проведення дисциплінарного провадження у цьому випадку.
7. Ситуація: прокурор обласної прокуратури подає заяву про звільнення за власним бажанням, але керівник не підписує наказ, посилаючись на службову необхідність у подальшій роботі цього прокурора. Чи має керівник право відмовити у звільненні за власним бажанням? Які існують гарантії добровільного звільнення та обмеження цього права? Обговоріть з посиланням на Закон України «Про прокуратуру».
8. Які спеціальні гарантії безпеки надаються прокурорам під час виконання службових обов'язків? Розгляньте, як реалізуються заходи фізичної охорони, забезпечення зброєю, охорони житла, якщо прокурор отримує погрози або перебуває в зоні підвищеного ризику (наприклад, в районі проведення бойових дій). Які нормативні акти регулюють ці питання і як на практиці забезпечується безпека працівників прокуратури?
9. Прокурори наділені державою певними соціально-побутовими гарантіями (житло, медичне обслуговування, матеріальна допомога). Обговоріть чи є обсяг цих гарантій достатнім і виправданим, враховуючи характер роботи прокурора. Які проблеми виникають із їх реалізацією на практиці?
10. Уявіть, що в окружній прокуратурі виникла підозра щодо корупційної поведінки одного з прокурорів (наприклад, вимагання ним неправомірної вигоди від громадянина). Яким чином повинні діяти підрозділи внутрішньої безпеки після отримання такої інформації? Опишіть алгоритм дій від перевірки фактів до можливого повідомлення про підозру чи притягнення до дисциплінарної відповідальності. Які права та обов'язки має підрозділ внутрішньої безпеки при розслідуванні правопорушень, вчинених прокурорами?

Тематика та завдання для самостійної роботи:

1. Розкрийте еволюцію законодавчих вимог до посади прокурора в Україні. Як змінилися критерії добору та кваліфікаційні вимоги до кандидатів на прокурорські посади після реформи прокуратури 2014 року? Які зміни були запроваджені в 2023 та 2025 роках?
2. Проаналізуйте порядок компетенцію та повноваження Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів. У чому полягає роль КДКП у забезпеченні доброчесності та професійної компетентності прокурорів?

3. Визначте особливості правового статусу керівників органів прокуратури. Який порядок призначення прокурорів на адміністративні посади та які вимоги висуваються до керівних кадрів (керівників окружних, обласних прокуратур, керівників САП)?
4. Дайте характеристику дисциплінарних проступків прокурорів за законодавством України. Які дії або бездіяльність прокурора можуть стати підставою для дисциплінарної відповідальності, і які органи уповноважені здійснювати дисциплінарні провадження?
5. Охарактеризуйте види дисциплінарних стягнень, що можуть застосовуватися до прокурорів. За яких обставин обирається той чи інший вид стягнення та які наслідки вони мають для подальшої кар'єри прокурора?
6. Розкрийте процедуру оскарження рішень КДКП. Яким чином прокурор може оскаржити рішення про накладення на нього дисциплінарного стягнення, і які органи чи суди розглядають такі скарги?
7. Дослідить кадрові повноваження органів прокурорського самоврядування в Україні. Які питання внутрішньої діяльності прокуратури вони вирішують та яким чином їх рішення впливають на кадрові питання (призначення на адміністративні посади, захист незалежності, запобігання конфлікту інтересів тощо)?
8. Розкрийте зміст та значення Присяги прокурора. Які зобов'язання бере на себе прокурор, складаючи Присягу, та яка відповідальність настає у разі її порушення?
9. Проаналізуйте гарантії незалежності прокурорів, передбачені законодавством. Які правові механізми захищають прокурора від незаконного втручання в його діяльність, тиску чи переслідування у зв'язку з виконанням службових обов'язків?
10. Висвітліть заходи матеріального, соціального та пенсійного забезпечення працівників прокуратури. Які пільги та компенсації передбачено для прокурорів і як вони обґрунтовуються особливостями прокурорської служби?

№ 1

Громадянин України К. претендує на посаду прокурора окружної прокуратури. Він успішно склав кваліфікаційний іспит, однак під час спеціальної перевірки встановлено, що його батько працює керівником відділу в тій самій окружній прокуратурі, а сам К. три роки тому притягувався до адміністративної відповідальності за дрібне хуліганство. Вирішіть, чи може К. бути призначений прокурором за таких обставин. Які положення Закону «Про прокуратуру» щодо вимог та обмежень слід застосувати?

№ 2

КДКП оголошено конкурс на заміщення 90 вакантних посад прокурорів окружних прокуратур. Претендентка Б. успішно пройшла попередні етапи, зокрема, конкурс на заміщення вакантних посад, та щодо неї КДКП внесено подання керівнику обласної прокуратури про призначення прокурором-стажистом однієї з окружних прокуратур області. Після цього керівник

обласної прокуратури відмовився призначити Б., мотивуючи це тим, що ним за тиждень до отримання подання КДКП вже було призначено на цю посаду іншого прокурора шляхом переведення з іншої прокуратури. Оцініть законність дій керівника обласної прокуратури. Чи може він відмовити у призначенні кандидата, рекомендованого КДКП? Які запобіжники містить Закон від таких випадків?

№ 3

Прокурор В. має 7 років стажу, успішно працює в окружній прокуратурі. Керівником окружної прокуратури його рекомендовано на посаду заступника керівника окружної прокуратури. Проте всеукраїнська конференція прокурорів прийняла рішення щодо необхідності конкурсу на такі посади. Проаналізуйте, чи вимагає чинне законодавство проведення конкурсу при призначенні на адміністративні посади в органах прокуратури. Чи може рішення органу прокурорського самоврядування вплинути на це призначення?

№ 4

Прокурор місцевої прокуратури Д. протягом року систематично порушував вимоги ст. 28 КПК України щодо забезпечення розумних строків досудового розслідування у кримінальних провадженнях, що підтверджено постановами керівника окружної прокуратури в порядку ч. 3 ст. 37 КПК України. Крім того, службове розслідування виявило факти грубого ставлення Д. до колег та неналежне ведення службової документації. Розгляньте, чи підпадають ці діяння під визначення дисциплінарного проступку. Хто має право ініціювати дисциплінарне провадження щодо прокурора Д., і яке стягнення є пропорційним в даній ситуації?

№ 5

На прокурора Е. накладено дисциплінарне стягнення – заборона на переведення до органу вищого рівня строком на 1 рік за порушення трудової дисципліни та вимог етики. Прокурор Е. вважає рішення КДКП необґрунтованим та бажає його оскаржити. Опишіть процедуру оскарження: до якого органу або суду він може звернутися, в які строки, та які рішення за результатами розгляду можуть бути прийняті. Розгляньте можливі результати оскарження (залишення рішення КДКП в силі, його скасування або заміна).

№ 6

Прокурор Ж. отримав тяжку травму, не пов'язану з виконанням службових обов'язків, і за висновком медичної комісії визнаний обмежено працездатним. Керівництво прокуратури порушило питання про його звільнення у зв'язку з неможливістю виконувати повноваження. Чи передбачено законодавством можливість звільнення прокурора з посади за станом здоров'я? Якщо так, то який порядок такого звільнення і які гарантії (в тому числі соціальні) належатимуть прокурору Ж. при звільненні?

№ 7

Прокурор З. обіймає посаду начальника відділу в обласній прокуратурі. На посаду в цей відділ претендує його рідний брат, який успішно пройшов конкурсний відбір в порядку переведення з окружної прокуратури. Проаналізуйте цю ситуацію з точки зору обмежень, встановлених Законом. Чи дозволяє закон призначення близьких осіб в пряму підпорядкованість один одному в органах прокуратури? Які кроки повинні бути вжиті для забезпечення законності кадрового рішення?

№ 8

Прокурорка І., призначена на посаду в іншому місті, потребує поліпшення житлових умов. Вона подала рапорт про надання їй службового житла або виплату грошової компенсації за найм. Крім того, у зв'язку з народженням дитини прокурорка І. звернулася по матеріальну допомогу. Охарактеризуйте порядок та умови забезпечення прокурорів житлом: хто приймає рішення про надання службового житла або компенсації, які критерії «покращення житлових умов»? Також визначте, чи має прокурорка право на отримання матеріальної допомоги та в якому розмірі.

№ 9

Прокурор К. здійснює процесуальне керівництво у резонансному кримінальному провадженні щодо організованої злочинної групи. У зв'язку з цим на його адресу почали надходити погрози, а одного разу невідомі особи пошкодили його автомобіль. Опишіть, які заходи особистої безпеки повинні бути негайно вжиті відповідними структурами прокуратури та правоохоронними органами. Хто уповноважений приймати рішення про надання прокурору охорони, забезпечення засобами безпеки? Які нормативно-правові акти регулюють порядок забезпечення безпеки працівників прокуратури та членів їх сімей у разі загрози?

№ 10

До Генеральної інспекції Офісу Генерального прокурора надійшла інформація, що прокурор Офісу Генерального прокурора М. вчинив ДТП у стані алкогольного сп'яніння, в результаті якого потерпіла особа загинула, та М. був затриманий в якості підозрюваного працівниками ДБР. Описати алгоритм дій прокурорів Генеральної інспекції: які дії мають бути вжиті в межах кримінального провадження, які перевірки повинні бути проведені, чи потрібне проведення службового розслідування та хто його має призначити, як взаємодіють підрозділи внутрішньої безпеки Генеральної інспекції з іншими органами (кадрові підрозділи, поліція, ДБР, КДКП). Вкажіть, які рішення можуть бути прийняті за результатами службового розслідування.

Перелік нормативно-правових актів:

1. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
2. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо особливостей досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із зникненням осіб безвісти за особливих обставин під час дії воєнного стану : Закон України від 22 липня 2025 р. № 4555-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4555-20>
3. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
4. Кодекс законів про працю України : Закон України від 10.12.1971 р . № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
5. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів : Закон України від 23 груд. 1993 р. № 3781-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>
6. Про затвердження Положення про організацію кадрової роботи в органах прокуратури України: наказ Генерального прокурора від 10 .02.2022 р. № 25 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0025905-22#Text>
7. Порядок організації роботи з питань внутрішньої безпеки в органах прокуратури: наказ виконувача обов'язків Генерального прокурора України від 27 берез. 2025 р. № 69. URL: <https://data.gov.ua/dataset/94d02c95-aa00-442c-803b-f47e47216920/resource/76455eb2-cffd-4fd2-827b-bef36023f202>
8. Про затвердження антикорупційної програми Офісу Генерального прокурора на 2023–2025 роки: наказ Генерального прокурора від 27 липня 2023 р. № 205 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0205905-23>
9. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів: затв. Всеукраїнською конференцією прокурорів 27 квіт. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001900-17>.
10. Про утворення Тренінгового центру прокурорів України: наказ Генерального прокурора від 5 берез. 2020 р. № 130. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0130900-20>
11. Про затвердження Порядку складення Присяги прокурора: наказ Генерального прокурора від 16 черв. 2020 р. № 280. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0280900-20>
12. Про затвердження Правил внутрішнього службового розпорядку прокурорів Офісу Генерального прокурора : наказ Генерального прокурора від 12 серпня 2020 р. № 375 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0375905-20>
13. Положення про порядок розгляду питань та підготовки матеріалів щодо проведення добору кандидатів на вакантну (тимчасово вакантну) посаду прокурора окружної прокуратури : рішення КДКП № 11зп-21 від 26 жовтня 2021 року URL: <https://kdkp.gov.ua/page/normatyvni-dokumenty-orhanu>
14. Порядок проведення конкурсу на зайняття вакантної або тимчасово вакантної посади прокурора в порядку переведення до органу прокуратури

вищого рівня: рішення КДКП № 13зп-21 від 26 жовтня 2021 року.
URL: <https://kdkp.gov.ua/page/normatyvni-dokumenty-orhanu>

Рекомендована література:

1. Бабінська А. В. Порядок зайняття посади прокурора за законодавством України: зміни у нормативно-правовому регулюванні . Актуальні проблеми держави і права . 2019 . № 84 . С . 10–15 .
2. Бабінська А. В. Принципи кадрового забезпечення органів прокуратури. Прикарпатський юридичний вісник . 2019 . № 3 . С . 13–19 .
3. Бабінська А. В. Кадрове забезпечення органів прокуратури України : адміністративно-правовий аспект: дис . канд . юрид . наук: 12.00.07. Київ, 2020. 225 с.
4. Галушко В. О. Напрями покращення спеціального трудового законодавства, яке регулює службові розслідування в органах прокуратури . Актуальні проблеми протидії корупції в Україні : матеріали Всеукр . наук . практ . конф . (26–27 трав . 2022 р ., м . Рівне) / Міжнар . економ .-гуманіт . ун-т ім . акад . Степана Дем'янчука. Рівне : Видавн . дім «Гельветика», 2022. С. 57–60.
5. Галушко В. О. Співвідношення норм трудового та адміністративного права при регулюванні службових розслідувань в органах прокуратури . Юридична наука . 2020. № 5 , т . 1 . С . 231–238.
6. Дисциплінарна відповідальність прокурорів в Україні / О . Банчук, М.Каменєв, Є. Крапивін та ін . К .: Москаленко О. М., 2019. 140 с .
7. Дудченко О. Ю. Проблеми кадрового забезпечення органів прокуратури в умовах введення в Україні воєнного стану . Юридичний науковий електронний журнал . 2022. № 7 . С. 438–441 .
8. Косюта М. В. Прокуратура України: підручник. – Одеса: Юридична література, 2024. – 480 с.
9. Костенко С. Формування прокурорського корпусу в Україні: актуальні проблеми діючого організаційно-правового механізму. Юридичний науковий електронний журнал. 2025. № 4. С. 392-396.
10. Костенко С. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів: правовий статус та шляхи реформування : монографія. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019 . 242 с.
11. Купрун Є. П. Актуальні питання оздоровчо-рекреаційного забезпечення працівників органів прокуратури. Науковий вісник Ужгородського університету . Серія: Право . 2022 . Т . 2, вип . 72 . С . 291–295 .
12. Мичко М. І., Лапкін А. В. Щодо проблеми застосування підстави припинення повноважень прокурора у зв'язку з досягненням 65 років у період вимушеного прогулу . Право і суспільство. 2021 . № 6 . С . 120–12 .
13. Омеляненко Є. П. Форми соціального захисту працівників органів прокуратури України : дис . д-ра філософії : 081 — право . Київ, 2023. 243 с.

14. Подкопаєв С. В. Прокурори-стажисти: особливості правового статусу . Науковий простір: актуальні питання, досягнення та інновації : матеріали III Міжнародн. наук. конф. (Хмельницький, 13 травня 2022 р.). Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. С. 229–231.
15. Подорожний А. Ю. Особливості притягнення до дисциплінарної відповідальності працівників прокуратури . Європейські перспективи. 2022. № 2. С. 176–181.
16. Стефанчук М. Кадровий склад прокуратури в Україні : в пошуках оптимальних шляхів формування . Науковий вісник УжНУ. Серія: Право. 2021. Вип. 68. С. 246–252.
17. Стефанчук М. Формування прокурорського корпусу в Україні: сучасні тенденції . Актуальні проблеми правознавства . 2023 . № 2 . С. 71–77.
18. Шаблін Є. І. Належне фінансування як гарантія незалежності прокуратури України : актуальні проблеми . Публічне право. 2017. № 2. С. 227–235.
19. Шаль В. В. Основні гарантії матеріально-побутового забезпечення прокурорів в Україні . Юридична наука . 2020 . № 11. С. 223–231 .

Тема 7. Прокурорське самоврядування та органи, що забезпечують діяльність прокуратури

Методичні рекомендації.

Для успішного засвоєння теми необхідно опрацювати Конституцію України (ст. 131), положення Закону України «Про прокуратуру» (розділ VIII), а також нормативно-правові акти всеукраїнської конференції прокурорів з змінами, які відбулися станом на 27.08.2024 (дата останньої у часі конференції): Положення про Раду прокурорів України, Положення про порядок роботи органу, що здійснює дисциплінарне провадження, Регламент всеукраїнської конференції прокурорів, Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів (всі прийняті 27.04.2017). Доцільно також ознайомились із коментарем до Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів, затвердженим рішенням Ради прокурорів України № 36 від 22.11.2022.

Крім того, корисним для повноти розуміння теми є вивчення Положення про порядок розгляду питань та підготовки матеріалів щодо проведення добору кандидатів на вакантну (тимчасово вакантну) посаду прокурора окружної прокуратури (затв. рішенням КДКП № 11зп-21 від 26.10.2021), Порядку проведення конкурсу на зайняття вакантної або тимчасово вакантної посади прокурора в порядку переведення до органу прокуратури вищого рівня (затв. рішенням КДКП № 13зп-21 від 26.10.2021), а також дисциплінарної практики Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (рішення комісії у дисциплінарних провадженнях оприлюднюються на її офіційному веб-сайті).

З'ясуйте визначення прокурорського самоврядування, його колективний характер та мету. Згідно із законом, прокурорське самоврядування – це самостійне колективне вирішення прокурорами питань внутрішньої діяльності прокуратури. Важливо розуміти, що такі рішення приймаються з метою забезпечення єдності функціонування органів прокуратури, зміцнення незалежності прокурорів, участі прокурорів у визначенні ресурсного забезпечення та для добору представників до інших органів (у випадках, встановлених законом).

Розберіться, які організаційні форми має прокурорське самоврядування. Слід зрозуміти співвідношення між цими формами: конференція як пленарний орган усіх прокурорів та рада як постійно діючий виборний орган. З'ясуйте порядок формування та проведення конференції, повноваження кожного з органів самоврядування.

Окремо проаналізуйте статус Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (КДКП) – колегіального органу, який покликаний забезпечувати добір і дисциплінарну відповідальність прокурорів, приймає участь у вирішенні питань про їх переведення та звільнення.

Проаналізуйте, яку роль відіграють органи самоврядування та КДКП в забезпеченні інституційної незалежності прокуратури та функціональної незалежності прокурорів.

Лекційні питання:

1. Поняття прокурорського самоврядування та його основні завдання. Зміст цього поняття відповідно до чинного законодавства та причини виникнення потреби в самоврядуванні прокурорів.
2. Організаційні форми самоврядування прокурорів: органи, що належать до системи прокурорського самоврядування в Україні. Статус всеукраїнської конференції прокурорів і Ради прокурорів України, їх взаємодія з системою прокуратури.
3. Всеукраїнська конференція прокурорів: склад і порядок роботи. Суб'єкти і порядок формування складу делегатів всеукраїнської конференції прокурорів. Порядок скликання конференції, частота проведення, кворум та процедура ухвалення рішень.
4. Повноваження всеукраїнської конференції прокурорів. Питання віднесені до виключної компетенції конференції прокурорів. Рішення, які вона уповноважена приймати (затвердження внутрішніх актів, призначення членів інших органів тощо), та юридична сила її рішень.
5. Рада прокурорів України: порядок формування. Кількість та структура складу Ради прокурорів України, строк повноважень, вимоги, що ставляться до кандидатів.
6. Компетенція та повноваження Ради прокурорів України. Основні завдання Ради прокурорів у період між всеукраїнськими конференціями. Характеристика повноважень щодо призначення на адміністративні посади, забезпечення незалежності та захисту прав прокурорів, контролю за виконанням рішень органів самоврядування, роз'яснення з питань етики та конфлікту інтересів тощо.
7. Орган, що здійснює дисциплінарне провадження. Правовий статус Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів: склад, порядок формування, вимоги до членів комісії, засади функціонування.
8. Повноваження Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів. Характеристика ключових функцій Комісії – добір кандидатів на посади прокурорів окружної прокуратури (кадрово-управлінська) та дисциплінарне провадження щодо діючих прокурорів (юрисдикційна). Рішення, які ухвалюються КДКП за результатами дисциплінарного провадження.
9. Взаємодія органів самоврядування та КДКП між собою та з іншими суб'єктами права: Вищою радою правосуддя, омбудсманом, парламентом та іншими органами влади щодо проблем системи правосуддя, тощо.
10. Значення прокурорського самоврядування та КДКП для діяльності прокуратури, вплив самоврядних органів на зміцнення її інституційної незалежності. Відповідність вітчизняної організаційно-правової моделі та її функціонування європейським стандартам і рекомендаціям.

Питання до практичного заняття:

1. Практичне значення прокурорського самоврядування. Обговоріть на прикладах, як реалізація завдань прокурорського самоврядування сприяє

- незалежності прокурорів на практиці. Які механізми самоврядування можуть бути задіяні у випадках тиску на прокурора чи втручання в його діяльність?
2. Скликання всеукраїнської конференції: процедура і можливі труднощі. Розгляньте в форматі дискусії ситуацію, коли виникає необхідність у позачерговій всеукраїнській конференції прокурорів. Хто може ініціювати її скликання, який порядок представництва прокурорів і які організаційні питання слід вирішити для її проведення?
3. Призначення членів Ради прокурорів України. Проаналізуйте, як забезпечується представництво різних рівнів прокуратури в складі Ради прокурорів. Запропонуйте варіант моделювання виборів: як прокурори обирають своїх представників, яким критеріям мають відповідати кандидати і як гарантується прозорість цього процесу.
4. Розгляд звернення про загрозу незалежності прокурора. Уявіть, що до Ради прокурорів України надійшло звернення від прокурора окружної прокуратури про тиск з боку депутатів районної ради. Вирішіть які кроки має здійснити Рада прокурорів відповідно до своїх повноважень: який порядок розгляду такого звернення, які рішення і звернення до інших органів може ухвалити Рада для захисту прокурора?
5. Призначення на адміністративну посаду з урахуванням рекомендації Ради прокурорів України. Розгляньте умовну ситуацію: Генеральний прокурор планує призначити керівника обласної прокуратури. Яку роль відіграє Рада прокурорів України у цьому процесі? Відпрацюйте процедуру внесення Радою рекомендації щодо кандидатури, а також дії Генерального прокурора у випадку незгоди з цією кандидатурою.
6. Етична дилема і роль самоврядних органів. Обговоріть ситуацію, коли поведінка прокурора Х. поза службою привернула увагу громадськості (у вихідний день у сварці з сусідами у дворі багатоквартирного будинку голосно нецензурно лаявся) та можливо порушила Кодекс професійної етики. Які органи мають відреагувати на такий випадок? Якою могла б бути послідовність дій: від оцінки безпосереднього керівника чи Ради прокурорів (надання роз'яснення) – до можливого дисциплінарного провадження в КДКП?
7. Порядок дисциплінарного провадження: від скарги до рішення. Моделюючи роботу КДКП, прослідкуйте всі етапи розгляду дисциплінарної справи. Хто може ініціювати дисциплінарне провадження щодо прокурора? Як здійснюється перевірка скарги, які права має прокурор на захист, як проходить розгляд справи на засіданні КДКП та яке рішення може бути прийнято? Врахуйте норми закону при відповіді.
8. Формування складу КДКП всеукраїнською конференцією прокурорів та іншими суб'єктами формування. Обговоріть, чому законодавець не передав всеукраїнській конференції повноваження формувати більшість складу КДКП. Які переваги та недоліки такого підходу ви бачите? Розгляньте, як рішення конференції та інших суб'єктів про призначення членів КДКП впливає на легітимність дисциплінарного органу та довіру до нього.
9. Реформування інституту прокурорського самоврядування та КДКП. Простежте, які зміни відбулися протягом 2019–2025 років. Чому, з вашої точки

зору, було зменшено обсяг повноважень, однак згодом збільшено кількісний склад Ради прокурорів? Яким чином останні зміни до законодавства (липень 2025 року) щодо порядку призначення, переведення та звільнення прокурорів співвідносяться із засадами діяльності прокуратури та гарантіями незалежності прокурорів?

10. Порівняльний аспект самоврядування. Порівняйте модель прокурорського самоврядування в Україні з самоврядними інституціями в інших правових системах (наприклад, ради прокурорів у країнах ЄС). Що спільного та відмінного? Які зарубіжні практики могли б бути корисними для вдосконалення органів самоврядування та органів, що забезпечують діяльність прокуратури в Україні?

Тематика та завдання для самостійної роботи:

1. Принципи прокурорського самоврядування. Перелічіть і опишіть основні принципи, на яких ґрунтується прокурорське самоврядування в Україні (виборність, колегіальність, незалежність тощо). Як вони закріплені в законодавстві і реалізуються на практиці?
2. Всеукраїнська конференція прокурорів: делегати і порядок денний. Яким чином обираються делегати на всеукраїнську конференцію прокурорів від різних рівнів прокуратури? Хто визначає порядок денний конференції та які питання обов'язково мають бути на ній розглянуті згідно з Законом «Про прокуратуру»?
3. Регламент всеукраїнської конференції прокурорів. Які положення містить Регламент всеукраїнської конференції прокурорів щодо її підготовки та проведення? Розкрийте порядок відкриття конференції, обрання головуєчого, ведення протоколу, ухвалення рішень та їх оформлення.
4. Взаємодія між конференцією і Радою прокурорів. Як рішення, прийняті всеукраїнською конференцією прокурорів, виконуються Радою прокурорів України? Чи може Рада вносити пропозиції про скликання позачергової конференції? Проаналізуйте норми закону та Положення про Раду прокурорів щодо цих питань.
5. Статус члена Ради прокурорів. Які права та обов'язки має член Ради прокурорів України? Чи передбачено законодавством гарантії його незалежності при виконанні обов'язків у Раді? В яких випадках повноваження члена Ради прокурорів можуть бути припинені достроково?
6. Рада прокурорів vs. адміністративне керівництво прокуратури. Поясніть розмежування компетенції між Радою прокурорів та адміністрацією прокуратури (керівниками Офісу Генерального прокурора, обласних та окружних прокуратур). Які питання вирішуються саме органами самоврядування, а не наказами керівників прокуратури? Наведіть приклади, коли рішення Ради прокурорів України впливають на кадрову політику чи організацію роботи прокуратур.
7. Добір кандидатів на посаду прокурора окружної прокуратури. Опишіть процедуру добору, яку здійснює Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів. Що включає в себе кваліфікаційний іспит та спеціальна підготовка

прокурорів-стажистів в Тренінговому центрі прокурорів України та в окружній прокуратурі? Які рішення приймає КДКП під час та за результатами добору?

8. Дисциплінарні проступки прокурорів. Які діяння прокурора закон визначає як дисциплінарні проступки? Розкрийте підстави для притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності. Які органи або особи уповноважені виявляти такі проступки і ініціювати провадження?

9. Рішення КДКП та їх оскарження. Які види дисциплінарних стягнень можуть бути накладені на прокурора за результатами розгляду справи КДКП? В якому порядку рішення Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів набуває чинності та може бути оскаржене? Визначте, який орган (чи суд) розглядає скарги на рішення КДКП та які наслідки перегляду.

10. Міжнародні стандарти щодо самоврядування прокурорів. Ознайомтеся з рекомендаціями міжнародних організацій (наприклад, Рекомендація Res(2000)19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя, висновки Венеціанської комісії) стосовно незалежності прокуратури і ролі органів прокурорського самоврядування. Які із цих рекомендацій імплементовано в українському законодавстві про прокуратуру, а які ще залишаються нереалізованими?

№ 1

Прокурор окружної прокуратури повідомив Раду прокурорів України про випадок тиску з боку голови райдержадміністрації, який вимагає від нього закрити кримінальне провадження. Оцініть ситуацію з точки зору гарантій незалежності прокурора. Які кроки повинна здійснити Рада прокурорів після отримання такого повідомлення? Вкажіть, які норми закону дозволяють Раді реагувати на випадки втручання в діяльність прокурорів, та яку відповідальність може понести посадовець за такі дії.

№ 2

У зв'язку з актуальними проблемами внутрішньої діяльності прокуратури (необхідність внесення змін до Кодексу етики та до Положення про Раду прокурорів) виникла потреба скликати позачергову всеукраїнську конференцію прокурорів, не чекаючи планових двох років. Опишіть алгоритм скликання такої конференції: хто має ініціювати її проведення і ухвалити відповідне рішення, який відсоток делегатів повинен бути обраний для кворуму, та за який час до проведення конференції прокурорам мають повідомити про дату і порядок денний. Врахуйте положення закону щодо позачергової конференції.

№ 3

Закінчився п'ятирічний строк повноважень у половини членів Ради прокурорів України, які є прокурорами. Необхідно обрати нових членів Ради. Опишіть процедуру, яку слід для цього дотримати. Яким вимогам має відповідати кандидат згідно із законом? Хто і як організовує відповідні етапи на місцях, як підраховуються голоси і оформлюються результати виборів? Чи можуть брати участь у голосуванні прокурори, які обіймають адміністративні посади?

№ 4

Прокурор відділу Офісу Генерального прокурора повідомив, що йому доручено процесуальне керівництво у провадженні, де фігурує його двоюрідний брат, з яким він не бачився багато років та не підтримує стосунків, однак в нього є сумніви чи не створює ця ситуація потенційний конфлікт інтересів. Прокурор звернувся до Ради прокурорів України за роз'ясненням. Розгляньте кейс з позиції нормативних вимог щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності прокурорів. Яке рішення чи роз'яснення може надати Рада прокурорів у межах своїх повноважень? Як мають бути задокументовані результати розгляду цього звернення та які подальші дії повинен вчинити сам прокурор і його керівництво?

№ 5

Громадянин П. поскаржився, що прокурор окружної прокуратури Н. неналежним чином здійснює процесуальне керівництво у кримінальному провадженні, в якому П. є потерпілим (крадіжка з квартири). П. вважає, що злочин вчинений М., однак прокурор відмовляє у погодженні підозри останньому, посиляючись на відсутність достатніх доказів. Скарга надійшла до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів та розподілена її члену - Ф. Визначте яке має бути прийнято рішення членом КДКП за скаргою. Опишіть порядок дій члена комісії у разі відкриття провадження.

№ 6

Дисциплінарне провадження стосовно прокурора обласної прокуратури М. дійшло до стадії розгляду на засіданні КДКП. Перед цим член Комісії Ф., який відкрив провадження та проводив перевірку, склав висновок про відсутність дисциплінарного проступку, оскільки вважав необґрунтованими доводи скаржника - судді К. щодо неявки прокурора в судові засідання без поважних причин. Сформулюйте послідовність проведення такого засідання: хто бере участь, в якій формі розглядаються докази та пояснення, чи є засідання відкритим або закритим, чи можливе його проведення в режимі відеоконференції?

В ході обговорення результатів цього засідання в окремому приміщенні, в якому проходить нарада членів Комісії для прийняття кінцевого рішення у провадженні, інший член Комісії – Г. не погодився з висновком Ф. про відсутність дисциплінарного проступку та зазначив, що прокурор М. завчасно отримав по пошті письмове повідомлення суду про час та місце проведення засідання, тому його посилення на участь у цей же час в судових засіданнях в інших судових справах не є прийнятними. Крім того, прокурор М. є старшим групи прокурорів та міг направити до суду іншого прокурора з групи замість себе. Чи може Комісія не погодитись з висновком члена Комісії, який проводив перевірку за скаргою? Який порядок голосування? Яким, на Вашу думку, має бути рішення КДКП у цьому дисциплінарному провадженні? Вкажіть, як рішення документується та доводиться до відома прокурора.

№ 7

Припустимо, КДКП прийняла рішення про накладення дисциплінарного стягнення на прокурора обласної прокуратури М. у виді догани через те, що було встановлено, що прокурор М. невірно відобразив у декларації доходів суму отриманої за попередній рік заробітної плати (вказав без урахування податків). Перевірка поводитись за скаргою Генеральної інспекції, Національне агентство з питань запобігання корупції з цього приводу перевірку не проводило. Прокурор не згоден з цим рішенням. Опишіть процедуру оскарження: до якого органу чи суду прокурор має право звернутися для перегляду рішення, в який строк це потрібно зробити, та яке рішення може ухвалити орган оскарження (з урахуванням постанови ВС/КАС № 814/886/17 від 11 квітня 2018 року)? Чи зупиняється застосування дисциплінарного стягнення на час оскарження? Хто застосовує дисциплінарне стягнення до прокурора обласної прокуратури та чи може відповідна особа його не застосувати у разі незгоди з рішенням КДКП?

№ 8

Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів проводить добір кандидатів на посади прокурорів окружних прокуратур. В ході добору стажист М. отримав рішення Тренінгового центру прокурорів України про неуспішне проходження первинної підготовки через невиконання навчального плану. Які наслідки настають для стажиста у разі неуспішного проходження первинної підготовки? Який орган уповноважений на застосування цих наслідків? Яким чином може бути оскаржене відповідне рішення?

№ 9

Прокурор обласної прокуратури М. за власною ініціативою взяв участь у телевізійному шоу, під час якого публічно коментував деякі деталі та стан досудового розслідування резонансного кримінального провадження, в якому він є членом групи прокурорів – процесуальних керівників. Розгляньте, чи є така поведінка прокурора порушенням професійної етики і службової дисципліни. Які норми Кодексу етики та Закону «Про прокуратуру» він міг порушити? Який орган повинен відреагувати – Рада прокурорів чи КДКП, або обидва? Змодельуйте можливий розвиток подій: від надання роз'яснення з боку Ради прокурорів – до порушення дисциплінарного провадження КДКП.

№ 10

З 1 січня 2024 року набрав чинності закон, яким внесено зміни до структури органів прокурорського самоврядування (збільшено склад Ради прокурорів - запроваджено представництво від Спеціалізованої антикорупційної прокуратури). В подальшому один з членів Ради прокурорів від САП був призначений начальником відділу САП. Чи потрібно було скликати нову конференцію прокурорів для дообрання членів Ради за новою квотою? Які наслідки має призначення члена Ради прокурорів (за квотою органів прокуратури) на керівну посаду? Який кворум у Раді прокурорів для прийняття рішень?

Перелік нормативно-правових актів:

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-vp>
2. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури : Закон України від 19 верес. 2019 р. № 113-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/113-20>
4. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення добору та підготовки прокурорів : Закон України від 15 черв. 2021 р. № 1554-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1554-20>
5. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 грудня 2016 р. № 1798-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1798-19> (дата звернення: 15 серпня 2025 р.)
6. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів : затв. рішенням Всеукраїнської конференції прокурорів 27 квіт. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0001900-17>
7. Положення про Раду прокурорів України : затв. рішенням всеукраїнської конференції прокурорів 27 квіт. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0001900-17>
8. Положення про порядок роботи відповідного органу, що здійснює дисциплінарне провадження : прийняте всеукраїнською конференцією прокурорів 27 квіт. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0001900-17>
9. Регламент Всеукраїнської конференції прокурорів : затв. рішенням всеукраїнської конференції прокурорів 27 квіт. 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0001900-17>
10. Положення про порядок розгляду питань та підготовки матеріалів щодо проведення добору кандидатів на вакантну (тимчасово вакантну) посаду прокурора окружної прокуратури : рішення КДКП № 11зп-21 від 26 жовтня 2021 року URL: <https://kdkp.gov.ua/page/normatyvni-dokumenty-orhanu>
11. Порядок проведення конкурсу на зайняття вакантної або тимчасово вакантної посади прокурора в порядку переведення до органу прокуратури вищого рівня: рішення КДКП № 13зп-21 від 26 жовтня 2021 року. URL: <https://kdkp.gov.ua/page/normatyvni-dokumenty-orhanu>
12. Положення про автоматизовану систему розподілу дисциплінарних скарг : погодж. рішенням Ради прокурорів України від 25 жовтня 2021 р. № 9; затв. рішенням відповідного органу, що здійснює дисциплінарне провадження, від 26 жовтня 2021 р. № 8зп-21. URL: <https://kdkp.gov.ua/page/normatyvni-dokumenty-orhanu>
13. Рекомендація Rec(2000)19 «Про роль служби публічного обвинувачення в системі кримінальної юстиції» : ухвалена 6 жовтня 2000 року на 724-му засіданні заступників міністрів Ради Європи. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2000_19_2000_10_6.pdf
14. Європейські стандарти щодо незалежності судової системи : частина II – Служба обвинувачення : звіт, ухвалений Венеціанською комісією на 85-му пленарному засіданні (Венеція, 17–18 груд. 2010 р.).

URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2010\)040-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2010)040-e)

15. Висновок № 18 (2023) «Про Ради прокурорів як ключові органи прокурорського самоврядування» : Консультативна рада європейських прокурорів (КРЕП), Страсбург, 20 жовтня 2023 р.
URL: <https://rm.coe.int/opinion-no-18-2023-ukrainian/1680aee41f>

Рекомендована література:

1. Бабінська А . В . Кадрове забезпечення органів прокуратури України : адміністративно-правовий аспект : дис . канд . юрид . наук : 12 .00 .07 . Київ, 2020 . 225 с .
2. Безкровний Є . А . Мета прокурорського самоврядування крізь призму європейського законодавства . Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка . 2017 . Вип . 1 . С . 37–44 .
3. Варга Ю . Ю . Зміст та завдання прокурорського самоврядування в умовах реформування організаційно-правових засад діяльності прокуратури. Право і суспільство. 2023 . № 3 . С . 488–493 .
4. Д'яченко Н. О. Особливості правового регулювання діяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів в Україні і за кордоном . Visegrad Journal on Human Rights . 2016 . № 6/2 . С . 76–80 .
5. Д'яченко Н . О . Завдання запровадження інституту прокурорського самоврядування в Україні . Юрист України . 2015 . № 3–4 . С . 47–52 .
6. Дисциплінарна відповідальність прокурора як елемент його статусу: адміністративно-правовий вимір : монографія / А . П . Горзов ; Національна академія прокуратури України . Київ, 2017 . 194 с .
7. Дисциплінарна відповідальність прокурорів в Україні / О . Банчук та ін . Київ : Москаленко О . М ., 2019 . 140 с .
8. Добровольський Д . М . Роль органів прокурорського самоврядування в забезпеченні реалізації принципу незалежності прокуратури . Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету . Серія: Юриспруденція . 2016 . Вип. 19 . С . 140–143 .
9. Драгомирецька Л. С. Поняття та основи прокурорського самоврядування в Україні . Право.ua . 2015 . № 1 . С . 132–138.
10. Костенко С. К. Актуальні питання чинного порядку оскарження актів, дій чи бездіяльності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів. Правова позиція . 2019 . № 2 . С. 138–147 .
11. Костенко С. К. Генезис та сучасні форми прокурорського врядування в країнах-членах Ради Європи . Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету . Серія: Юриспруденція . 2018 . № 35, т . 2 . С . 113–114 .
12. Костенко С. К. Доступ до професії прокурора в Україні: проблема ефективності законодавчої моделі . Вісник Національної академії прокуратури України. 2018. № 3. С. 7–21 .

13. Костенко С. К. Законодавча регламентація і практичне відображення правосуб'єктності Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів: проблемні питання. Право та державне управління. 2019 . № 1 , т. 1 . С. 54–60.
14. Костенко С. К. Засади створення системи оцінювання прокурорів в Україні . Науковий часопис Національної академії прокуратури України. 2018. № 3. С. 31–41 .
15. Костенко С. К. Органи прокурорського самоврядування та органи прокурорського врядування: розмежування понять . Право і суспільство . 2019. № 1, ч . 2 . С . 10–17 .
16. Костенко С. К. Правовий статус членів Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів. Науковий вісник Ужгородського національного університету, Серія: Право . 2019 . Вип . 55 . Т . 2 . С . 141–146 .
17. Костенко С. К. Статус Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів як органу системи правосуддя . Науковий вісник публічного та приватного права . 2018 . Вип . 5, т . 3 . С . 146–153 .
18. Костенко С. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів: правовий статус та шляхи реформування: монографія / Ген . прокуратура України, Нац . акад . прокуратури України . Київ : Нац . акад . прокуратури України, 2019 . 241 с .
19. Костенко С. Дисциплінарна відповідальність прокурорів: національна практика та міжнародний досвід. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2025. № 73. С. 112—116
20. Косюта М. В. Прокуратура України: підручник. – Одеса: Юридична література, 2024. – 480 с.
21. Назарук С . Л . Прокурорське самоврядування — вагома складова у реформуванні органів прокуратури . Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право . 2017 . Вип . 43 . С . 69–71 .
22. Полянський Ю . Окремі питання функціонування прокурорського самоврядування в Україні . Юридичний вісник . 2018 . № 2 . С . 33–38 .
23. Прокурорське самоврядування : моногр . / І . М . Козьяков, А . М . Мудров, О . О . Долгий та ін . Київ : Національна академія прокуратури України, 2014 . 68 с .
24. Compilation of Venice Commission opinions and reports on prosecutors' status, functions, guarantees of independence, internal organisation and accountability: CDL-PI(2022)023, Страсбург, 27 черв. 2022 р. URL: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-PI\(2022\)023-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-PI(2022)023-e)

Тема 8. Взаємодія прокуратури з іншими державними органами влади.

Методичні рекомендації.

Для опрацювання даної теми необхідно опанувати, окрім Закону України «Про прокуратуру» (від 14.10.2014 № 1697-VII), також і профільні акти законодавства. Зокрема:

- Кримінальний процесуальний кодекс України (щодо повноважень прокурора у кримінальному провадженні);
- Закон України «Про судоустрій і статус суддів», «Про Вищу раду правосуддя» (стосовно взаємодії прокуратури органами судової влади);
- Закони України «Про Національну поліцію», «Про Службу безпеки України», «Про Державне бюро розслідувань», «Про Бюро економічної безпеки України», «Про Національне антикорупційне бюро України», «Про державну прикордонну службу України», «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» (щодо взаємодії з вказаними правоохоронними органами при здійсненні координаційного напрямку діяльності, реалізації повноважень у кримінальному процесі і в ході ОРД);
- Закони України «Про уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про місцеві державні адміністрації», «Про місцеве самоврядування» (щодо окремих аспектів взаємодії із забезпечення прав і свобод громадян, інтересів суспільства та держави);
- Закони України «Про звернення громадян», «Про доступ до публічної інформації», «Про статус народного депутата», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», «Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста» (щодо регулювання відносини прокуратури з громадянським суспільством, реалізації прав різних категорій суб'єктів та інформацію та звернення);
- накази Генерального прокурора «Про організацію роботи органів прокуратури з особистого прийому, розгляду звернень і запитів та забезпечення доступу до публічної інформації від 06.08.2020 № 363; Про організацію інформування суспільства щодо діяльності органів прокуратури від 11.11.2020 № 520; Про організацію роботи органів прокуратури України у сфері міжнародного співробітництва від 12.09.2023 № 258; Про затвердження Інструкції про порядок розгляду звернень і запитів в органах прокуратури України, Порядку організації та проведення особистого прийому громадян в органах прокуратури України від 25.06.2024 № 153;
- рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 86 Конституції України та статей 12, 19 Закону України "Про статус народного депутата України" (справа про запити народних депутатів України до прокуратури) № 4рп/2000 від 11.04.2000.

Під час вивчення теми слід звернути увагу на загальні принципи, які визначають відносини органів прокуратури з органами влади. Зокрема, принцип незалежності прокуратури передбачає, що прокурори при виконанні своїх повноважень керуються лише законом і власним переконанням, без

незаконного втручання з боку будь-яких органів чи посадових осіб. Розгляньте особливості взаємодії прокуратури з судовою гілкою влади: прокуратура здійснює підтримання публічного обвинувачення та представництво інтересів держави в судах загальної юрисдикції, бере участь у судових засіданнях, реагує на судові рішення (зокрема, шляхом апеляційного та касаційного оскарження), водночас поважаючи автономність судової влади. Генеральний прокурор представляє систему прокуратури у зносинах з іншими органами державної влади та організовує взаємодію правоохоронних органів у протидії злочинності.

Крім того, зверніть увагу, що окрім взаємодії з різними суб'єктами права всередині країни, органи прокуратури згідно з міжнародними договорами та кримінальним процесуальним законодавством України здійснюють співробітництво з компетентними органами інших держав з питань проведення процесуальних дій при розслідуванні кримінальних правопорушень, видачі осіб, які їх вчинили, перейняття кримінального провадження та з інших питань, передбачених такими договорами. У разі відсутності міжнародного договору України співробітництво у цій сфері здійснюється органами прокуратури України на підставі взаємних письмових гарантій.

Значну увагу слід приділити темі взаємодії прокуратури з громадськістю: принцип прозорості в діяльності прокуратури вимагає регулярного інформування суспільства про результати роботи. Проаналізуйте, яким чином прокуратура реагує на звернення громадян, запити, співпрацює з інститутами громадянського суспільства та депутатським корпусом, забезпечує відкритість та довіру – зокрема, через створення громадських приймалень, проведення пресконференцій, консультацій з неурядовими організаціями, проєктами міжнародної технічної допомоги, партнерами з розвитку, тощо.

Лекційні питання:

1. Загальні засади взаємодії прокуратури з органами державної влади та громадськістю: принципи незалежності та підконтрольності, їх співвідношення.
2. Прокуратура і законодавча влада: порядок призначення та звільнення Генерального прокурора, підзвітність прокуратури парламенту, участь прокурорів у парламентських слуханнях та реагування на депутатські запити і звернення.
3. Взаємодія прокуратури з органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування: межі допустимої співпраці та недопущення політичного впливу на прокуратуру і втручання в її діяльність.
4. Прокуратура та судова влада: роль прокурора у здійсненні правосуддя (підтримання публічного обвинувачення, внесення апеляцій і касацій), взаємодія з судами загальної юрисдикції та Конституційним Судом України.
5. Співпраця прокуратури з правоохоронними органами: механізми координації діяльності поліції, СБУ, ДБР, БЕБ, НАБУ та інших органів під керівною роллю прокуратури у протидії злочинності.

6. Взаємодія прокуратури з контролюючими (наглядовими) органами: роль прокурора у забезпеченні додержання законів у діяльності органів державного нагляду (у межах повноважень після реформи прокуратури).
7. Прокуратура і омбудсман, інші органи захисту прав людини: порядок співпраці прокуратури з Уповноваженим Верховної Ради з прав людини та іншими інституціями в сфері правозахисту.
8. Громадськість і прокуратура: форми комунікації прокуратури з населенням, прозорість діяльності, запити про публічну інформацію, адвокатських запитів, розгляд звернень громадян, залучення громадськості до обговорення питань правопорядку.
9. Медіа та прокуратура: публічність кримінального провадження, інформаційна політика органів прокуратури, межі розкриття даних досудового розслідування і судових справ.
10. Міжнародний аспект взаємодії: співпраця прокуратури України з правоохоронними органами зарубіжних держав, міжнародними організаціями та судовими установами.

Питання до практичного заняття:

1. Реалізація принципу незалежності на практиці: розглянути ситуації, коли на прокурора чиниться тиск з боку посадових осіб органів влади, і обговорити способи реагування прокурора.
2. Парламентський контроль і підзвітність: проаналізувати процедуру представлення річного звіту Генерального прокурора у Верховній Раді, визначити, які питання можуть ставити депутати і як прокуратура забезпечує виконання рекомендацій парламенту.
3. Взаємодія з органами виконавчої влади на місцях: на прикладі роботи окружної прокуратури обговорити, як прокурор співпрацює з місцевими державними адміністраціями та районними радами у питаннях законності (наприклад, щодо профілактики правопорушень або протидії корупції) та які є обмеження такої співпраці.
4. Участь прокурора в судовому розгляді: змодельовати поведінку прокурора в ситуації, коли суд вчиняє дії, що виходять за межі його повноважень або порушують права сторін (наприклад, дає вказівки щодо кваліфікації кримінального правопорушення). Обговорити, як прокуратура може реагувати через правові механізми, не порушуючи поваги до суду.
5. Координація протидії злочинності: розглянути порядок проведення під головуванням прокурора спільної наради керівників правоохоронних органів та органів державного контролю (нагляду) у напрямку дотримання вимог екологічного законодавства. Визначити, які правові акти регулюють такі наради і які рішення можуть бути прийняті.
6. Відмова у реєстрації кримінального провадження в ЄРДР органом досудового розслідування: обговорити дії прокурора у випадку, коли слідчий поліції відмовив у внесенні відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР за заявою громадянина. Яким чином прокурор здійснює нагляд за додержанням закону в такій ситуації та забезпечує початок розслідування відповідно до ст. 214 КПК.

7. Представництво інтересів держави в суді: на практичному прикладі (наприклад, виявлено, що рішення міської ради суперечить закону і порушує суспільні інтереси) визначити, у яких випадках прокуратура вправі звернутися до суду з позовом про визнання такого рішення незаконним. Обговорити критерії представницької діяльності прокурора згідно із законом.
8. Розгляд звернень громадян прокуратурою: змодельовати порядок дій прокурора при отриманні скарги громадянина на незаконні дії посадової особи контролюючого органу (наприклад, скарга на дії податкової інспекції). Вирішити, чи має прокурор повноваження реагувати, в які органи переадресувати звернення або як інакше захистити права заявника.
9. Комунікація з громадськістю у кризових ситуаціях: обговорити алгоритм дій керівника прокуратури у разі суспільного резонансу (акції протесту громадськості з вимогою об'єктивного розслідування резонансної справи). Які кроки повинна зробити прокуратура для забезпечення відкритості розслідування та підтримання довіри громадян?
10. Взаємодія з медіа: розглянути практичний кейс, коли відомий журналіст запитує в прокуратури деталі досудового розслідування у гучній справі. Визначити, яку інформацію прокуратура може надати, щоб не порушити таємницю слідства і презумпцію невинуватості, та які нормативні акти регламентують межі такої публічності.

Тематика і завдання для самостійної роботи:

1. Роль прокуратури в забезпеченні законності в діяльності інших органів влади: еволюція статусу прокуратури України та повноваження згідно з чинним законодавством.
2. Організація і проведення особистого прийому громадян в прокуратурі як важливий інструмент забезпечення принципу відкритості влади, підзвітності, захисту прав людини та розбудови довіри до інституцій держави.
3. Генеральний прокурор: підзвітність та взаємовідносини з іншими гілками влади (Президентом, Верховною Радою, ВРП та судами).
4. Взаємодія прокуратури з Кабінетом Міністрів та центральними органами виконавчої влади: межі співпраці та гарантії невторчання у діяльність один одного.
5. Прокуратура та органи місцевого самоврядування: у яких випадках та формах прокурор може реагувати на рішення, дії або бездіяльність місцевих рад чи їх органів.
6. Ініціювання прокурором дисциплінарних проваджень щодо суддів і правоохоронців: нормативна основа та практика.
7. Міжнародні договори та членство України в міжнародних організаціях як основа для взаємодії прокуратури з іноземними правоохоронними органами (процесуальний порядок взаємодії через запити про правову допомогу, екстрадицію тощо).
8. Громадський контроль за діяльністю прокуратури: форми його здійснення.

9. Забезпечення прозорості в діяльності прокуратури: аналіз ст. 6 Закону України «Про прокуратуру» щодо інформування суспільства, обов'язок публікації звітів, статистичних даних, роль офіційного веб-сайту прокуратури.
10. Етичні аспекти взаємодії прокурорів з представниками інших гілок влади та суспільства: огляд положень Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів, що регламентують спілкування прокурора з посадовцями, суддями, громадянами.

№ 1

Голова обласної державної адміністрації неформально звернувся до керівника обласної прокуратури з вимогою “не псувати репутацію” одного з районних чиновників та закрити кримінальне провадження, в якому фігурує останній. Провадження перебуває на стадії досудового розслідування, проводяться слідчі дії, зокрема, проведено обшук у вказаного службовця. На даному етапі розслідування достатніх підстав для повідомлення про підозру немає (тривають експертизи), однак про факт обшуку стало відомо громадськості, що дійсно негативно відбивається на репутації чиновника. Проаналізуйте ситуацію з точки зору меж взаємодії посадових осіб органів влади. Які дії має вжити прокурор? Яким чином діяти прокурору, якщо за результатами розслідування не будуть встановлені підстави для притягнення чиновника до кримінальної відповідальності і таким чином формально підтвердиться правота голови ОДА, що кримінальним провадженням було зіпсовано репутацію сумлінного службовця?

№ 2

Народний депутат України направив до обласної прокуратури депутатський запит, вимагаючи надати детальну інформацію про хід розслідування кримінального провадження, що набрало суспільного резонансу. Депутат наполягає на наданні інформації про проведені та заплановані слідчі дії, допитати ряд осіб в якості свідків, а також пригрозив ініціювати питання про відповідальність прокурорів за відмову у наданні інформації та невиконання його вказівок. Оцініть ситуацію з точки зору співвідношення обов'язку прокуратури інформувати парламент та збереження таємниці слідства. Як має діяти прокурор, отримавши такий запит? Яку інформацію він може надати законно, а яку – ні? Вкажіть, яким чином законодавством регулюється порядок розгляду депутатських запитів, межі розкриття матеріалів слідства та виконання вимог депутата щодо ходу розслідування конкретного кримінального провадження.

№ 3

Під час розгляду клопотання про застосування запобіжного заходу до підозрюваного Л. слідчий суддя з'ясував, що разом з Л. слідчим поліції в порядку ст. 208 КПК України було затримано за підозрою у вчиненні того ж кримінального правопорушення Ф., який перебуває у кімнаті для затриманих відділку поліції. Після затримання минуло більше 60 годин. Прокурор в судовому засіданні заявив, що достатніх підстав для повідомлення про підозру

Ф. немає, тому відносно нього не направлено в суд клопотання про застосування запобіжного заходу. В той же час, Ф. продовжує перебувати в КЗД, оскільки з часу затримання ще не минуло 72 годин. Незважаючи на доводи прокурора, слідчий суддя постановив ухвалу, якою зобов'язав поліцію негайно доставити Ф. до суду для з'ясування підстав позбавлення свободи. Чи діяв слідчий суддя в межах своєї компетенції? Які встановлені законодавством межі судового контролю в таких випадках? Опишіть алгоритм дій прокурора в цій ситуації? Які заходи повинна вжити прокуратура, якщо слідчим суддею будуть встановлені порушення законодавства?

№ 4

Суд виправдав обвинуваченого у тяжкому кримінальному правопорушенні через недоведеність його винуватості. Прокурор вважає це рішення необґрунтованим, оскільки суд проігнорував низку важливих доказів обвинувачення. Проаналізуйте, які дії повинен здійснити прокурор у разі незгоди з рішенням суду. Хто саме з прокурорів уповноважений подати апеляційну скаргу на виправдувальний вирок суду? Чи може прокурор направити дисциплінарну скаргу щодо судді та з яких підстав? Куди має бути направлена відповідна дисциплінарна скарга?

№ 5

У регіоні різко зросла кількість тяжких кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом зброї. Керівник обласної прокуратури ініціював проведення координаційної наради керівників правоохоронних органів для вироблення спільних заходів. За результатами наради прийнято рішення провести обшуки у Б., Г. та Ц., щодо яких, згідно доповідей учасників наради, є достовірна інформація про їх причетність до незаконного обігу зброї. Визначте які питання можуть обговорюватися на координаційній нараді та які рішення можуть прийматись? Чи є правильним рішення, прийняте за результатами цієї наради? Чи можуть на координаційних нарадах ухвалюватися обов'язкові для виконання рішення або вони мають лише рекомендаційний характер? Який документ оформлює результати координаційної діяльності прокуратури?

№ 6

Громадянин звернувся до прокуратури зі скаргою, що в поліції не реєструють його заяву про злочин (крадіжку майна з квартири) і не вносять відомості до ЄРДР. Прокурор перевірів факти і встановив, що насправді заява прийнята та зареєстрована в канцелярії, проте до ЄРДР відомості не внесені, оскільки громадянин не додав до заяви будь-яких документів, які підтверджують, що викрадене майно йому належало. Як прокурор здійснює нагляд за дотриманням законів органами досудового розслідування в контексті цієї ситуації та які заходи уповноважений вжити? Якщо прокурор вирішить самостійно внести відомості до ЄРДР, які його подальші дії?

№ 7

В порядок денний сесії міської ради включено питання про затвердження детального плану територій, за яким можливе будівництво в межах водоохоронної зони. Група громадських активістів направила до прокуратури звернення щодо перевірки проекту рішення міської ради та надання прокуратурою висновку щодо його законності. Яка має бути надана відповідь на звернення? Визначте, чи може прокуратура втрутитися в цю ситуацію на захист державних інтересів. Якщо так, то в який спосіб? Що означає представництво прокурором інтересів держави в суді і за яких умов воно здійснюється?

№ 8

До обласної прокуратури надійшло звернення народного депутата України, що державна екологічна інспекція ігнорує факти забруднення річки місцевим заводом. Зі слів депутата, його неодноразові звернення до самої інспекції результату не дали. Розробіть план дій для прокуратури по цьому зверненню. Чи входить до компетенції прокуратури перевірка діяльності екологічної інспекції? Як може прокурор відреагувати: скерувати вимогу до інспекції провести перевірку, розпочати кримінальне провадження за фактом екологічного кримінального правопорушення або службової недбалості, звернутися з позовом до суду?

№ 9

У районному центрі відбуваються масові акції протесту мешканців, невдоволених ходом розслідування резонансної справи про зникнення людини. Люди звинувачують правоохоронні органи у бездіяльності. Опишіть, як окружна прокуратура повинна налагодити взаємодію з громадськістю в такій ситуації. Які кроки мають бути здійснені, щоб поінформувати суспільство і знизити напругу (з урахуванням правових обмежень щодо розголосу даних слідства)? Чи доцільно провести зустріч керівника прокуратури з представниками протестувальників для пояснення перебігу розслідування? Розгляньте також можливість залучення в межах закону до розслідування представників громади. Вкажіть, як реалізуються положення про відкритість прокуратури на практиці у подібних випадках.

№ 10

Журналіст регіональної газети офіційно звернувся до прес-служби обласної прокуратури з проханням надати інформацію про майновий стан декількох прокурорів із детальним поясненням джерел їх та членів сімей доходів. Крім того, він наполягає на тому, що ці прокурори в ряді кримінальних проваджень є процесуальними керівниками та умисно не забезпечують їх належного розслідування, оскільки отримують неправомірну вигоду від фігурантів. Визначте, яку інформацію прокуратура може надати на запит журналіста, а яку – ні. Хто і яким чином вправі перевірити стан виконання прокурорами своїх повноважень при процесуальному керівництві у конкретному кримінальному провадженні, а також перевірити причетність прокурорів до корупційних кримінальних правопорушень? Сформулюйте

офіційну відповідь прокуратури: які відомості про майновий стан прокурорів та хід провадження можуть бути оприлюднені, а які залишаються конфіденційними. Зверніться до положень законів і відомчих актів щодо взаємодії з медіа.

Перелік нормативно-правових актів:

1. Конституція України: Закон України від 28 .06 .1996 № 254к/96-ВР . URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-ВР>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17>
3. Про прокуратуру : Закон України від 14 .10 .2014 № 1697-VII . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
4. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 2 черв. 2016 р. № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1402-19>
5. Про Вищу раду правосуддя : Закон України від 21 груд. 2016 р. № 1798-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1798-19>
6. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>
7. Про Службу безпеки України : Закон України від 25 берез. 1992 р. № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2229-12>
8. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1698-18>
9. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12 листоп. 2015 р. № 794-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/794-19>
10. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28 січ. 2021 р. № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1150-20>
11. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 3 квіт. 2003 р. № 661-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/661-15>
12. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23 черв. 2005 р. № 2713-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2713-15>
13. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовт. 1996 р. № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-вр>
14. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січ. 2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2939-17>
15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 лип. 2012 р. № 5076-VI /. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/5076-17>
16. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листоп. 1992 р. № 2790-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2790-12>
17. Про статус депутатів місцевих рад : Закон України від 11 лип. 2002 р. № 93-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/93-15>
18. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 трав. 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-вр>

19. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 берез. 2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3166-17>
20. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квіт. 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/586-14>
21. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 груд. 1997 р. № 776/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/776/97-вр>
22. Про державну підтримку медіа, гарантії професійної діяльності та соціальний захист журналіста: Закон України від 23 вересня 1997 р. № 540/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/540/97-вр>
23. Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 рр . : Указ Президента України від 27 .09 .2021 р . № 487/2021 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021>
24. Концепція взаємодії органів прокуратури із громадами («Прокурор громади»): наказ Генерального прокурора від 11.08.2023 р . № 224 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0224905–23#Text>
25. Про затвердження Порядку координації діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності: наказ Генерального прокурора України від 8 лют. 2021 р. № 28. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0028905-21>
26. Про організацію роботи органів прокуратури з особистого прийому, розгляду звернень і запитів та забезпечення доступу до публічної інформації : Наказ Генерального прокурора від 06 серпня 2020 р. № 363. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0363905-20>
27. Про організацію роботи органів прокуратури України у сфері міжнародного співробітництва : Наказ Генерального прокурора від 12 вересня 2023 р. № 258 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0258905-23>
28. Про затвердження Інструкції про порядок розгляду звернень і запитів в органах прокуратури України, Порядку організації та проведення особистого прийому громадян в органах прокуратури України : Наказ Генерального прокурора від 25 червня 2024 р. № 153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0153905-24>
29. Про затвердження Зводу відомостей, що становлять державну таємницю: Наказ Служби безпеки України від 23 грудня 2020 р. № 383. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0052-21>
30. Бордоська декларація «Судді та прокурори в демократичному суспільстві» : Висновок № 12 Консультативної ради європейських суддів і Висновок № 4 Консультативної ради європейських прокурорів, Страсбург, 8 груд. 2009 р. URL: <https://rm.coe.int/1680747391>
31. Рекомендація Rec(2000)19 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо ролі прокуратури в системі кримінального правосуддя : ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 724-му засіданні заступників міністрів 6 жовт. 2000 р. URL: <https://rm.coe.int/16804ceb74>

32. Михайлова проти України (Mihaylova v. Ukraine) : рішення Європейського суду з прав людини від 6 берез. 2018 р., заява № 10644/08. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-181013>
33. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Генеральної прокуратури України щодо офіційного тлумачення положень статті 86 Конституції України та статей 12, 19 Закону України «Про статус народного депутата України» (справа про запити народних депутатів України до прокуратури) від 11 квіт. 2000 р. № 4-рп/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v004p710-00>

Рекомендована література:

1. Банах С . В . Адміністративно-правове забезпечення функціонування органів прокуратури України : монографія . Тернопіль : Економічна думка, 2020 . 372 с .
2. Білоус О. Правоохоронна і правозахисна діяльність органів судової влади і прокуратури в Україні : конституційно-правовий аспект : дис канд . юрид . наук : 12 .00 .02 / НАН України, Ін-т держави і права ім . В . М . Корецького НАН України . Київ, 2021 . 199 с .
3. Бондаренко О. С., Янішевська К . Д . Координація прокуратурою діяльності правоохоронних органів у сфері протидії корупційній злочинності . Право.ua. 2023 . № 1 . С . 96–100 .
4. Великодний Д. В. Принципи взаємодії прокуратури з органами публічної влади та місцевого самоврядування . Таврійський науковий вісник . Серія: Публічне правління та адміністрування . 2022 . № 3 . С . 30–35 .
5. Демків Д. М. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії Спеціалізованої антикорупційної прокуратури з іншими правоохоронними органами : дис. канд . юрид . наук : 12 .00 .07 . Тернопіль, 2019 . 256 с .
6. Колеснік Т. Є. Особливості взаємодії органів прокуратури з іншими органами державної влади в Україні. Право і суспільство. 2015. № 3, ч. 3. С.14–21
7. Косюта М. В. Прокуратура України: підручник. – Одеса: Юридична література, 2024. – 480 с.
8. Окопник О. М. Сучасні питання взаємодії прокуратури України та громадськості. Наукові записки. Серія: Право. 2020. № 8. С. 59–63.
9. Осипчук А. В. Адміністративно-правове забезпечення взаємодії прокуратури України з іншими правоохоронними органами : дис канд . юрид . наук : 12 .00 .07 . Київ, 2020 . 223 с .
10. Пилип В. Адміністративно-правові засади взаємодії прокуратури України з інститутами громадянського суспільства . Адміністративне право і процес . 2023 . № 3 . С . 16–27 .
11. Прокопенко О. Ю. Адміністративно-правові засади взаємодії прокуратури із суб'єктами публічної адміністрації з питань виконання покладених на неї функцій . Право і безпека. 2021. № 1. С. 55–61.

12. Циганок С. В. Правові засади взаємодії органів прокуратури зі ЗМІ та громадськістю. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 10. С. 107–110.
13. Шкіндюк В. І. Адміністративно-правові засади взаємодії та координації у сфері правоохоронної діяльності на регіональному рівні : моногр. Вінниця : твори, 2023. 172 с.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Прокуратура як інституція державної влади в Україні історично була запроваджена:
А) Під час Київської Русі, одночасно з виникненням княжих судів (X століття).
Б) В добу Гетьманщини, як орган при гетьмані (1649 р.).
В) Лише після проголошення незалежності України у 1991 році.
Г) За часів Петра I у Російській імперії (1722 р.), як засіб загального нагляду за законністю.
2. Яка функція первісно була основною при створенні прокуратури в Російській імперії?
А) Підтримання державного обвинувачення в суді.
Б) Нагляд за дотриманням прав людини у всі сферах.
В) Розслідування злочинів слідчими органами прокуратури.
Г) Загальний нагляд – контроль за виконанням законів усіма органами влади.
3. Яке нововведення у функціях прокуратури пов'язують з реформами російської імператриці Катерини II?
А) Скасування функції загального нагляду за законністю.
Б) Здійснення державного обвинувачення (представництво держави) у кримінальних справах.
В) Нагляд за додержанням прав людини у місцях ув'язнення.
Г) Отримання прокуратурою законодавчої ініціативи.
4. Яка з наведених змін відбулася в діяльності прокуратури за реформ імператора Олександра II?
А) Запроваджено нагляд прокурорів за дізнанням і попереднім слідством, а також нагляд за місцями позбавлення волі.
Б) Передачу функцій підтримання обвинувачення від прокуратури до поліції.
В) Введено виборність прокурорів населенням.
Г) Зменшено повноваження прокуратури до дорадчого органу при суді.
5. Як змінилася роль прокуратури в незалежній Україні у 1990-х роках?
А) Спочатку зберігалася радянська модель з функцією загального нагляду, але пізніше розпочалося реформування і поступове обмеження повноважень.
Б) З 1991 року прокуратура одразу втратила функції нагляду і перейшла на європейську модель.
В) Прокуратура підпорядковувалась Міністерству юстиції як департамент.
Г) Прокуратура стала частиною судової гілки влади відразу після проголошення незалежності.

6. Яку з перелічених функцій було скасовано в діяльності прокуратури України після реформ 2014–2016 років?
- А) Нагляд за додержанням законів під час досудового розслідування.
 - Б) Підтримання публічного обвинувачення в суді.
 - В) Представництво інтересів держави в суді у визначених випадках.
 - Г) На додержанням законності в діяльності органів влади.
7. Основним законодавчим актом, що визначає правовий статус прокуратури України на сучасному етапі, є:
- А) Закон України "Про прокуратуру" 2014 року.
 - Б) Конституція УРСР 1978 року.
 - В) Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 року.
 - Г) Закон України "Про судоустрій і статус суддів" 2016 року.
8. В якій частині Конституції України закріплено положення про прокуратуру після конституційної реформи 2016 року?
- А) У розділі "Правосуддя".
 - Б) У розділі "Виконавча влада".
 - В) У розділі "Законодавча влада".
 - Г) Конституція взагалі не згадує прокуратуру.
9. Хто згідно з Конституцією України бере участь у призначенні та звільненні Генерального прокурора?
- А) Кабінет Міністрів України (розглядає і затверджує кандидатуру).
 - Б) Президент України за згодою Верховної Ради України (спільно приймають рішення про призначення та звільнення).
 - В) Всеукраїнська конференція прокурорів (шляхом голосування делегатів).
 - Г) Голова Верховного Суду (вносить подання Президенту).
10. Яке твердження є правильним щодо місця прокуратури в системі розподілу влад в Україні?
- А) Прокуратура не належить прямо до законодавчої, виконавчої чи судової гілки, виступаючи самостійним інститутом, тісно пов'язаним із системою правосуддя.
 - Б) Прокуратура є частиною виконавчої влади як правоохоронний орган.
 - В) Прокуратура включена до судової влади і здійснює правосуддя нарівні з судами.
 - Г) Прокуратура підпорядковується законодавчій владі (Верховній Раді) і виконує її доручення.
11. Як Конституція та закони України визначають роль прокуратури у захисті прав і свобод людини?
- А) Прокуратура здійснює повний нагляд за додержанням прав громадян у будь-яких органах.
 - Б) Захист прав людини покладено виключно на Уповноваженого Верховної Ради з прав людини, а прокуратура не має відношення.

В) Пряма функція нагляду за правами людини наразі відсутня, але усі основні функції прокуратури (обвинувачення, представництво, нагляд у кримінальному провадженні) мають правозахисний характер.

Г) Прокуратура може обмежувати права громадян в інтересах держави.

12. Визначте основне завдання (призначення) прокуратури України як органу державної влади:

А) Забезпечення верховенства права, зміцнення законності та правопорядку, захист прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства і держави шляхом реалізації визначених законом функцій.

Б) Забезпечення верховенства права, зміцнення законності та правопорядку, захист прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства і держави шляхом здійснення правосуддя і винесення вироків у кримінальних справах.

В) Розробка і прийняття законів в правозахисній сфері.

Г) Забезпечення верховенства права, зміцнення законності та правопорядку, захист прав і свобод людини, загальних інтересів суспільства і держави шляхом представництва інтересів посадових осіб державної влади у суді.

13. Який історичний орган виконував близькі до прокурорських функції у Київській Русі?

А) Боярська Дума – контролювала князівські укази.

Б) Тіуни та посадники князя – здійснювали нагляд за правопорядком, виконанням законів і судових рішень.

В) Церковні ієрархи – стежили за судовими процесами.

Г) Вече громади – ухвалювало рішення про покарання злочинців.

14. Якою була доля функції "загального нагляду" прокуратури після набуття чинності Конституції 1996 року і до реформ 2016 року?

А) Конституція 1996 р. відразу заборонила прокуратурі здійснювати загальний нагляд.

Б) Загальний нагляд відновлено конституційними змінами 2016 року.

В) Загальний нагляд і досі залишається однією з функцій прокуратури згідно з законом.

Г) Функція загального нагляду зберігалася як перехідна протягом п'яти років після Конституції 1996 р., а остаточно була скасована з ухваленням нового Закону "Про прокуратуру" 2014 р.

15. Після внесення змін до Конституції України 2 червня 2016 року прокуратуру:

А) Вилучено із самостійного розділу і включено до розділу "Правосуддя", переглянувши та звузивши конституційно визначені функції прокуратури.

Б) Віднесено до виконавчої гілки влади для підпорядкування Міністерству юстиції.

В) Об'єднано із судовою владою, надавши прокурорам статус прирівняний до суддів.

Г) Ліквідовано як державний орган, передавши її повноваження новоствореним структурам.

16. Поняття функцій прокуратури найкраще визначається як:

А) Конкретні повноваження окремого прокурора, закріплені посадовою інструкцією.

Б) Основні напрями діяльності прокуратури, встановлені Конституцією та законами (сфери реалізації її призначення).

В) Всі дії, які здійснюють органи прокуратури (будь-яка активність прокурора).

Г) Будь-які завдання, поставлені перед правоохоронними органами в цілому.

17. Чим функції прокуратури відрізняються від її повноважень?

А) Функції – це закріплені законом загальні напрямки діяльності, а повноваження – це конкретні юридичні права і обов'язки прокурорів для реалізації цих функцій.

Б) Нічим не відрізняються, це тотожні поняття.

В) Функції визначаються тільки Конституцією, а повноваження – тільки наказами Генпрокурора.

Г) Повноваження – це мета діяльності, а функції – засоби її досягнення.

18. Скільки основних функцій прокуратури закріплено в статті 131-1 Конституції України?

А) Чотири (підтримання публічного обвинувачення; нагляд у визначених законом формах за досудовим розслідуванням; представництво інтересів держави в суді у виключних випадках; нагляд за законністю в діяльності суду)

Б) Чотири (підтримання публічного обвинувачення; нагляд у визначених законом формах за досудовим розслідуванням; представництво інтересів держави в суді у виключних випадках; нагляд за виконанням судових рішень у кримінальних справах)

В) Жодної, Конституція не визначає функцій прокуратури.

Г) Три (підтримання публічного обвинувачення; нагляд у визначених законом формах за досудовим розслідуванням; представництво інтересів держави в суді у виключних випадках).

20. Яка з функцій наведених нижче не належить до чинних функцій прокуратури України?

А) Підтримання публічного обвинувачення в суді.

Б) Нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання та досудове слідство.

В) Представництво інтересів держави в суді у виключних випадках, визначених законом.

Г) Представництво інтересів громадянина у суді у випадках, коли він в силу поважних причин не може захистити свої права самостійно.

21. Прокурорський нагляд у кримінальному процесі полягає у тому, що прокурор:

А) Здійснює процесуальне керівництво досудовим розслідуванням – дає вказівки слідчим, затверджує ключові процесуальні рішення, скасовує незаконні постанови слідчого тощо.

Б) Самостійно проводить досудове слідство у випадку вчинення злочинів.

В) Здійснює нагляд тільки після завершення розслідування і передачі справи до суду.

Г) Не має жодного впливу на хід досудового слідства (усе вирішує слідчий як процесуально самостійна особа).

22. Підтримання публічного обвинувачення в суді – це функція прокуратури, що означає:

А) Участь прокурора у судовому розгляді кримінального провадження від імені суспільства з метою доведення винуватості обвинуваченого перед судом.

Б) Представництво прокурором інтересів потерпілого.

В) Нагляд за судовим процесом з метою недопущення порушень законів судом.

Г) Протидія стороні захисту з метою недопущення виправдання обвинуваченого або зміни обвинувачення у бік зменшення його обсягу.

23. Представництво інтересів держави в суді прокурором здійснюється:

А) У будь-якій справі, якщо прокурор вважає, що інтереси держави порушені.

Б) Лише у виключних випадках і в порядку, визначеному законом.

В) Тільки за прямим дорученням Генерального прокурора і в порядку, визначеному законом.

Г) Ніколи – прокуратура не має повноважень звертатися до суду в інтересах держави.

24. Чи вважається координація правоохоронних органів у сфері протидії злочинності окремою функцією прокуратури України?

А) в Конституції не виділена як окрема функція, але прокуратура проводить координаційні наради та інші заходи для організації взаємодії правоохоронних органів відповідно до закону.

Б) Так, це конституційно визначена функція прокуратури.

В) Ні, прокуратура не має права координувати діяльність інших правоохоронних органів.

Г) в Конституції не виділена як окрема функція, але у разі проведення координаційних нарад прокуратура реалізує свою представницьку функцію.

25. Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах прокурори:

- А) Не здійснюють, цю сферу повністю передано Міністерству юстиції.
- Б) Здійснюють тільки за окремим дорученням омбудсмена.
- В) Здійснюють як одну з передбачених законом функцій, контролюючи дотримання законності та прав ув'язнених у діяльності установ виконання покарань.
- Г) Здійснюють шляхом участі в суді при розгляді питань, пов'язаних з виконанням вироків.

26. Яку додаткову функцію прокуратури передбачено перехідними положеннями Конституції України?

- А) Нагляд за діяльністю органів влади.
- Б) Законодавча ініціатива з питань правосуддя.
- В) Призначення захисників для надання безоплатної вторинної правничої допомоги.
- Г) Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах.

27. Чи має право прокурор особисто проводити досудове розслідування?

- А) Ні, прокурори мають право лише проводити слідчі дії у необхідних випадках, не перебираючи на себе досудове розслідування в повному обсязі.
- Б) Так, якщо прокурор вважає, що слідчий проводить розслідування неефективно.
- В) Так, але тільки у справах про корупційні злочини.
- Г) Прокурори взагалі не беруть участі в стадії досудового розслідування.

28. Прокурор може здійснювати представництво інтересів громадянина у суді у разі, якщо:

- А) Громадянин через недієздатність чи інші поважні причини не може сам захистити свої права, і відповідний орган (наприклад, орган опіки) неналежно виконує цю функцію – тоді прокурор вправі звернутися до суду в інтересах такої особи.
- Б) У прокуратури немає такої функції;
- В) Внаслідок вчинення злочину громадянину завдано шкоду;
- Г) Громадянин сплачує визначений судовий збір за таке представництво.

28. Публічне обвинувачення підтримується прокурором у провадженнях:

- А) Кримінальних.
- Б) Цивільних, господарських та адміністративних.
- В) Будь-яких, немає різниці між видами судочинства.
- Г) Виключно конституційних (в інших видах судочинства прокурор не залучається).

29. Кандидат на посаду прокурора окружної прокуратури повинен:

- А) Мати громадянство України, вищу юридичну освіту, стаж роботи в галузі права 2 роки та володіти державною мовою.

- Б) Мати громадянство України, вищу юридичну освіту та володіти державною мовою;
- В) Мати громадянство України, вищу юридичну освіту, володіти державною мовою та однією з мов країн-членів ЄС на рівні не нижче В-2.
- Г) Мати громадянство України, вищу юридичну освіту, володіти державною мовою та досягти віку щонайменше 30 років.

30. Оберіть твердження, яке не відповідає сучасному переліку функцій прокуратури України:

- А) Підтримання публічного обвинувачення в суді.
- В) Представництво інтересів держави в господарському суді.
- С) Представництво інтересів держави в Європейському суді з прав людини.
- Д) Організація та процесуальне керівництво досудовим розслідуванням.

31. Принцип верховенства права та пріоритету прав і свобод людини в діяльності прокуратури означає, що:

- А) Прокурори можуть відступати від закону, якщо вважають, що так інтереси держави будуть захищені ефективніше.
- В) Інтереси держави мають другорядний характер порівняно з інтересами особи.
- В) Прокурор у своїй роботі сприяє утвердженню справедливості, а життя, здоров'я, честь, гідність, недоторканність і безпека людини визнаються найвищою соціальною цінністю.
- Г) Діяльність прокуратури не пов'язана із забезпеченням прав людини.

32. Принцип законності в організації та діяльності прокуратури означає, що:

- А) Прокуратура та кожен прокурор діють винятково на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- Б) Прокурори мають виконувати будь-які розпорядження керівництва, оскільки прокуратура є централізованою системою.
- В) Закони для працівників прокуратури мають рекомендаційний характер.
- Г) У разі, якщо прокурор вважає, що наказ керівника протирічить закону, то він має право піти у відпустку, щоб керівник мав підстави доручити виконання наказу іншому прокурору.

33. Незалежність прокурорів як один з принципів означає, що:

- А) Прокурори не підпорядковуються наказам своїх керівників.
- Б) Забороняється будь-який незаконний вплив, тиск або втручання в діяльність прокурорів при виконанні ними своїх повноважень.
- В) Прокурори мають недоторканність, і до них не можуть бути застосовані заходи відповідальності.
- Г) Прокурори для захисту своїх прав можуть бути членами незалежних від правлячої партії інших політичних партій.

34. Принцип політичної нейтральності прокуратури передбачає, що:

А) Прокурорам заборонено належати до політичних партій, брати участь у політичній діяльності або проявляти політичну упередженість під час виконання службових обов'язків.

Б) Прокуратура координує діяльність політичних партій у питаннях правопорядку та нейтралізації політичної корупції.

В) Керівні посади в прокуратурі розподіляються за партійною квотою.

Г) Прокурори мають використовувати свої повноваження в інтересах депутатських фракцій парламенту, які проголосували за призначення Генерального прокурора.

35. Принцип неупередженості та об'єктивності зобов'язує прокурора:

А) Підтримувати позицію сторони обвинувачення з метою недопущення постановлення виправдувального вироку.

Б) Керуватись позицією потерпілого у кримінальному провадженні.

В) Приймати рішення шляхом голосування прокурорів, які є членами групи прокурорів у кримінальному провадженні.

Г) Діяти справедливо і безсторонньо, керуючись виключно законом та доказами, незалежно від особи правопорушника чи потерпілого.

36. Презумпція невинуватості у діяльності прокурора виявляється в тому, що прокурор:

А) Повинен поводитися так, ніби кожна особа, яка підозрюється чи обвинувачується у вчиненні злочину, є невинуватою доти, доки її вина не буде доведена в законному порядку і встановлена обвинувальним вироком суду.

Б) Може публічно називати підозрюваного злочинцем до рішення суду, якщо особисто переконаний у його вині.

В) Повинен поводитися так, ніби кожна особа, яка підозрюється чи обвинувачується у вчиненні злочину, вважається винуватою доти, доки від підозрюваного, обвинуваченого та їх захисників не буде надано доказів невинуватості.

Г) Не зобов'язаний враховувати сумніви щодо вини особи, оскільки це прерогатива суду.

37. Принцип територіальності в організації прокуратури означає, що:

А) Кожен прокурор може здійснювати повноваження тільки в межах району, де проживає.

Б) Система органів прокуратури будується відповідно до адміністративно-територіального устрою держави.

В) Система органів прокуратури побудована відповідно до системи територіальних органів поліції.

Г) Територіальність враховується тільки при формуванні спеціалізованих прокуратур.

38. Принцип прозорості (гласності) діяльності прокуратури передбачає:

- А) відкрити для суспільства діяльність органів прокуратури за винятком випадків, коли інформація є таємною згідно із законом.
- Б) Що всі рішення прокурора публікуються у відкритому доступі.
- В) Повне інформування громадськості про хід розслідувань за письмовим запитом її представників.
- Г) Обговорення рішень прокурорів на громадських слуханнях.

39. Принцип дотримання професійної етики та поведінки зобов'язує прокурора:

- А) Неухильно дотримуватися високих стандартів якості виконання наказів керівництва, недопущення вчинків, що ганьблять Генерального прокурора, як під час виконання службових обов'язків, так і в позаслужбовій діяльності.
- Б) Неухильно дотримуватися високих стандартів спілкування, недопущення під час виконання службових обов'язків вчинків, що негативно відбиваються на репутації прокурора у громадських активістів.
- В) Керуватися Кодексом етики та поведінки працівників прокуратури, який затверджений наказом Генерального прокурора України № 123 від 28.11.2012.
- Г) Неухильно дотримуватися високих стандартів честі, порядності, недопущення вчинків, що ганьблять звання прокурора, як під час виконання службових обов'язків, так і в позаслужбовій діяльності.

40. Єдність системи прокуратури проявляється у тому, що:

- А) Прокуратура України є системою, яку очолює Генеральний прокурор; нижчестоящі прокурори підпорядковуються вищестоящим.
- Б) Існують незалежні одна від одної системи прокуратури – Генеральна прокуратура та Спеціалізована антикорупційна прокуратура відповідно.
- В) Обласні ради обирають керівників обласних прокуратур, які формують єдину систему прокуратур в області.
- Г) Прокуратура України утворює єдину систему, яку очолює Рада прокурорів України; нижчестоящі ради прокурорів підпорядковуються вищестоящим.

41. Єдність системи прокуратури України забезпечується:

- А) Обов'язковістю застосування в роботі методичних рекомендацій, затверджених Генеральним прокурором .
- Б) Колективною відповідальністю прокурорів за прийняті рішення.
- В) Підпорядкуванням прокурорів при виконанні повноважень рішенням органів прокурорського самоврядування.
- Г) Вирішенням питань внутрішньої діяльності прокуратури органами прокурорського самоврядування.

42. Принцип недопустимості незаконного втручання прокуратури в діяльність інших гілок влади означає, що:

- А) Прокуратура не має права перебирати на себе функції судової влади; прокурорам заборонено втручатися у здійснення правосуддя.
- Б) Прокуратура не може співпрацювати з Верховною Радою України.
- В) Прокурори не можуть бути притягнуті до відповідальності іншими органами держави.
- Г) Прокуратура наглядає за діяльністю Кабінету Міністрів України лише шляхом проведення перевірок його діяльності не частіше, ніж раз у квартал.

43. Принцип рівності перед законом у діяльності прокуратури передбачає:

- А) Що до посадовців органів державної влади прокуратура ставиться більш суворо, ніж до посадових осіб приватних підприємств.
- Б) Однакове застосування закону до всіх осіб, незалежно від їхнього соціального статусу, посади, майнового стану чи інших ознак.
- В) Можливість вибіркового реагування на порушення закону залежно від того які заслуги перед державою має правопорушник.
- Г) Що лише суди зобов'язані додержуватися принципу рівності.

44. Відповідальність прокурора за доручену роботу означає, що:

- А) За результати роботи відповідальність несе керівник прокуратури, а рядові прокурори відповідають перед ним.
- Б) Прокурор не може бути притягнутий до відповідальності за свою діяльність або бездіяльність, оскільки є незалежним.
- В) В прокуратурі застосовується колективна відповідальність за результати роботи.
- Г) Кожен прокурор несе персональну відповідальність за своєчасне і якісне виконання покладених на нього службових обов'язків і завдань.

45. Не є принципом організації та діяльності прокуратури України:

- А) Законність.
- Б) Політична нейтральність.
- В) Прозорість.
- Г) Непотизм.

46. Систему органів прокуратури України становлять:

- Б) Генеральна прокуратура, прокуратури областей, районні прокуратури та спеціалізовані прокуратури.
- Б) Офіс Генерального прокурора, обласні прокуратури, окружні прокуратури, Спеціалізована антикорупційна прокуратура.
- В) Офіс Генерального прокурора, регіональні, місцеві та військові прокуратури.
- Г) Міністерство юстиції та підпорядковані йому прокуратури на місцях.

47. Офіс Генерального прокурора України – це:

- А) Департамент у Міністерстві юстиції, який очолює заступник міністра - Генеральний прокурор.

- Б) Консультативно-дорадчий орган в системі прокуратури України, який забезпечує діяльність Генерального прокурора.
- В) Центральний орган в системі прокуратури, який очолює Генеральний прокурор.
- Г) Назва громадської приймальні Генерального прокурора.

48. Хто є керівником Прокуратури України?

- А) Генеральний прокурор.
- Б) Міністр юстиції України.
- В) Голова Ради прокурорів України.
- Г) Генеральний прокурор України.

49. Хто призначає на посаду та звільняє з посади Генерального прокурора?

- А) Верховна Рада України за згодою Президента України.
- Б) Президент України за згодою Верховної Ради України.
- В) Всеукраїнська конференція прокурорів за згодою Верховної Ради України.
- Г) Кабінет Міністрів України за згодою Ради прокурорів України.

50. На який строк повноважень призначається Генеральний прокурор?

- А) На п'ять років.
- Б) На невизначений період (до досягнення 65 років).
- В) На шість років.
- Г) На сім років.

51. Чи може одна і та сама особа обіймати посаду Генерального прокурора протягом 12 років підряд?

- А) Так, кількість строків на посаді Генерального прокурора не обмежена.
- Б) Так, оскільки закон передбачає, що та сама особа може бути призначена Генеральним прокурором не більш, ніж на два строки поспіль.
- В) Ні, оскільки на другий строк поспіль Генеральний прокурор призначається на чотири роки
- Г) Ні, закон передбачає, що та сама особа не може бути призначена Генеральним прокурором два строки поспіль.

52. Скільки рівнів має система прокуратури України?

- А) Два рівні: Генеральна прокуратура і місцеві прокуратури.
- Б) Три рівні: найвищий рівень – Офіс Генерального прокурора; регіональний рівень – обласні прокуратури; місцевий рівень – окружні прокуратури.
- В) Чотири рівні: найвищий рівень – Офіс Генерального прокурора; регіональний рівень – обласні прокуратури; субрегіональний рівень – окружні прокуратури; місцевий рівень – відділи окружних прокуратур.
- Г) Система прокуратура не має рівнів, а будується за горизонтальним принципом.

53. Керівників обласних прокуратур призначає:

- А) Президент України за рекомендацією Генерального прокурора.
- Б) Генеральний прокурор за рекомендацією своїх заступників.
- В) Генеральний прокурор за рекомендацією Ради прокурорів України.
- Г) Всеукраїнська конференція прокурорів за рекомендацією Вищої ради правосуддя.

54. Прокуратура міста Києва за своїм статусом відноситься до:

- А) Окружних прокуратур.
- Б) Спеціалізованих прокуратур.
- В) Органів прокурорського самоврядування.
- Г) Обласних прокуратур.

55. Окружні прокуратури створюються:

- А) В адміністративно-територіальних округах, що зазвичай охоплюють один або кілька районів (міст).
- Б) В обласних центрах і великих містах.
- В) За галузевим принципом, безвідносно до території.
- Г) В кожному населеному пункті, де є суд.

56. Які структурні ланки було змінено в системі прокуратури внаслідок реформи 2014-2015 років?

- А) прокуратури областей (замість них утворено місцеві прокуратури).
- Б) Генеральну прокуратуру України (створено Генеральну прокуратуру).
- В) Природоохоронні прокуратури (створено екологічні прокуратури).
- Г) районні, міжрайонні, міські прокуратури (замість них утворено місцеві прокуратури).

57. Чи дозволено прокурорам України поєднувати службу в прокуратурі з іншою оплачуваною діяльністю?

- А) Так, за умови письмового дозволу керівника прокуратури.
- Б) Ні, окрім викладацької, наукової та творчої діяльності.
- В) Ні, окрім адвокатської, нотаріальної та аудиторської діяльності.
- Г) Заборона відсутня – прокурори можуть мати будь-яку іншу роботу у вільний час.

58. Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру (САП) в системі прокуратури України створено для:

- А) Розслідування всіх корупційних злочинів – прокурори САП займаються досудовим розслідуванням із залученням детективів НАБУ та підтримують обвинувачення у відповідних справах.
- Б) Організаційно-методичного забезпечення діяльності інших прокурорів органів прокуратури у сфері протидії корупції.
- В) Внутрішнього контролю доброчесності прокурорів (це підрозділ Генеральної інспекції Офісу Генерального прокурора).

Г) Здійснення прокурорських функцій у сфері протидії топ-корупції – прокурори САП здійснюють нагляд за досудовим розслідуванням детективів НАБУ та підтримують обвинувачення у відповідних справах.

59. До системи прокуратури не належить:

- А) Офіс Генерального прокурора.
- Б) Обласна прокуратура.
- В) Окружна прокуратура.
- Г) Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів.

60. Функцію організаційного, кадрового, матеріально-технічного забезпечення діяльності прокуратури виконує:

- А) Міністерство юстиції України.
- Б) Офіс Генерального прокурора.
- В) Державна судова адміністрація.
- Г) Вища рада правосуддя.

61. Структуру і штатну чисельність Офісу Генерального прокурора затверджує:

- А) Президент України.
- Б) Кабінет Міністрів України.
- В) Верховна Рада України.
- Г) Генеральний прокурор.

62. Фінансування та матеріальне забезпечення органів прокуратури здійснюється:

- А) Тільки за рахунок коштів Державного бюджету України.
- Б) За рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів.
- В) За рахунок коштів, виділених у Державному бюджеті України на забезпечення судової системи.
- Г) Виключно з коштів, стягнутих у вигляді штрафів та конфіскацій.

63. Ким так коли складається присяга прокурора?

- А) Присягу прокурора складають Генеральний прокурор та його заступники після призначення на відповідні посади.
- Б) Кожен прокурор складає присягу прокурора перед виступом в судових дебатах.
- В) Прокурори не складають присяги – цей інститут скасовано.
- Г) Кожен прокурор складає присягу перед набуттям повноважень прокурора.

64. Класні чини в прокуратурі – це:

- А) Спеціальні звання (ранги), що присвоюються прокурорам відповідно до займаних посад і стажу.
- Б) Кваліфікаційні категорії справ, які веде прокурор.

- В) Військові звання, що присвоюються працівникам прокуратури відповідно до займаних посад і стажу.
- Г) Інститут класних чинів в прокуратурі скасовано в ході реформи 2019 року.

65. Граничний вік перебування на посаді прокурора в Україні становить:

- А) 65 років.
- Б) 60 років.
- В) 70 років.
- Г) Не встановлено – можна працювати без обмежень за віком.

66. Які документи використовуються для планування роботи органів прокуратури за функціональними напрямками діяльності?

- А) Квартальні плани роботи, що затверджуються керівниками прокуратур.
- Б) Будь-які плани відсутні – робота здійснюється лише за фактом надходження справ.
- В) річні, піврічні та квартальні плани роботи, що затверджуються керівниками прокуратур.
- Г) Планування роботи прокуратури здійснюється у разі потребі з періодичністю, яку визначають керівники прокуратур.

67. Оперативна нарада в органах прокуратури – це:

- А) Наради прокурорів і слідчих перед початком проведення слідчих дій.
- Б) Засіб внутрішньої організації: збір керівником прокуратури підлеглих працівників для надання вказівок щодо ходу розслідування кримінальних проваджень, вирішення питань про притягнення до відповідальності прокурорів за недоліки в роботі.
- В) Засіб внутрішньої організації: збір керівником прокуратури підлеглих працівників для колективного обговорення стану роботи, проблемних питань і шляхів їх вирішення у конкретному напрямі діяльності.
- Г) Конференційні зустрічі прокурорів зі співробітниками оперативних підрозділів для обміну інформацією.

68. Як здійснюється внутрішній контроль за роботою нижчестоящих прокуратур з боку керівництва?

- А) Вищестояща прокуратура не має повноважень контролювати нижчі - вони повністю автономні.
- Б) Шляхом заслуховування звітів керівників, проведення планових та позапланових перевірок (інспектувань) роботи, аналізу статистичних та аналітичних показників, проведення оперативних нарад за результатами перевірок.
- В) Контроль здійснюється через накладення дисциплінарних стягнень.
- Г) Шляхом аналізу відповідності звітних показників плановим показникам діяльності прокурора, проведення оперативних нарад та ініціювання відповідальності прокурорів за невиконання плану.

69. В органах прокуратури впроваджено систему оцінювання якості роботи прокурорів. Який результат вважається позитивним?
- А) позитивним вважається результат понад 3,1 бали за 6-бальною шкалою.
 - Б) Кожен прокурор щороку складає іспит, і позитивний результат – оцінка "склав".
 - В) Проводиться анонімне опитування громадян, і якщо понад 50% схвалюють роботу прокурора – результат позитивний.
 - Г) позитивним вважається результат понад 4,1 бали за 12-бальною шкалою.
70. Що відбувається за підсумками щорічного оцінювання роботи прокурора?
- А) Результати оцінювання носять суто інформаційний характер і ні на що не впливають.
 - Б) Прокурора звільняють, якщо оцінка нижча за мінімальну.
 - В) Найкращі прокурори за рейтингом отримують недоторканність від дисциплінарних стягнень на наступний рік.
 - Г) В залежності від отриманої оцінки визначаються потреби підвищення кваліфікації прокурора, за позитивний результати виплачується щорічна премія.
71. Накази Генерального прокурора з основних питань організації діяльності:
- А) Є обов'язковими для виконання нормативними актами для всіх прокурорів;
 - Б) Мають рекомендаційний характер, і прокурор може ними керуватися за потреби.
 - В) Стосуються лише працівників Офісу Генерального прокурора і не обов'язкові для інших прокуратур.
 - Г) Є обов'язковими для виконання нормативними актами для всіх прокурорів у разі їх погодження Радою прокурорів України.
72. Єдиний реєстр досудових розслідувань (ЄРДР) – це:
- А) Список усіх прокурорів, що здійснюють процесуальне керівництво розслідуваннями.
 - Б) Електронна база даних, що забезпечує реєстрацію кожного звернення і запиту до прокуратури та результати їх розгляду.
 - В) Це частина Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, яка стосується досудового розслідування.
 - Г) Електронна база даних, що забезпечує реєстрацію кожного кримінального провадження та процесуальних рішень у ньому.
73. Офіційна статистична звітність в прокуратурі використовується для:
- А) Аналізу ефективності роботи органів досудового розслідування та прокуратури, рівня та структури кримінальної протиправності.
 - Б) Звіту перед Міністерством фінансів про використання коштів та складання бюджетного запиту на наступний бюджетний рік.

- В) Оприлюднення персональних показників роботи кожного прокурора для громадськості.
- Г) Обґрунтування збільшення бюджету прокуратури та рівня заробітних плат прокурорів перед Верховною Радою України.

74. Спільні наради як форма координаційної діяльності прокуратури проводяться керівниками прокуратур за участю:

- А) Підлеглих прокурорів для заслуховування результатів їх роботи спільно з безпосереднім керівником прокурора.
- Б) Професійних спілок та громадських об'єднань.
- В) Уповноважених посадових осіб правоохоронних, інших державних органів, органів місцевого самоврядування;
- Г) Кандидатів у делегати на всеукраїнську конференцію прокурорів для обговорення їх кандидатур.

75. У разі надходження звернень громадян прокуратура:

- А) Забезпечує в межах компетенції їх розгляд, за наявності підстав вживає заходів.
- Б) Більше не займається розглядом зверненнями громадян, оскільки позбавлена функції загального нагляду, про що має письмово повідомити громадянина.
- В) Приймає звернення лише від державних органів та установ, а скарги громадян пересилає до омбудсмена.
- Г) Розглядає тільки звернення, які подають учасники кримінального провадження.

76. Керівник обласної прокуратури щодо рішення прокурора окружної прокуратури за конкретним кримінальним провадженням має право:

- А) Внести подання до суду про перегляд такого рішення.
- Б) Скасувати незаконне або необґрунтоване рішення.
- В) Не має права втручатися – рішення прокурора оскаржуються тільки в суді учасниками провадження.
- Г) Надати прокурору вказівку про скасування рішення.

75. Чи може керівник органу прокуратури визначити іншого прокурора для здійснення процесуального керівництва у кримінальному провадженні у разі, якщо вважає що прокурор неефективно здійснює нагляд?

- А) Ні, процесуальний керівник може бути замінений тільки через задоволення заяви про його відвід, тяжку хворобу, звільнення з органу прокуратури або з іншої поважної причини.
- Б) Так, може у виняткових випадках.
- В) Ні, лише слідчий суддя може замінити прокурора в кримінальному провадженні.
- Г) Так, може у випадку, якщо також замінено слідчого у цьому ж кримінальному провадженні.

76. Таємниця досудового розслідування – дотримання цього принципу означає, що:

А) Відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з письмового дозволу керівника слідчого підрозділу або керівника органу прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим.

Б) Відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з письмового дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають можливим.

В) Відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з письмового дозволу слідчого судді і в тому обсязі, в якому він визначає можливим.

Г) Відомості досудового розслідування не можна розголошувати ні в якому випадку.

77. Відповідальність за стан організації роботи окружної прокуратури несе:

А) Колегія прокурорів округу.

Б) Голова місцевої державної адміністрації.

В) Керівник окружної прокуратури.

Г) Кожен прокурор окружної прокуратури особисто.

78. На посаду прокурора можуть бути призначені особи, які:

А) Є громадянами України, мають вищу юридичну освіту, володіють державною мовою та мають стаж роботи в правоохоронних органах не менше 2-х років.

Б) Є громадянами України, мають вищу юридичну освіту, володіють державною мовою.

В) Є громадянами України або країн-членів ЄС, мають вищу юридичну освіту, володіють державною мовою або мовою країни ЄС, громадянами якої вони є.

Г) Є громадянами України, мають вищу освіту, володіють державною мовою.

79. Добір кандидатів на посади прокурорів окружної прокуратури здійснюється:

А) На конкурсній основі – через відкритий конкурс, що проводиться відповідно до закону Радою прокурорів України.

Б) На контрактній основі – через укладення контракту з Офісом Генерального прокурора.

В) На конкурсній основі – через відкритий конкурс, що проводиться відповідно до закону Кваліфікаційно-дисциплінарною комісією прокурорів.

Г) На основі відкритих виборів шляхом голосування на всеукраїнській конференції прокурорів.

80. При призначенні на посаду прокурор складає Присягу прокурора, текст якої затверджено:

- А) Рішенням всеукраїнської конференції прокурорів
- Б) Указом Президента України
- В) Законом України «Про прокуратуру».
- Г) Тренінговим центром прокурорів України.

81. Політична нейтральність прокурорів забезпечується через:

- А) Пряму законодавчу заборону прокурорам бути членами політичних партій, брати участь у політичній діяльності, страйках і вчиняти дії, що свідчать про їх політичні уподобання.
- Б) Декларування прокурорами приналежності до політичної партії у декларації доброчесності.
- В) Розподіл посад у прокуратурі рівномірно між політичними партіями відповідно до кількості народних депутатів від них у парламенті;
- Г) Нейтральне законодавче ставлення до приналежності прокурора до певної політичної партії.

82. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів (КДКП) – це орган, до складу якого входять:

- А) Як обрані на всеукраїнській конференції прокурорів представники, так і особи, призначені з'їздом учених-правників, з'їздом адвокатів та омбудсманом.
- Б) Особи, яких обирають прокурори та особи, яких обирають адвокати, у рівній кількості від кожної з вказаних професій.
- В) По 5 прокурорів від Офісу Генерального прокурора, обласних та окружних прокуратур.
- Г) Як обрані Верховною Радою України, так і призначені Президентом України та Вищою радою правосуддя.

83. Які з перелічених порушень можуть стати підставою для дисциплінарної відповідальності прокурора?

- А) Постановлення судом виправдувального вироку у справі, де прокурор підтримував обвинувачення.
- Б) Зміна судом запобіжного заходу підозрюваному на більш м'який у провадженні, в якому прокурор здійснює процесуальне керівництво.
- В) Порушення правил внутрішнього службового розпорядку.
- Г) Участь прокурора в професійній спілці (об'єднанні).

84. Дисциплінарні стягнення, які можуть бути накладені на прокурора за результатами дисциплінарного провадження, – це:

- А) Штраф, догана, сувора догана, заборона до трьох років на підвищення у посаді або переведення до вищестоящего органу прокуратури, звільнення з посади.
- Б) Штраф, догана, звільнення з посади, тимчасове позбавлення громадянства України.
- В) Стягнення, які передбачені для прокурорів Кодексом про адміністративні правопорушення.

- Г) Догана, заборона до одного року на підвищення у посаді або переведення до вищестоящего органу прокуратури, звільнення з посади.
85. Хто здійснює дисциплінарне провадження щодо прокурорів та накладає дисциплінарні стягнення?
- А) Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів.
 - Б) Рада прокурорів України.
 - В) Генеральний прокурор.
 - Г) Дисциплінарна комісія Офісу Генерального прокурора.
86. Прокурор має право на соціальний захист з боку держави. Що це включає?
- А) Високий рівень життя (заробітну плату з надбавками за посаду), обов'язкові державні компенсації за іпотечними кредитами та інші матеріальні гарантії відповідно до закону.
 - Б) Достатнє матеріальне забезпечення (заробітну плату з надбавками за вислугу років), державне соціальне страхування, забезпечення службовим житлом (за потреби) та інші соціальні гарантії відповідно до закону.
 - В) Захист від соціальної напруги та від асоціальних елементів у суспільстві.
 - Г) Високий соціальний статус, заробітну плату вищу за середню, обов'язкові державні компенсації витрат на відпочинок та лікування.
87. Чи користуються прокурори спеціальним правовим захистом (недоторканністю) при притягненні до відповідальності?
- А) Так. Прокурор не може бути заарештований чи утримуваний під вартою без згоди Верховної Ради України.
 - Б) Ні, до прокурорів застосовуються ті самі підстави затримання та тримання під вартою, що й до будь-яких громадян.
 - В) Так. Прокурор не може бути заарештований чи утримуваний під вартою без згоди Ради прокурорів України.
 - Г) Прокурори мають імунітет тільки щодо адміністративних правопорушень.
88. Чи обов'язковим є для прокурорів підвищення кваліфікації (періодичне навчання)?
- А) Так, прокурори зобов'язані проходити регулярне підвищення кваліфікації у встановленому порядку.
 - Б) Ні, оскільки це право прокурора, а не обов'язок.
 - В) Ні, прокурори зобов'язані проходити підвищення кваліфікації у разі призначення на адміністративну посаду, а не періодично.
 - Г) Так, якщо прокурор не має вищої юридичної освіти.
89. Чи поширюється на прокурорів дія Закону України "Про державну службу"?
- А) Поширюється лише частково.
 - Б) Не поширюється.

В) Поширюється повністю.

Г) Поширюється тільки на керівників, а на рядових прокурорів – ні.

90. Які вимоги висуваються до поведінки прокурора у позаслужбовий час?

А) У позаробочий час прокурор може поводитись як звичайний громадянин – норми професійної етики містять вимоги до поведінки прокурора під час виконання службових обов'язків. .

Б) Вимоги професійної етики до поведінки прокурора діють в ході робочого часу та перерви на обід, межі яких встановлені внутрішнім службовим розпорядком.

В) Вимоги професійної етики до поведінки прокурора діють у робочі дні, а у вихідні та святкові – ні.

Г) Прокурор зобов'язаний дотримуватися норм професійної етики та поведінки у позаслужбовий час.

91. Всеукраїнська конференція прокурорів – це:

А) Найвищий орган прокурорського самоврядування, зібрання делегатів від прокурорів усіх рівнів, що скликається для вирішення питань внутрішньої діяльності прокуратури.

Б) Нарада керівників прокуратур усіх рівнів під головуванням Генерального прокурора з пороблених питань у роботі.

В) Урочисте зібрання прокурорів до Дня працівників прокуратури України.

Г) Щорічна конференція за участю громадськості для обговорення стану кримінальної протиправності.

92. Рада прокурорів України уповноважена:

А) Вносити рекомендації щодо призначення та звільнення прокурорів з адміністративних посад (заступників Генерального прокурора, керівників обласних прокуратур, їх заступників та керівників окружних прокуратур), а також сприяти забезпеченню незалежності прокурорів та вирішувати інші питання

Б) Вносити рекомендації щодо призначення прокурорів на адміністративні посади (заступників Генерального прокурора, керівників обласних прокуратур, їх заступників та керівників окружних прокуратур), а також сприяти забезпеченню незалежності прокурорів та вирішувати інші питання внутрішньої діяльності.

внутрішньої діяльності.

В) Вносити рекомендації щодо призначення прокурорів на адміністративні посади (Генерального прокурора, заступників Генерального прокурора, керівників обласних прокуратур), а також сприяти забезпеченню незалежності прокурорів та вирішувати інші питання внутрішньої діяльності.

Г) Вносити рекомендації щодо призначення прокурорів на адміністративні посади (заступників Генерального прокурора, керівників обласних прокуратур, їх заступників та керівників окружних прокуратур), а також представляти прокуратуру у зносинах з органами державної влади, іншими

державними органами, органами місцевого самоврядування, особами, підприємствами, установами та організаціями, а також прокуратурами інших держав та міжнародними організаціям.

93. Як Рада прокурорів України може допомогти прокурору у разі втручання в його діяльність або тиску з боку інших осіб?

- А) Рада прокурорів не займається такими питаннями, це не в її компетенції.
- Б) Прокурор може звернутися до Ради прокурорів України за захистом – Рада розглядає випадки порушення гарантій незалежності і вживає заходів (офіційні звернення, публічне реагування) для припинення незаконного втручання.
- В) Прокурор може звернутися до Ради прокурорів України за захистом – Рада вносить відповідні відомості в ЄРДР та доручає провести досудове розслідування.
- Г) Прокурор може звернутися до Ради прокурорів України за захистом – Рада вносить відповідні відомості в ЄРДР та члени Ради, які є прокурорами, проводять досудове розслідування.

94. Члени Ради прокурорів України призначаються:

- А) Всеукраїнською конференцією прокурорів шляхом таємного голосування строком на 5 років без права бути призначеними на два строки підряд.
- Б) Генеральним прокурором строком на 5 років з числа найбільш досвідчених прокурорів без права бути призначеними на два строки підряд.
- В) Верховною Радою України шляхом голосування строком на 5 років без права бути призначеними на два строки підряд.
- Г) Вищою радою правосуддя шляхом таємного голосування строком на 5 років без права бути призначеними на два строки підряд.

95. Хто проводить кваліфікаційний іспит для кандидатів на посади прокурорів окружних прокуратур?

- А) Рада прокурорів України.
- А) Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія прокурорів.
- В) Консультативна місія Європейського Союзу в Україні.
- Г) Тренінговий центр прокурорів України.

96. Тренінговий центр прокурорів України – це:

- А) Державна установа, що здійснює підвищення кваліфікації прокурорів, державних службовців органів прокуратури та первинну підготовку прокурорів - стажистів окружних прокуратур.
- Б) Державна вищий навчальний заклад зі специфічними умовами навчання, що здійснює підготовку здобувачів за другим освітньо-кваліфікаційним рівнем (магістр).
- В) Державна вищий навчальний заклад зі специфічними умовами навчання, що здійснює підготовку здобувачів за другим освітньо-кваліфікаційним

рівнем (магістр), підвищення кваліфікацій прокурорів та науково-дослідну діяльність.

Г) Орган прокуратури, що здійснює підвищення кваліфікації прокурорів, державних службовців органів прокуратури та первинну підготовку прокурорів - стажистів окружних прокуратур.

97. Основна мета запровадження інституту прокурорського самоврядування полягає у:

А) Забезпеченні незалежності прокуратури – залученні самих прокурорів до вирішення внутрішніх питань діяльності, що зменшує вплив політичних та інших зовнішніх чинників на прокуратуру.

Б) Передачі функцій управління прокуратурою від Генерального прокурора виборним органам.

В) Вирішення всіх питань діяльності прокуратури самими прокурорами без зовнішнього контролю.

Г) Створенні видимості реформ, які не мають реального значення.

98. Органи прокурорського самоврядування діють:

А) Під контролем Генерального прокурора, який може скасовувати їх рішення.

Б) Самостійно, незалежно від керівників прокуратури та інших органів влади, але під контролем Громадської ради доброчесності при прокуратурі.

В) За вказівками Генерального прокурора, який визначає які рішення ними мають бути прийняті.

Г) Самостійно, незалежно від керівників прокуратури та інших органів влади – в межах повноважень, визначених законом.

99. Делегати на всеукраїнську конференцію прокурорів обираються:

А) Зборами прокурорів кожного органу прокуратури.

Б) На оперативній нараді керівництва кожного органу прокуратури.

В) Зборами прокурорів кожного органу прокуратури та затверджуються Комітетом Верховної Ради з питань правоохоронної діяльності.

Г) Не обираються, оскільки в всеукраїнській конференції прокурорів може приймати участь будь-який бажаючий прокурор, який не пізніше, ніж за 30 днів до дати її проведення повідомив про це Раду прокурорів України.

100. Всеукраїнська конференція прокурорів має повноваження:

А) Призначати на посади та звільняти з посад Генерального прокурора, його заступників і керівників обласних прокурор.

Б) Обирати членів Ради прокурорів України та членів Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, затверджувати Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів, заслуховувати звіт Генерального прокурора.

В) Обирати членів Ради прокурорів України та членів Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, затверджувати Кодекс професійної

етики та поведінки прокурорів, заслуховувати звіт Ради прокурорів України.

Г) Обирати членів Ради прокурорів України та членів Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів, затверджувати Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів, заслуховувати звіт членів Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів та виступати із законодавчими ініціативами.

101. В структурі Офісу Генерального прокурора створено Генеральну інспекцію. Які в неї є повноваження?

А) Проведення інспектування діяльності органів прокуратури щодо ефективності виконання завдань за основними функціональними напрямками роботи.

Б) Здійснення службових розслідувань щодо прокурорів.

В) Забезпечення режимно-секретної роботи.

Г) Розслідування кримінальних проваджень у разі вчинення прокурорами кримінальних правопорушень.

102. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів затверджується:

А) Генеральним прокурором.

Б) Верховною Радою України

В) Радою прокурорів України.

Г) Всеукраїнською конференцією прокурорів.

103. Яким чином прокурори взаємодіють зі слідчими та детективами під час досудового розслідування?

А) Прокурори здійснюють процесуальне керівництво досудовим розслідуванням.

Б) Слідчі та детективи консультуються з прокурором у разі потреби, а після завершення досудового розслідування прокурор здійснює процесуальне керівництво щодо складання обвинувального акту.

В) Прокурори здійснюють керівництво роботою слідчих та детективів.

Г) Проводять слідчі (розшукові) дії самостійно, але у разі участі прокурора у проведенні слідчих дій на цей час усуваються від розслідування.

104. Прокуратура координує діяльність правоохоронних органів у протидії злочинності. Як це здійснюється?

А) Шляхом проведення координаційних нарад керівників правоохоронних органів під головуванням прокурора.

Б) Шляхом видання обов'язкових наказів для інших органів щодо координації показників відомчої статистики про стан кримінальної протиправності.

В) Через створення спільного штабу, де прокурор є його начальником, а керівники правоохоронних органів – заступниками прокурора.

Г) Шляхом проведення скоординованих рейдів по місцях, де концентруються злочинні елементи.

105. У взаєминах з Верховною Радою України Генеральний прокурор:

- А) Щороку подає Верховній Раді України заяву про відставку та продовжує перебувати на посаді наступний рік повноважень, якщо йому не буде оголошено недовіру.
- Б) Щороку подає Голові Верховної Ради України звіт про діяльність прокуратури.
- В) Щороку подає звіт про діяльність прокуратури у комітет Верховної Ради з питань правоохоронної діяльності.
- Г) Щороку подає Верховній Раді України звіт про діяльність прокуратури та особисто звітує на її пленарному засіданні.

106. Яку роль відіграє Президент України у взаємодії з прокуратурою?

- А) Призначає на посаду та звільняє з посади Генерального прокурора за згодою Верховної Ради.
- Б) Призначає на посаду та звільняє з посади Генерального прокурора у разі незатвердження звіту Генерального прокурора про діяльність прокуратури.
- В) Призначає на посаду, звільняє з посади Генерального прокурора за згодою Верховної Ради; має право скасовувати незаконні рішення Генерального прокурора.
- Г) Призначає на посаду, звільняє з посади Генерального прокурора та його заступників за згодою Верховної Ради.

107. Як прокуратура взаємодіє з судами у процесі здійснення правосуддя?

- А) Прокурори здійснюють нагляд за судами у судових справах в ролі сторони обвинувачення в кримінальних провадженнях, а також як учасники в цивільних, господарських та адміністративних справах (представляючи інтереси держави).
- Б) Прокурори беруть участь у судових справах в ролі сторони обвинувачення в кримінальних та цивільних справах (представляючи інтереси держави).
- В) Прокурори беруть участь у судових справах в ролі сторони обвинувачення в кримінальних провадженнях, а також як учасники в цивільних, господарських та адміністративних справах (представляючи інтереси держави).
- Г) Прокурори надають правові висновки для правильного застосування судами норм права в кримінальних провадженнях, а також в цивільних, господарських та адміністративних справах (якщо порушені інтереси держави).

108. Чи входить Генеральний прокурор да посадою до складу Ради національної безпеки і оборони України (РНБО)?

- А) Так, Генеральний прокурор є за посадою членом РНБО.
- Б) Ні, склад РНБО не включає Генерального прокурора за посадою. Він може бути включений за окремим рішенням Президента України.

- В) Лише у випадках оголошення воєнного чи надзвичайного стану Генпрокурор входить за посадою до складу РНБО.
- Г) Ні, склад РНБО не включає Генерального прокурора за посадою. Законом заборонено включати до складу РНБО Генерального прокурора.

109. Як прокуратура може реагувати у разі, якщо рішення органу місцевого самоврядування суперечить закону і порушує державні інтереси?

- А) Прокурор може опротестувати рішення органу місцевого самоврядування, а у разі якщо протест прокурора не буде задоволено, в межах представницької функції, має право звернутися до суду з позовом (заявою) про визнання протиправним та скасування рішення.
- Б) Прокурор в межах представницької функції має право звернутися до Конституційного Суду України з позовом (заявою) про визнання протиправним та скасування рішення відповідного органу місцевого самоврядування, якщо це рішення порушує Конституцію.
- В) Прокурор в межах представницької функції має право звернутися до суду з позовом (заявою) про визнання протиправним та скасування рішення відповідного органу місцевого самоврядування, якщо це рішення порушує інтереси держави і компетентний орган не здійснює належного захисту.
- Г) Прокурор в межах координаційної функції має право провести координаційну нараду, на якій заслухати пояснення голови відповідної місцевої ради та за результатами наради винести постанову про визнання протиправним та скасування рішення відповідного органу місцевого самоврядування.

110. Прокуратура здійснює міжнародне співробітництво у сфері кримінального судочинства з питань:

- А) проведення процесуальних дій при розслідуванні кримінальних правопорушень, видачі осіб, які їх вчинили, перейнятті кримінального провадження та з інших питань, передбачених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.
- Б) проведення процесуальних дій при судовому розгляді кримінальних проваджень, видачі обвинувачених, які розшукуються судом, та з інших питань, передбачених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.
- В) перевірки відповідності законодавству запитів до Міністерства юстиції України про проведення процесуальних дій при розслідуванні кримінальних правопорушень, видачі осіб, які їх вчинили, перейнятті кримінального провадження та з інших питань, передбачених міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.
- Г) розгляду Міністерством закордонних справ звернень компетентних органів іноземних держав про проведення процесуальних дій при розслідуванні кримінальних правопорушень, видачі осіб, які їх вчинили, перейнятті кримінального провадження та з інших питань, передбачених

міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

111. Специфіка взаємодії між САП (Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою) та НАБУ полягає в тому, що:

- А) САП є автономним підрозділом НАБУ, який підпорядковується керівнику САП – заступнику Генерального прокурора.
- Б) Прокурори САП консультують детективів, але не мають повноважень погоджувати їх рішення.
- В) НАБУ може за потреби замінити прокурорів САП своїми процесуальними керівниками.
- А) Детективи НАБУ розслідують корупційні кримінальні правопорушення, а прокурори САП здійснюють процесуальне керівництво розслідуваннями та підтримують обвинувачення в за цими справами у суді.

112. Прокуратура співпрацює з Уповноваженим Верховної Ради з прав людини (Омбудсманом):

- А) Шляхом обміну інформацією про виявлені порушення прав людини, координації дій щодо усунення таких порушень, особливо у місцях несвободи.
- Б) Не перетинається, оскільки омбудсман здійснює парламентський контроль, а прокуратура – нагляд, це різні сфери.
- В) Підпорядковується Омбудсману в питаннях захисту прав людини.
- Г) Наглядає за діями Омбудсмана у разі здійснення ним перевірок у місцях несвободи.

113. Прокурор взаємодіє зі слідчим суддею, яким є:

- А) Суддя, до повноважень якого належить проведення у порядку, передбаченому КПК України, досудового розслідування у кримінальному провадженні.
- Б) Суддя, до повноважень якого належить у порядку, передбаченому КПК України, затвердження обвинувальних актів, складених прокурором.
- В) Суддя, до повноважень якого належить здійснення у порядку, передбаченому КПК України, судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у кримінальному провадженні.
- Г) Суддя, до повноважень якого належить у порядку, передбаченому КПК України, розгляд питань про притягнення до кримінальної відповідальності слідчих та детективів.

114. У період дії воєнного стану та збройної агресії проти України органи прокуратури:

- А) Передають свої повноваження Військовій службі правопорядку та не здійснюють повноважень щодо військовослужбовців.
- Б) Не мають повноважень в межах прифронтових та окупованих територій.
- В) Підпорядковуються військовому командуванню для фіксації та розслідування воєнних злочинів.

Г) Тісно взаємодіють з військовим командуванням, правоохоронними органами та міжнародними інституціями для фіксації та розслідування воєнних злочинів.

115. Рішення про надання міжнародної правової допомоги (наприклад, проведення слідчих дій на території України на запит іноземних органів) у кримінальному провадженні приймає:

- А) Генеральний прокурор або уповноважені ним прокурори.
- Б) Міністр юстиції.
- В) Міністр закордонних справ.
- Г) Суд.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Основні етапи історичного розвитку прокуратури в Україні до 1991 року.
2. Генезис інституту прокуратури як самостійного органу державної влади.
3. Становлення сучасної Прокуратури України за часів незалежності (1991 р. – теперішній час).
4. Прокуратура як орган державної влади: теоретичні підходи до її визначення та місце у державному механізмі.
5. Основні функції прокуратури як органу державної влади в законодавстві України.
6. Статус прокуратури за Конституцією України та його вплив на її діяльність.
7. Нормативно-правові акти, які регулюють діяльність прокуратури в Україні.
8. Роль прокуратури у забезпеченні прав людини та громадянина в Україні.
9. Виклики, які стоять перед прокуратурою в забезпеченні прав людини в умовах воєнного стану.
10. Основні завдання прокуратури в Україні, визначені на основі її конституційно-правового статусу.
11. Поняття функцій прокуратури України: теоретичне визначення та співвідношення з завданнями і повноваженнями.
12. Конституційні основи діяльності прокуратури: аналіз положень ст. 131-1 Конституції України щодо функцій прокуратури та їх значення.
13. Основні функції прокуратури за Законом «Про прокуратуру»: зміст і характеристика підтримання державного обвинувачення, представництва інтересів держави в суді, випадки здійснення нагляду за додержанням законів.
14. Еволюція функцій прокуратури України: від радянської моделі із загальнонаглядовою функцією до сучасної європейської моделі прокуратури; реформування 2014–2016 рр. та його вплив на функціонал прокуратури.
15. Публічне обвинувачення в суді як ключова функція прокуратури: зміст, порядок здійснення та значення для кримінальної юстиції.
16. Представницька функція прокуратури: підстави та форми здійснення прокурором представництва інтересів держави в суді, її нормативні обмеження та порядок реалізації.
17. Наглядова функція прокуратури у сфері досудового розслідування: процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, нагляд за негласними слідчими (розшуковими) діями органів правопорядку; повноваження прокурора щодо забезпечення законності в діяльності органів дізнання, досудового слідства та органів, що провадять оперативно-розшукову діяльність.
18. Проблемні аспекти реалізації функцій прокуратури: гарантії незалежності прокурора при здійсненні функцій; взаємодія прокуратури з

іншими органами влади під час виконання конституційних функцій; відповідність діяльності прокуратури європейським стандартам та рекомендаціям.

19. Координаційна діяльність прокуратури у сфері протидії злочинності: завдання та форми координації правоохоронних органів прокурором; нормативні положення, що визначають координаційну роль прокуратури, та її практичне значення.

20. Нагляд за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян: як здійснюється ця функція прокуратури та які зміни мають відбутися після її скасування.

21. Що розуміється під принципами (засадами) організації та діяльності прокуратури України?

22. Як класифікуються засади діяльності прокуратури та які групи принципів виділяють?

23. У чому полягає зміст принципу верховенства права та визнання життя і гідності людини найвищою соціальною цінністю у діяльності прокуратури?

24. Розкрийте значення принципів законності, справедливості, неупередженості й об'єктивності в діяльності прокуратури.

25. Що означає принцип територіальності в організації прокуратури та реалізації її повноважень?

26. Поясніть зміст принципу презумпції невинуватості та як він впливає на поведінку і рішення прокурора під час досудового розслідування й підтримання обвинувачення в суді.

27. Якими гарантіями забезпечується принцип незалежності прокурорів та чому незалежність є ключовою засадою їх діяльності?

28. У чому проявляється принцип політичної нейтральності прокуратури та яке його значення для суспільної довіри до органів прокуратури?

29. Роз'ясніть зміст принципу недопустимості незаконного втручання прокуратури в діяльність органів законодавчої, виконавчої та судової влади. Як цей принцип пов'язаний з повагою до незалежності суддів?

30. Як забезпечуються принцип прозорості в діяльності прокуратури та вимога неухильно дотримуватися професійної етики і належної поведінки прокурорів?

31. Система органів прокуратури України: складові елементи та організаційні рівні.

32. Структура органів прокуратури: внутрішня побудова окремих органів прокуратури та її взаємозв'язок із принципом територіальності й спеціалізацією прокурорів.

33. Поняття єдиної системи прокуратури, порядок підлеглості нижчих прокуратур вищим, межі кадрових та функціональних повноважень керівників щодо підлеглих прокурорів.

34. Єдність прокурорської системи: механізми забезпечення єдності (єдиний статус прокурорів, уніфіковане організаційне забезпечення, фінансування з бюджету, прокурорське самоврядування тощо).
35. Офіс Генерального прокурора України: статус і повноваження. Роль Генерального прокурора як керівника єдиної системи та функції Офісу Генерального прокурора в організації та координації роботи органів прокуратури.
36. Місце та функції обласних прокуратур у системі: порядок утворення обласних прокуратур, компетенція керівника обласної прокуратури, взаємодія з Офісом Генерального прокурора та окружними прокуратурами.
37. Статус і основні завдання окружних прокуратур: принцип територіальної юрисдикції, порядок створення та ліквідації окружних прокуратур, підпорядкування обласним прокуратурам.
38. Спеціалізація прокурорів та спеціалізовані прокуратури: правові підстави запровадження спеціалізації в органах прокуратури.
39. Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП): статус, організаційна структура, підпорядкованість прокурорів та особливості діяльності цього органу.
40. Спеціалізовані прокуратури у сфері оборони та спеціалізовані екологічні прокуратури: мета створення, система та структура, територіальна юрисдикція і взаємодія з обласними й окружними прокуратурами.
41. Загальні засади організації роботи і управління в органах прокуратури України: правові основи, роль та повноваження Генерального прокурора у керівництві системою.
42. Управлінські акти в прокуратурі та регламентація внутрішніх процедур: значення наказів Генерального прокурора з окремих напрямів діяльності, наказів про затвердження положень про структурні підрозділи, Регламенту Офісу Генерального прокурора, а також наказів з інших організаційних та кадрових питань.
43. Розмежування компетенції та розподіл обов'язків у системі прокуратури: вертикальне підпорядкування між рівнями та горизонтальний розподіл обов'язків між прокурорами.
44. Планування діяльності прокуратури: види планів, порядок їх розробки і затвердження; особливості планування на різних рівнях (Офіс Генерального прокурора, обласна прокуратура, окружна прокуратура).
45. Координація діяльності правоохоронних органів прокуратурою: зміст координаційної функції, форми координаційної діяльності та нормативне регулювання.
46. Оперативні (внутрішньоорганізаційні) наради керівників прокуратури: призначення оперативних нарад, порядок їх підготовки, проведення та оформлення рішень; роль нарад у вирішенні поточних управлінських завдань.
47. Організація контролю за виконанням завдань у прокуратурі: інструменти контролю (звітність, доповідні записки, ІС «СЕД») та порядок здійснення внутрішніх перевірок стану роботи підлеглих прокуратур; взаємозв'язок контролю і надання методичної допомоги нижчим органам.

48. Статистична звітність та облік роботи органів прокуратури: система обліку (Єдиний реєстр досудових розслідувань, ІАС «Облік та статистика органів прокуратури»), форма № П звітності, основні показники роботи та їх значення для оцінки ефективності діяльності прокуратури.
49. Оцінювання ефективності роботи прокурорів: запровадження системи оцінювання якості роботи, критерії та процедура щорічного оцінювання, використання результатів оцінки для мотивації та вдосконалення роботи прокурорів.
50. Діяльність прокуратури щодо підтримки потерпілих і свідків: нові організаційні форми роботи, принципи та завдання підтримки потерпілих, нормативне забезпечення цього напрямку діяльності прокуратури.
51. Поняття прокурорських кадрів та правові засади їхнього статусу. Вимоги до кандидатів на посаду прокурора (кваліфікаційні критерії, обмеження щодо несумісності).
52. Порядок добору на посаду прокурора окружної прокуратури.
53. Організація кадрової роботи та органи, що її здійснюють: повноваження керівників прокуратури, кадрових підрозділів і Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів у питаннях добору, переведення та звільнення прокурорів.
54. Порядок призначення та звільнення Генерального прокурора, призначення та звільнення прокурорів з адміністративних посад, особливості проходження служби в органах прокуратури.
55. Дисциплінарна відповідальність прокурорів: поняття дисциплінарного проступку, суб'єкти дисциплінарного провадження, порядок його здійснення та види дисциплінарних стягнень.
56. Підстави і порядок звільнення прокурора з посади, припинення та зупинення повноважень прокурора.
57. Роль та повноваження органів прокурорського самоврядування у вирішенні питань кадрового забезпечення органів прокуратури.
58. Етичні засади діяльності та поведінки прокурорів. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів: зміст основних принципів і значення дотримання етичних норм у службовій та позаслужбовій діяльності.
59. Соціальний і правовий захист працівників прокуратури: державні гарантії незалежності прокурора, заходи матеріально-побутового забезпечення, соціальне страхування, пенсійне забезпечення та інші встановлені законодавством гарантії.
60. Система внутрішньої безпеки в органах прокуратури: поняття та завдання внутрішньої безпеки, повноваження Генеральної інспекції Офісу Генерального прокурора та керівників прокуратур, порядок реагування на випадки правопорушень, зокрема корупційних, серед прокурорів.
61. Поняття прокурорського самоврядування. Що таке прокурорське самоврядування та які його основні завдання? Розкрийте зміст цього поняття відповідно до чинного законодавства та поясніть, чому виникла потреба у запровадженні самоврядування прокурорів.

62. Організаційні форми самоврядування прокурорів. Які органи належать до системи прокурорського самоврядування в Україні? Охарактеризуйте всеукраїнську конференцію прокурорів і Раду прокурорів України, їх взаємодію із системою прокуратури.
63. Всеукраїнська конференція прокурорів: склад і порядок роботи. Хто та яким чином формує склад делегатів всеукраїнської конференції прокурорів? Опишіть порядок скликання конференції, частоту її проведення, кворум та процедуру ухвалення рішень.
64. Повноваження всеукраїнської конференції прокурорів. Які питання віднесено до виключної компетенції конференції прокурорів? Рішення, які вона уповноважена ухвалювати, та їх юридична сила.
65. Рада прокурорів України: порядок формування. Який кількісний склад та структуру представництва у Раді прокурорів України передбачено законодавством? Як обираються (призначаються) члени Ради, на який строк та які вимоги ставляться до кандидатів?
66. Повноваження та функції Ради прокурорів України. Які основні завдання виконує Рада прокурорів у період між всеукраїнськими конференціями? Охарактеризуйте її повноваження щодо призначення на адміністративні посади, забезпечення незалежності та захисту прав прокурорів, контролю за виконанням рішень органів прокурорського самоврядування, надання роз'яснень з питань етики та врегулювання конфлікту інтересів тощо.
67. Орган, що здійснює дисциплінарне провадження: правовий статус Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (КДКП). Як вона утворюється, ким призначаються її члени, які вимоги до них встановлено та на яких засадах функціонує цей орган?
68. Повноваження Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів. Які питання належать до компетенції цього органу? Розкрийте дві ключові функції Комісії – добір кандидатів на посади прокурорів та дисциплінарне провадження щодо діючих прокурорів. Які рішення вправі ухвалювати КДКП за результатами дисциплінарного провадження?
69. Взаємодія органів самоврядування та КДКП з органами державної влади. Як вказані органи співпрацюють між собою та з іншими суб'єктами владних повноважень?
70. Значення прокурорського самоврядування та КДКП для незалежності та реформування прокуратури. У чому проявляється вплив самоврядних органів на зміцнення інституційної незалежності прокуратури? Обґрунтуйте, як запровадження самоврядування та КДКП відповідають європейським стандартам і рекомендаціям щодо автономії прокуратури.
71. Загальні засади взаємодії прокуратури з органами державної влади: практична реалізація принципів незалежності та підконтрольності прокуратури та її співвідношення з конституційним статусом прокуратури.
72. Прокуратура і законодавча влада: порядок призначення та звільнення Генерального прокурора, підзвітність прокуратури парламенту, розгляд депутатських запитів і звернень.

73. Взаємодія прокуратури з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування: межі допустимої співпраці та недопущення політичного впливу на прокуратуру.
74. Прокуратура та судова влада: участь прокурора у здійсненні правосуддя (підтримання публічного обвинувачення, представництво, внесення апеляцій і касацій тощо), взаємодія прокуратури з судами загальної юрисдикції.
75. Співпраця прокуратури з правоохоронними органами: механізми координації діяльності Національної поліції, СБУ, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки, НАБУ та інших органів під керівною роллю прокуратури у протидії злочинності.
76. Взаємодія прокуратури з контролюючими (наглядовими) органами: роль прокурора у забезпеченні додержання законів у діяльності органів державного нагляду (в межах повноважень після реформування прокуратури).
77. Прокуратура і омбудсман, інші органи захисту прав людини: порядок співпраці прокуратури з Уповноваженим Верховної Ради з прав людини та іншими інституціями у сфері правозахисту.
78. Громадськість і прокуратура: форми комунікації органів прокуратури з населенням, прозорість їх діяльності, розгляд звернень громадян, залучення громадськості до обговорення питань правопорядку.
79. Медіа та прокуратура: відкритість кримінального провадження, інформаційна політика органів прокуратури, межі розкриття даних досудового розслідування і судових справ.
80. Міжнародний аспект взаємодії: співпраця прокуратури України з правоохоронними органами зарубіжних держав та міжнародними організаціями та судовими установами.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Інформаційні ресурси виступають важливим та необхідним джерелом інформації. Не є винятком й інформаційні ресурси, створені державою (державними органами) або недержавними інститутами.

Інтернет – джерела, необхідні для вивчення дисципліни:

- 1.
2. <https://www.echr.coe.int> – сайт Європейського суду з прав людини;
3. <https://www.icc-cpi.int> – сайт Міжнародного кримінального суду;
4. <http://rada.gov.ua> – сайт Верховної Ради України;
5. <https://www.president.gov.ua> – сайт Президента України;
6. <http://www.ombudsman.gov.ua> – сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;
7. <http://www.ccu.gov.ua> – сайт Конституційного Суду України;
8. <https://court.gov.ua> – сайт “Судова влада України”;
9. <https://hcj.gov.ua> – сайт Вищої ради правосуддя;
10. <https://gp.gov.ua> – сайт Офісу Генерального прокурора;
11. <https://nabu.gov.ua> – сайт Національного антикорупційного бюро України;
12. <https://dbr.gov.ua> – сайт Державного бюро розслідувань;
13. <https://ssu.gov.ua/> – сайт Служби безпеки України;
14. <https://esbu.gov.ua/> – сайт Бюро економічної безпеки України;
15. <https://www.npu.gov.ua/> – сайт Національної поліції України;
16. <https://dpsu.gov.ua/> – сайт Державної прикордонної служби України;
17. <https://minjust.gov.ua/> – сайт Міністерства юстиції України;
18. <https://kdkp.gov.ua> – сайт Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів;
19. <https://rpu.gp.gov.ua/ua/index.html> - сайт Ради прокурорів України;
20. <https://unba.org.ua> – сайт Національної асоціації адвокатів України;
21. <https://reyestr.court.gov.ua> – сайт Єдиного державного реєстру судових рішень;
22. <https://www.coe.int/en/web/ccpe> – сайт Консультативної ради європейських прокурорів.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Укладачі: *Михайло КОСЮТА, Сергій КОСТЕНКО*

ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ

Методичні вказівки

*для підготовки до практичних занять та самостійної роботи здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань
К «Безпека і оборона» спеціальність К9 «Правоохоронна діяльність»*

Електронне видання

В авторській редакції